

IMPULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)
ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Evidenčné číslo: EV 2836/08
Periodicita vydávania: päťkrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Polačková (šéfredaktorka)
Peter Hal'ko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: František Franko, Michal Hospodár,
Viktória Koósová, Peter Kónya, Katarína Mayer,
Jana Mitříková, Iveta Ondriová, Radoslav Rusňák, Peter Sasák,
Ladislav Suhányi, Maroš Šip, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drábová

Obálka a sadzba: Peter Szombathy

Foto na obálke: Marcel Mravec
Tlač: Ultra Print, s.r.o.

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah
príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Polačková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Veronika Drábová
(veronika.drabova@smail.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – PhDr. Katarína Mayer, PhD.
(katarina.mayer@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitříková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
(lucia.mikurcikova@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Bc. Daniela Handlovičová
(handovicovad@gmail.com)

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,
milí študenti,

už tradične práve v dnešný deň slávnostného otvorenia nového
akademického roka sa vám prihovára nové číslo nášho univerzit-
ného časopisu, ktoré je hneď v niekoľkých významoch prvým. Je
prvým v aktuálnom akademickom roku, prvým v novom funkč-
nom období vedenia univerzity a takisto prvým číslom v novom
funkčnom období vedení šiestich našich fakúlt. V predchádza-
júcom semestri prebehli voľby najvyšších akademických funk-
cionárov našej univerzity: rektora a dekanov šiestich fakúlt. Na
piatich fakultách boli zvolení noví dekaní, či skôr dekanke, ktoré
v súčasnosti stoja na čele presne polovice fakúlt univerzity. Spolu
s novými prorektormi a prodekanmi, schválenými akademickými
senátmi, povedú nasledujúce štyri roky univerzitu noví akade-
mickí funkcionári. Verme, že prinesú nové nápady a impulzy a
prispejú tak k jej ďalšiemu zosilneniu, rozvoju a napredovaniu.
Po dnešnej slávnostnej inaugurácii vedenia univerzity a otvorení
akademického roka sa od zajtrajška začne každodenná realita
semestra s jeho bežnými starosťami a úlohami.

Želám vám všetkým na prahu nového akademického roka pevné
zdravie, veľa energie a elánu a úspešné zvládnutie pracovných i
študijných povinností.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa
Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných
údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.
Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade,
že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom,
priezviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora.
Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/odkazy/ochrana-os-udajov>.
Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného
časopisu NA PULZE.

OBSAH

vedenie univerzity

Staré dlhy i nové výzvy	2
Stratégia a marketing	4
Rozvoj, informatizácia a hodnotenie kvality	6
Vzdelávanie	8
Zahraničie a vonkajšie vzťahy	10
Veda, umenie, šport a akreditácia	12

vedenie fakúlt

Filozofická fakulta	14
Fakulta humanitných a prírodných vied	16
Pedagogická fakulta	18
Pravoslávna bohoslovecká fakulta	20
Fakulta zdravotníckych odborov	22
Gréckokatolícka teologická fakulta	24
Fakulta manažmentu	26
Fakulta športu	28

na pulze univerzity

Týždeň vysokoškolákom	30
Rektor zablahoževal univerzitným oslávencom	32
Univerzita tretieho veku ponúka sedem nových programov	33

na fakultách

Začiatok významnej spolupráce s University of Akureyri na Islande	34
Zlatá medaila pre gréckokatolíckeho patriarchu zo Sýrie	35
Vďaka programu Erasmus+ aj za hranice EÚ	36
Mentoring v živote rómskych vysokoškolákov	37
Prázdniny v znamení športu	38
Na Pedagogickej fakulte sa stretli absolventi po 40 rokoch	39
Všetky práva patria všetkým deťom	40
Celoslovenské kolo ŠVOČ – úspech pre FZO	42
FZO PU podporuje myšlienku redukcie nehojácich sa rán	42
Ocenenie študentky biológie na konferencii Preveda 2019	43

veda a výskum

Prešovská univerzita mala opäť zastúpenie na medzinárodnom podujatí na Kaukaze	44
Kognitívna pedagogika: trend či potreba?	46
Prezentácia výsledkov projektu COGEFIS na vedeckej konferencii	48
Realizácia projektu zameraného na problematiku aktívneho starnutia na FZO	49

umenie a literatúra

Chvála tvorivosti Rudolfa Schustera	50
---	----

očami študentov

Študenti FM vo finále súťaže „JA Manažerem nanečisto“	52
Doktorandka psychológie na jazykovom kurze v Innsbrucku ...	53
Cez Erasmus+ na tureckú Pamukkale University	54
Študentky turizmu na jarnom stretnutí hotelierov 2019	55
Olomouc, Brno, Praha alebo Erasmus v praxi	56
Odborné leto študentov pôrodnej asistencie v Hradci Králové	58

šport

Kto prišiel? Kto odišiel? Kedy začína sezóna?	59
---	----

STARÉ DLHY I NOVÉ VÝZVY

S rektorom Prešovskej univerzity na prahu nového funkčného obdobia

V priebehu letného semestra predchádzajúceho akademického roku boli zvolení najvyšší akademickí funkcionári našej univerzity: rektor a dekan jej šiestich fakúlt. Nový akademický rok tak začne univerzita a väčšina fakúlt s novým vedením. Od 1. augusta začalo takisto druhé funkčné obdobie novozvoleného rektora Dr. h. c. prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD., ktorý od začiatku mesiaca vedie univerzitu spolu s novými prarektormi, schválenými pred letnými prázdninami akademickým senátom. O jeho očakávaniach a predstavách na začiatku nového funkčného obdobia sme mu položili niekoľko otázok.

Pán rektor, s akými plánmi vstupujete do svojho druhého funkčného obdobia na čele Prešovskej univerzity v Prešove?

Svoje plány som v zostručnenej podobe predstavil akademickej obci bezprostredne pred voľbami kandidáta na rektora v marci tohto roku. Po opätovnom zaujatí rektorského úradu môžem povedať, že sa budem zo všetkých síl snažiť o naplnenie okrídleného stredovekého citátu „Vivat, crescat et floreat!“ Verím, že sa našej univerzite nielen podarí uhájiť jej doterajšiu pozíciu v slovenskom i stredoeurópskom akademickom priestore, ale takisto skvalitniť viaceré stránky jej pôsobenia. Samozrejme, nebude to ľahké, rovnako ako to nebolo ľahké ani doteraz, keďže pri naplňaní tohto cieľa budeme musieť čeliť mnohým externým problémom a výzvam.

Máte na mysli niečo konkrétne?

Samozrejme, aj konkrétne, aj tie, o ktorých doteraz ešte ani netušíme, ale prinesie ich každodenná realita. Z tých známych je to najmä nový spôsob akreditácie, o ktorom ešte veľa nevieme, kritériá, postupy a pravidlá akreditačnej agentúry aj problémy prechodného obdobia medzi starou a novou akreditáciou. Prirodzene, naďalej bude pokračovať tlak na publikovanie istých typov výstupov vedecko-výskumnej činnosti, čo i pri malých zmenách každoročného hodnotenia môže mať pre univerzitu nepríjemné dôsledky. Podobne sa dajú očakávať aj ďalšie zásahy vonkajšieho prostredia, na ktoré sme si už viac-menej zvykli, ako je dehonestácia humanitných a spoločenskovedných odborov zo strany médií či politiky.

Veľkým otáznikom ostáva čerpanie eurofondov po ukončení súčasného programovacieho obdobia a vo výpočte externých ohrození a možno aj pozitívnych impulzov napredovania univerzity by sa dalo pokračovať.

A čo tie úlohy a plány, ktoré sú v našej internej pôsobnosti?

Popri reagovaní na nové výzvy nielen akademického prostredia musíme najmä „splatiť staré dlhy“, resp. dotiahnuť úlohy z predchádzajúceho obdobia a zároveň uvažovať o nových impulzoch ďalšieho rozvoja vzdelávacej a vedecko-výskumnej činnosti. Z tých úloh z predchádzajúceho obdobia mám na mysli predovšetkým ukončenie veľkých rozvojových projektov, ako

je rekonštrukcia dvoch študentských domovov na Ul.17. novembra, zateplenie športovej haly i dlho sľubovanú parkovú úpravu námestia pred VŠA.

Má univerzita v pláne aj ďalšie rozvojové projekty?

Samozrejme, v prvom rade sa budeme snažiť zväčšiť ubytovacie kapacity pre študentov, keďže počet žiadostí o poskytnutie ubytovania, ktorým nemôžeme vyhovieť, stále prevyšuje päťsto. Ak chceme, aby k nám študenti prišli radi študovať, musíme im ponúknuť nielen moderné ubytovanie, no takisto v dostatočnom počte. Veľkou výzvou pre nové funkčné obdobie bude zabezpečenie parkovania pre učiteľov a študentov v kampuse na Ul. 17. novembra a najmä rekonštrukcia, obnova či aspoň zateplenie VŠA. No nie sú to iba

rozvojové projekty, ktoré stoja pred univerzitou. Nové výzvy stoja aj pred ďalšími hlavnými oblasťami jej pôsobenia.

Poviete nám aspoň o niektorých?

V oblasti vzdelávania je to najmä už spomínaná akreditácia. Napriek tomu, že ešte nemáme k dispozícii príslušné predpisy a štandardy, v blízkej budúcnosti sa na ňu budeme musieť dobre pripraviť. Podobne dôležitou úlohou bude zabezpečenie nového fungovania systému hodnotenia kvality vo všetkých oblastiach činnosti univerzity. Bude potrebné venovať väčšiu pozornosť inovácii štruktúry poskytovaných študijných programov, s posilnením tzv. profesijných študijných programov prvého stupňa aj s ambíciou získania nových študijných odborov, doteraz chýbajúcich na univerzite, ako je napr.

sociológia alebo informatika. V oblasti vedeckovýskumnej činnosti sa dlhodobo musíme sústrediť na posilnenie publikovania v indexovaných, najmä tzv. karentovaných časopisoch, a zintenzívniť snahy o získavanie medzinárodných výskumných projektov. V oblasti zahraničných vzťahov bude v nasledujúcom období veľkou výzvou stále internacionalizácia.

Veríme, že univerzite a jej vedeniu sa podarí dotiahnuť rozbehnuté projekty aj splniť plány z predchádzajúceho obdobia a bude úspešne čeliť novým výzvam, ktoré prinesie akademický život v nasledujúcich mesiacoch.

Zhovárala sa: Mgr. Anna Polačková, PhD.

Narodený v Bardejove. V roku 1998 ukončil vysokoškolské štúdium na Fakulte ekonomiky a manažmentu SPU v Nitre v špecializácii financie. Doktorandské štúdium ukončil na tej istej fakulte v roku 2002 v odbore odvetvové a prierezové ekonomiky. V roku 2009 sa habilitoval na Fakulte manažmentu PU v odbore manažment. Na PU pôsobí od roku 2007. V rokoch 2009 – 2011 bol prodekanom pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality Fakulty manažmentu PU, v rokoch 2011 – 2019 prorektorom PU pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality. Je spolugarantom študijného programu environmentálny manažment. V spoluautorstve publikoval viac ako 30 výstupov evidovaných v databázach WoS a Scopus. Je hlavným riešiteľom a spoluriešiteľom projektov VEGA, KEGA, APVV, NIL, Interreg a projektovým manažérom projektov OP VaV, OP Val, OP KŽP, IROP, MŠVVaŠ SR.

STRATÉGIA A MARKETING

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD.
prorektor

Útvár prorektora pre stratégiu a marketing integruje dve oddelenia: oddelenie rozvoja a projektov zo štrukturálnych fondov a oddelenie marketingu.

Očakávam veľmi dynamické a turbulentné obdobie, determinované predovšetkým zmenami v externom prostredí. Pred nami je nová komplexná akreditácia, nové procesy, nové podmienky, nové pravidlá. V tejto súvislosti bude potrebné pripraviť nové strategické dokumenty, kde predpokladám intenzívnu interakciu s útvarmi všetkých prorektorov. Po vyjasnení všetkých relevantných faktorov

procesu akreditácie očakávam vyhodnotenie a aktualizáciu Stratégie rozvoja vedy a výskumu PU. Osobitný dôraz bude potrebné klásť na finalizáciu Stratégie rozvoja vzdelávania a internacionalizácie PU, nielen s prihliadnutím na dané procesy akreditácie, ale aj na vnútorné rozvojové zámery univerzity v danej oblasti. Takisto predpokladám vytvorenie samostatnej Marketingovej stratégie PU. Je možné, že bude potrebné vytvoriť aj ďalšie strategické procesy a dokumenty, kde očakávam intenzívnu spoluprácu s jednotlivými relevantnými grémiami na úrovni fakúlt, celou-

niverzitných pracovísk, ale tiež aj s prizvanými odborníkmi zvnútra univerzity.

V najbližšom období nás čaká príprava nového Dlhodobého zámeru univerzity. Podobne ako to bolo pri predošlom, pôjde o relatívne dlhodobý proces, počas ktorého budeme chcieť vypočúť všetky názory a pripomienky, ktoré pomôžu skvalitniť takýto dokument. Chcem len pripomenúť, že Dlhodobý zámer univerzity nie je len dokumentom do „šuplíka“, ale je to dôležitý nástroj na kontrolu plnenia predsavzatí univerzity, je to dokument, ktorým zdôvodňujeme

oprávnenosť našich požiadaviek pri uchádzaní sa o rôzne projekty, je to jeden z kľúčových dokumentov pri komunikácii s vonkajším prostredím.

V oblasti marketingu by som rád nadviazal na činnosť, ktorú počas ostatných rokov vykonával tím pod vedením p. doc. Suhányiho. Chcem sa poďakovať za prácu, za výsledky, ktoré pod jeho vedením vznikli, a nadviazať na nich. Rád by som využil entuziazmus kolegov na rektoráte aj na fakultách, osobitne v prípadoch novovytváraných fakultných reprezentácií, pre hlbšiu integráciu fakúlt pri prípravách na prezentovaní univerzity a jej súčasti. Predpokladám pokračovanie v doteraz realizovaných aktivitách, zaviesť cyklický systém vyhodnocovania účinnosti nástrojov marketingových aktivít, pripraviť systémové opatrenia a procesy pre participáciu fakúlt v kalendáriu prezentačných aktivít. Cieľom aktivít, samozrejme, za významnej súčinnosti so súčasťami univerzity, by malo byť nekopírovanie negatívnych trendov vo všeobecnom poklese počtu študentov, resp. dosiahnutie aspoň miernejšieho poklesu oproti priemeru či stabilizácie počtu pri udržaní existujúcej

kvality záujemcov o štúdium a jej postupnom náraste.

Druhou, ešte rozsiahlejšou agendou bude pokračovanie v príprave a implementácii projektov financovaných zo štrukturálnych fondov. Som veľmi rád, že oddelenie implementácie projektov prechádza do nového obdobia v takmer nezmenenej podobe. V uplynulom období sme rozbehli niekoľko väčších infraštruktúrnych projektov, niektoré sa začínajú realizovať. Príprava a implementácia projektov je časovo veľmi zdĺhavý a obsahovo náročný proces, pričom nie vždy sa napriek vynaloženému úsiliu dostaví želaný výsledok. Postupne by sme ďalšími čiastkovými projektmi radi dokončili komplexnú rekonštrukciu vysokoškolského areálu, revitalizovali ďalšie internáty, zvýšili funkčné využitie plôch v univerzitnom kampuse. Žiaľ, doba nie je veľmi prajná, je len veľmi málo výziev, v ktorých by sme ako univerzita boli oprávneným žiadateľom. Napriek tomu sme sa pokúšali a predpokladám budeme naďalej pokúšať o získanie projektov, ktoré by na univerzitnej alebo fakultných úrovniach parciálne prispievali k ďalšiemu skvalitňovaniu výskumnej, didaktickej či priesto-

rovej infraštruktúry. Predpokladám tiež hľadanie alternatívnych foriem financovania takýchto veľkých a finančne nákladných aktivít. V aktuálnom období sme zo štrukturálnych fondov nedokázali realizovať partnerské projekty. Výzvy, v ktorých sme boli s partnermi úspešní, vyhlasovateľ nakoniec zrušil, do nových projektov naši znechutení partneri už napriek prosbám ísť nechceli. Predpokladám tak postupné vybudovanie, v súčinnosti s útvarmi ďalších prorektorov, databázy potenciálnych partnerov z podnikateľskej sféry pre možnú participáciu na ďalších spoločných projektoch.

Úloh, ktoré sme si interne stanovili, je dosť. Verím, že v spolupráci s kolegami prorektormi i so spolupracovníkmi oddelení sa nám podarí zrealizovať ich čo najviac. Chcel by som im preto zaželať veľa dobrého zdravia, pracovných úspechov, osobnej pohody. A tým spolupracovníkom, s ktorými budú naše pracovné vzťahy v tomto funkčnom období menej intenzívne, ďakujem za možnosť spolupodielania sa na výsledkoch, ktoré sú vždy kolektívnym dielom.

Narodila sa v Prešove, kde absolvovala gymnaziálne stredoškolské štúdium. V roku 1983 ukončila vysokoškolské štúdium na Elektrotechnickej fakulte SVŠT v Bratislave, odbor technická kybernetika – robotika. Doktorandské štúdium absolvovala vo vednom odbore technológia vzdelávania na PF UKF v Nitre (rok 2000), kde sa v roku 2003 aj habilitovala. V roku 2019 bola inaugurovaná na PF PU v odbore predškolská a elementárna pedagogika. Od roku 1992 pôsobila na Pedagogickej fakulte UPJŠ v Košiciach so sídlom v Prešove ako odborná asistentka. Od roku 2004 je jej pôsobiskom Pedagogická fakulta PU, Katedra prírodovedných a technických disciplín. V rokoch 2008 až 2011 bola prorektorkou PU pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality, následne na to zastávala v rokoch 2011 – 2019 funkciu dekanky PF. Vo vedecko-výskumnej oblasti bola a je riešiteľkou viacerých grantových projektov KEGA, VEGA, APVV, medzinárodných projektov Tempus Phare, GAČR a zároveň aj projektovou manažérkou a odbornou garantkou projektov Európskeho sociálneho fondu. Absolvovala zahraničné stáže v ČR, v Holandsku, v USA, v Anglicku. Získala medzinárodné certifikáty (štatistika, online vzdelávanie – Univerzita Karlova Praha, Univerzita Kansas, Utah, USA a i.). Pôsobila ako súdna znalkyňa v odbore elektrotechnika slaboprúdová pre odvetvie: výpočtová technika, počítačové programy – softvér.

ROZVOJ, INFORMATIZÁCIA A HODNOTENIE KVALITY

prof. Ing. Jana Burgerová, PhD.
prorektorka

Do istej miery je môj nástup do funkcie prorektorky pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality déjà vu, keďže som tento úsek prorektora viedla v rokoch 2008 – 2011 pod vedením p. rektora

Reného Matloviča. Nejdem teda do neznáma, poznám pôsobnosť a úlohy prorektora, ktorý zastrešuje túto oblasť. Na strane druhej žijeme v nesmierne dynamickej dobe a univerzita sa za posledné roky

zmenila, zmenilo sa aj vonkajšie prostredie, a teda nič nie je také, ako bolo. Prirodzene, je potrebné pokračovať v stratégii a v nastavenom rozvoji. Viem, aj z pozície dekanky, že prorektor doc. Ada-

mišin urobil spolu s celým tímom obrovský kus práce a mojou úlohou bude pokračovať v spustených aktivitách a rozvíjať jednotlivé oblasti, ktoré tento úsek zahŕňa.

Rozhodnutím rektora PU a následným schválením Akademického senátu PU došlo k rozdeleniu kompetencií do dvoch úsekov, úseku prorektora pre strategický rozvoj spojeného s marketingom a úseku prorektora pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality. Iste, je nepopulárne schválenie ďalších funkcionárov, avšak úsek zastrešujúci riadenie množstva projektov z európskych fondov či iných dotačných schém je v súčasnosti kľúčovým zdrojom pre získavanie externých zdrojov potrebných pre udržanie chodu univerzity.

Moje prvé kroky vo funkcii budú smerovať ku kreovaniu nových orgánov, napr. Rady pre rozvoj, Rady pre kvalitu, s nosným cieľom obsadiť tieto „rady“ prodekanmi a odborníkmi, ktorí sa danej oblasti venujú. Dovolím si povedať, že po 8-ročnej skúsenosti v pozícii dekanky fakulty viem, čo fakulty od rektorátu očakávajú – dôkladnú informovanosť, koordináciu procesov, vzájomnú informovanosť medzi fakultami a v neposlednom rade jasnú víziu a stratégiu univerzity, zhmotnenú aj vo forme dokumentov slúžiacich k dokladovaniu činností univerzity. To je moja vlastná skúsenosť, ktorú si, pravdaže, musím overiť a podporiť zmapovaním potrieb a požiadaviek fakúlt na fungovaní úseku prorektora.

Čaká nás obdobie komplexnej akreditácie univerzity, už v súčasnosti vieme, že jedným z dôležitých ukazovateľov bude aj existencia vnútorného systému kvality (VSK), deklarovaná vo forme predpisov, opatrení, stratégií týkajúcich sa hlavných procesov – vzdelávania a vedy a výskumu, a hlavne v reálnej implementácii VSK a jeho overovaní v procesoch na fakultách a celouniverzitných pracoviskách. Táto agenda je dobre naštartovaná, bude potrebné ju ešte vylepšiť v spolupráci s prorektorkou pre vzdelávanie a s prorektorom pre

vedu, umenie, šport a akreditáciu. Jednou z najdynamickejších oblastí je informatizácia, počnúc projektami, implementáciou nových systémov cez správu a modernizáciu infraštruktúry univerzity s cieľom prepájania systémov a odbúrania mechanických neproduktívnych činností. Jednotlivé systémy aj prepojením s informačným systémom MAIS musia „službiť“ človeku a nie ho zahlcovať. Rovnako MAIS je živý systém, ktorý je potrebné zdokonaľovať na základe požiadaviek z fakúlt, mojím cieľom je zapojiť aj študentov do vylepšovania procesov v rámci fungovania služieb MAIS. V spolupráci s CVT pôjde aj o kroky k neustálemu rozvoju v oblasti technológií tak, aby sme aspoň v rámci možností (limitovaných financiami a ľudskými zdrojmi) držali „krok s dobou“. Prirodzene ide aj o webové stránky, Facebook a iné komunikačné kanály.

V poslednom období som registrovala záujem a požiadavky fakúlt o realizáciu e-learningu z pozície rektorátu. Myslím, že moje dlhoročné skúsenosti v tejto oblasti môžu byť prínosom aj pre tieto moderné formy a metódy štúdia, ktoré majú potenciál pritiahnúť na štúdium uchádzačov napr. aj zo vzdialenejších oblastí. Mojou úlohou v spolupráci s CVT PU bude nastaviť systém tak, aby fungoval sebestačne z vlastných zdrojov univerzity, v tejto oblasti sa teším na spoluprácu s pani prorektorkou Cimermanovou, s ktorou už máme nejaký kus cesty v tejto oblasti za sebou, a myslím, že máme spoločné vízie aj na poli internacionalizácie ponúkaného vzdelávania. Mojmým „snom“ je,

aby raz univerzita mala Centrum dištančného vzdelávania financované z projektov, ktoré bude ponúkať celý komplex služieb učiteľom a študentom (takéto centrá na univerzitách už existujú a sú veľmi úspešné).

Jednou z ďalších činností tohto úseku prorektora je správa študentských domovov a koordinácia služieb, ktoré poskytujú. Žijeme v 21. storočí, v dobe sociálnych sietí, internetbankingu, elektronizácie dokumentov, bo-okingu a, prirodzene, naši študenti čakajú od procesu ubytovania, počnúc podaním žiadosti a končiac ubytovaním sa, istý štandard, resp. komfort, ktorý poznajú z iných činností. Je výborné, že sa podarila modernizácia vnútorných priestorov ŠD, rovnako aj ich správa musí smerovať k istej forme spomínaného komfortu. Už elektronickú prihlášku považujem za jeden z takýchto prvotných krokov. Pre mňa bude veľmi dôležité komunikovať so študentmi, mapovať ich názory, požiadavky a následne ich analyzovať a implementovať s vedením ŠD, a to aj v oblasti aktualizácie ubytovacieho poriadku, zvýšenia disciplíny, postihov, benefitov, čistoty okolia ŠD a mnohých oblastí, ktoré súvisia s vysokoškolským internátnym životom.

V neposlednom rade ostane jednou z priorit spolupráca s podnikateľským prostredím a koordinácia podnikateľskej činnosti.

Dúfam, že s podporou a dobrou komunikáciou bude možné tieto plány zrealizovať.

Vyštudovala Filozofickú fakultu UPJŠ v Košiciach. Na Prešovskej univerzite v Prešove pracuje od roku 1996. Vo svojom doktorandskom štúdiu sa venovala využívaniu multimédií v cudzojazyčnom vzdelávaní, jej habilitačná práca bola venovaná e-learningu ako edukačnej stratégii vo vzdelávaní študenta anglického jazyka. Vo svojej vedeckej činnosti sa orientuje na vyučovanie cudzieho jazyka žiakov so špecifickými potrebami, venuje sa využívaniu korpusov a všeobecne technológii vo vzdelávaní. V minulosti pôsobila ako prorektorka pre vzdelávanie (2007 – 2011), prorektorka pre vonkajšie vzťahy (2011 – 2015) a ako prodekanka pre vzdelávanie na Filozofickej fakulte PU (2015 – 2019).

VZDELÁVANIE

doc. PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.
prorektorka

Vzdelávanie je kľúčovou oblasťou každej modernej spoločnosti a do centra našej pozornosti sa musí dostať kvalita vzdelávania. Tá sa však spája nielen so vzdelávaním ako takým, ale s vytvorenými podmienkami, kvalitnými učiteľmi a študentmi, ktorí sú naklonení otvorenému vzdelávaniu, diskusii a predovšetkým kritickému mysleniu.

Spätná väzba učiteľov i študentov o obsahu vzdelávania na našej univerzite má spoločné prienikové oblasti práve v snahe o tvorivosť, autonómnosť, kreativitu ako opozitum k povrchnosti a memorovaniu. Je dôležité, aby

študenti cítili, že sú súčasťou a nie predmetom vzdelávania, aby sa aktívne zapájali i do procesu tvorby učenia sa. Ako pedagógovia, tak študenti i prax volajú po zvýšení podielu praktických disciplín a praxe. Prešovská univerzita buduje spoluprácu s potenciálnymi zamestnávateľmi a praxou (zavedenie cvičných škôl bolo jedným z dôležitých krokov k skvalitneniu profilu nášho absolventa učiteľských programov). Vytvorenie priestoru pre budovanie prepojenia s praxou, dialóg so zamestnávateľmi, ktorí nám poskytujú dôležitú spätnú väzbu, umožnenie vstupu odborníkov z praxe do

nášho edukačného procesu je jedným zo strategických zámerov pre najbližšie obdobie.

Portfólio študijných programov je dlhoročne viac-menej stabilné, čo má svoje pozitíva. Programy sa priebežne aktualizujú a inovujú, reagujú na aktuálne požiadavky praxe a trhu práce. Zavádzaním nových procesov, metód a technológií sa snažíme zvyšovať efektívnosť prípravy našich absolventov. Prešovská univerzita už v minulosti dokázala svoju flexibilitu v poskytovaní vzdelávania (či už je to program laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve na FZO, fyzikálne inžinierstvo progresívnych

materiálov na FHPV, špeciálna pohybová príprava v bezpečnostných zložkách na FŠ, stredoeurópske štúdiá či kultúrne dedičstvo na FE, multikultúrne európske štúdiá na GTE, pedagogika psychosociálne narušených na PF, či jeden z najnovšie akreditovaných študijných programov učiteľstvo rómskeho jazyka, literatúry a reálií).

V záujme udržateľnosti kvality absolventov našej univerzity sa nám v súčasnosti otvára priestor pre modifikáciu študijných programov. Zavedením interdisciplinárnych štúdií sa vytvorili možnosti nielen na zavádzanie nových programov, ale umožní sa realizácia „netradičných kombinácií programov“, ktoré nielen umožnia študentom zapisovať si predmety podľa ich preferencií, ale i zvýšiť ich konkurencieschopnosť a uplatnenie v praxi. Zodpovedný študent tak svojím Dodatkom k diplomu preukáže potenciálnym zamestnávateľom svoju „inakosť a jedinečnosť“ v porovnaní s ostatnými uchádzačmi.

Ďalšími kľúčovými oblasťami sú internacionalizácia a zavádzanie digitálneho učenia sa. Prešovská univerzita má vytvorené vhodné podmienky pre absolvovanie časti štúdia v zahraničí a na uznanie výsledkov štúdia. Podiel študen-

tov, ktorí prejavujú záujem o absolvovanie štúdia v zahraničí, je pomerne nízky a pritom im umožňuje získanie nových skúseností, spoznanie nových ľudí a kultúr, budovanie kultúrneho povedomia. Dnes všetci naši študenti už absolvovali maturitu z cudzieho jazyka. Zároveň je vytvorená bohatá ponuka predmetov zameraných na zdokonaľovanie cudzích jazykov v Ústave jazykových kompetencií CCKV, ktoré si študenti môžu zapisovať v rámci ponuky povinne voliteľných a výberových predmetov. Práve týmto krokom PU poskytuje priestor študentom, aby sa stali plurilingválnymi a mali možnosť vycestovať do rôznych krajín na študentské mobility. Ďalší priestor pre internacionalizáciu vidím vo zvýšenom počte hosťujúcich prednášajúcich pedagógov, ale i odborníkov z praxe. Ak sme už spomenuli digitálne učenie sa, tak tieto prednášky nemusia byť nevyhnutne prezenčné. Naša univerzita je dostatočne technicky pripravená realizovať videokonferencie, telemosty, avšak tieto možnosti za účelmi edukačných aktivít nie sú často využívané. Zároveň väčšina fakúlt využíva prostredie pre vytváranie digitálneho obsahu a realizovanie vzdelávania, avšak

ich potenciál je využívaný len čiastočne. Práve vytvorenie časti vzdelávania v digitálnej podobe môže pomôcť zvýšiť záujem študentov o absolvovanie časti štúdia v zahraničí, pričom môžu bez problémov absolvovať vybrané predmety dištančne.

Vytvorenie digitálneho vzdelávania, verím, ocenia i študenti so špecifickými potrebami, ktorí môžu mať problém pravidelne sa zúčastňovať na prezenčnej forme výučby, a teda sú mnohokrát odkázaní na samoštúdium. Interaktívne prostredie (či už v synchrónnej, alebo asynchrónnej podobe) prispeje ku kvalitnejšiemu a názornejšiemu spracovaniu obsahu a efektívnejšej pedagogickej komunikácii.

Univerzita ako inštitúcia neposkytuje len formálne vzdelávanie, ale otvára sa i širokej verejnosti, či už je to Detská univerzita, Športáčik, Univerzita tretieho veku, rôzne atestačné vzdelávania, besedy, kurzy, športové aktivity. Verím, že ich ponuka sa bude naďalej rozširovať a reagovať na potreby a požiadavky nielen Prešovčanov.

Som presvedčená, že Prešovská univerzita obháji svoju pozíciu a bude naplňovať svoje motto „viac než vzdelanie“ všetkými svojimi aktivitami pre študentov, zamestnancov a verejnosť.

Je rodená Prešovčanka. V rokoch 1989 – 1994 študovala učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov v kombinácii matematika-geografia na PF UPJŠ v Prešove. Absolvovala post-promočné štúdium v odbore financie, bankovníctvo a investovanie na Ekonomickej fakulte Technickej univerzity v Košiciach. Habilitovala sa v odbore geografia na FHPV PU. Pôsobila ako stredoškolská profesorka na Obchodnej akadémii v Prešove, krátko pracovala v súkromnom vydavateľstve a následne 9 rokov ako konateľka obchodnej spoločnosti a vedúca cestovnej kancelárie. Od r. 2008 pôsobí na FHPV PU ako vysokoškolská učiteľka. Absolvovala početné študijné pobyty zamerané na cestovný ruch v zahraničí. Je výkonnou redaktorkou časopisu Folia Geographica (zaradený do databázy Web of Science a Scopus). Pôsobí ako nezávislá expertka Európskeho inštitútu marketingu miest Best Place a národná delegátka technickej komisie GEN/TC 325 Európskeho výboru pre normalizáciu.

ZAHRANIČIE A VONKAJŠIE VZŤAHY

doc. RNDr. Kvetoslava Matlovičová, PhD.
prorektorka

Oblasť zahraničných vzťahov je tradičnou a mimoriadne dynamicky sa rozvíjajúcou súčasťou spravovania univerzity. Prorektor a oddelenie zahraničných vzťahov je súčasťou rektorátnych štruktúr už od vzniku Prešovskej univerzity v r. 1997. Znamená to, že vo svojom pôsobení nezačína na „zelenej lúke“, ale môže nadviazať na výsledky svojich predchodcov a využiť skúsenosti tímu odborných pracovníkov. V uplynulých viac ako dvoch dekádach sa činnosť v tejto oblasti koncentrovala na koordináciu aktivít spojených s vytváraním a uplatňovaním stratégie rozvoja medzinárodných

vzťahov ako súčasti dlhodobých zámerov rozvoja PU, vytváranie podmienok pre rozšírenie edukačného a výskumného priestoru pre prichádzajúcich aj vysielaných študentov, učiteľov a nepedagogických pracovníkov, koordináciu prípravy ponuky študijných predmetov v cudzom jazyku, vytváranie priestoru pre prijímanie zahraničných študentov, koordináciu činností súvisiacich so získavaním financií zo zahraničných grantov, získavanie a pravidelné poskytovanie a distribúciu informácií o ponúkaných možnostiach zahraničných aktivít v rámci medzinárodných projektov i národných štipendijných

programov zameraných na mobility študentov, vysokoškolských učiteľov, výskumníkov a ostatných zamestnancov, koordinovanie aktivít univerzity v rámci členstiev v medzinárodných asociáciách a pod. Z tohto stručného prehľadu je zrejmé, že agenda zahraničných vzťahov má vertikálnu a horizontálnu dimenziu.

Vertikálna dimenzia spočíva v požiadavke koordinovanej spolupráce aktérov od úrovne univerzity cez úrovne fakúlt, pracovísk až po úroveň individuálnych požiadaviek a potrieb pracovníkov a študentov. Kľúčovou úlohou v tejto oblasti je analýza súčasného nastavenia

procesov a zohľadnenie prípadných návrhov ich optimalizácie. Horizontálna dimenzia spočíva v tom, že oblasť zahraničných vzťahov má charakter prierezovej agendy a týka sa všetkých kľúčových segmentov poslania univerzity ako inštitúcie, teda vzdelávania, vedy, výskumu, umenia, športu a v neposlednom rade spolupráce s praxou. Všetky tieto činnosti majú nespornú medzinárodnú dimenziu a vyžadujú si postupné budovanie bilaterálnych a multilaterálnych väzieb s partnerskými inštitúciami v zahraničí, posilňujúcich medzinárodný rozmer PU, t. j. jej internacionalizáciu. Strategickým cieľom EÚ pre univerzitné vzdelávanie je vytvorenie spoločného Európskeho vzdelávacieho priestoru (EEA), založeného na princípoch otvoreného medzinárodného a inkluzívneho vzdelávania, prepojeného na oblasť vedy, výskumu a inovácií. Iniciačnú fázu procesu vytvárania EEA predstavuje projekt Európskych univerzitných aliancií (EUA) na báze platformy Erasmus+. Jeho cieľom je otestovať rozličné modely možného prepojenia univerzít prostredníctvom spoločných stratégií rozvoja a zdieľaných spôsobov vzdelávania, prepojených na najnovší výskum a inovácie, tak na lokálnej, národnej ako aj európskej úrovni. Pilotná fáza projektu potrvá tri roky. Po jej skončení bude implementovaná na všetky európske univerzity. Táto iniciatíva prináša nové prvky do oblasti mobilit Erasmus+ pre študentov a zamestnancov. Projekt EUA ich považuje za prostriedok výraznejšieho prepojenia zapojených inštitúcií, v oblasti štúdia, výskumu alebo inovácií, na tzv. princípe bottom-up. Mobility zamestnancov v tomto kontexte by mali smerovať okrem pôvodných cieľov k vytváraniu spoločných grémii, k rozvoju spoločného fondu fyzických a virtuálnych, intelektuálnych a administratívnych kapacít, spoločnému zabezpečeniu infraštruktúry a pod. Jedným z cieľov projektu je maximalizácia zapojených študentov do aspoň jedného z troch druhov mobilit:

fyzickej, virtuálnej alebo kombinovanej. Ďalšou špecifickou oblasťou nového Erasmus+ sú spoločné študijné programy. Študenti si budú môcť v rámci príslušnej aliancie vytvárať vlastné špecifické kurikulá. Našou úlohou bude sledovať a vyhodnocovať priebeh tejto fázy a prípadne sa pokúsiť zapojiť do niektorej z ďalších fáz. Príslušnosť PU k niektorej z EUA sa totiž v budúcnosti nemusí spájať len so zvýšením jej konkurencieschopnosti, ale nedá sa vylúčiť ani situácia, že to bude podmienka zachovania jej ďalšej existencie.

vého financovania sú významným zdrojom príjmov projekty financované zo zahraničných zdrojov. Finančné objemy grantov získaných zo zahraničia sú jedným z parametrov pri určovaní rozpočtu univerzity z verejných zdrojov podľa metodiky rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám. Príjmy zo zahraničných zdrojov teda generujú ďalšie zdroje z domáceho rozpočtu. Podobne sú v metodike rozpisu dotácií sledované a zohľadňované aj výsledky univerzity v zahraničných mobilitách prostredníctvom uka-

Druhá výzva súvisí s postupnou implementáciou nového zákona 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania. Zo zákona vyplýva potreba nastavenia vnútorného systému kvality univerzity vo vzťahu k novým štandardom, ktoré budú známe koncom tohto roka. Je však už dnes jasné, že tieto štandardy sa budú odvíjať od európskych štandardov (ESG), čo potvrdzuje relevanciu medzinárodnej dimenzie aktivít univerzity. Tretia výzva súvisí so zabezpečením dostatočných zdrojov pre realizáciu aktivít PU. V rámci uplatňovaného modelu viaczdrojo-

zovateľa počtu vyslaných študentov na akademickú mobilitu a počtu prijatých študentov zo zahraničia. V neposlednom rade sú zahraniční študenti vítaným zdrojom príjmov, najmä v období demografického poklesu populačných ročníkov maturantov na Slovensku. Významnou úlohou v tomto smere bude podpora diverzifikácie zahraničných študentov z hľadiska krajín ich pôvodu vo väzbe na rozšírenie ponuky študijných programov poskytovaných vo svetových jazykoch, čo by posilnilo ďalší zdroj príjmov univerzity zo školného.

Narodil sa v Prešove. Vysokoškolské štúdium ukončil na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach, kde v roku 1995 získal titul Ing. V rokoch 1997 – 2002 absolvoval štúdium katolíckej teológie a etickej a náboženskej výchovy na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Doktorandské štúdium v odbore katolícka teológia ukončil na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity, kde sa v roku 2018 aj inauguroval. Habilitoval sa na Fakulta masmediálnej komunikácie UCM Trnave v roku 2012. Na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte PU v Prešove pôsobí od roku 2000, kde v období rokov 2007 – 2019 pôsobil ako prodekan pre rozvoj a zahraničné vzťahy a prodekan pre doktorandské štúdium a rozvoj. Počas svojho akademického pôsobenia bol riešiteľom mnohých vedeckých projektov a získal viaceré významné ocenenia doma i v zahraničí. Od roku 2017 je poslancom Zastupiteľstva Prešovského samosprávneho kraja.

VEDA, UMENIE, ŠPORT A AKREDITÁCIA

prof. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.
prorektor

Rezort, do ktorého vstupujem ako prorektor, je v celku široký a zahŕňa v sebe oblasť vedy a výskumu, edičnej a publikačnej činnosti, grantov, umenia, športu a dnes veľmi podstatnú a kľúčovú oblasť každej univerzity a tou je akreditácia. Práve v tomto období prechádza akreditácia vysokých škôl, odborov a študijných programov transformáciou, ktorá má zásadný charakter a pravdepodobne sa komplexne zmení aj systém. Od 1. septembra 2019 vstúpili do platnosti dva veľmi podstatné legislatívne predpisy, ktoré budú mať určite vplyv na realizáciu štúdií na vysokých školách. Sú

nimi novela VŠ zákona a vyhláška o sústave študijných odborov. To všetko si bude vyžadovať vnútorné nastavenie akreditačných procesov jednotlivých fakúlt našej univerzity. Začal som od konca, teda od poslednej oblasti môjho rezortu, ale asi mi dáte za pravdu, že pre univerzitu kľúčovej, ktorej sa chcem špeciálne venovať. V tejto súvislosti je potrebné udržať tzv. profilové študijné programy, ale aj reagovať na výzvu súčasnosti, po ktorej volá aj „štát“, a to je podpora a vytvorenie podmienok pre vznik profesijne orientovaných bakalárskych programov, ktoré posilnia a podporia postavenie univerzity na trhu

vysokoškolského vzdelávania a zároveň zvýšia u absolventov možnosť uplatnenia sa na trhu práce. Ďalšou významnou oblasťou života univerzity je oblasť vedeckého výskumu. Naša univerzita má veľmi dobré predpoklady v personálnej i materiálnej oblasti, aby sa výskum mohol realizovať na kvalitnej úrovni. Ako perspektívu do budúcnosti vidím aj naďalej prácu na vytvorení motivačného prostredia na úrovni univerzity a fakúlt pre podporu tvorivého potenciálu zamestnancov univerzity pri podávaní a riešení projektov. Plánom je tiež zvýšiť počet a kvalitu vedecko-výskumných projektov z agentúry APVV, VEGA

a KEGA a získať tak finančné prostriedky pre realizáciu ďalších partiálnych vedeckých aktivít fakúlt. Určite bude potrebné naše snahy akcentovať aj na oblasť aplikovaného výskumu, a to najmä hľadať mechanizmy pre podporu, aj v spolupráci s ďalšími vecne príslušnými prorektormi, aktívnejšie vyhľadávať a podporovať možné výskumné partnerstvá, aj mimo schém financovaných zo štrukturálnych fondov. Ďalej bude potrebné v spolupráci s výskumnými pracoviskami, fakultami a ďalšími súčasťami univerzity pripraviť prehľad možností spolupráce v oblasti aplikovaného výskumu a vhodnou formou ju komunikovať s vonkajším podnikateľským prostredím. Naša univerzita, ako jediná verejná vysoká škola v PSK, má významné postavenie v regióne a ukrýva vedecký a tvorivý potenciál, ktorý má ambíciu byť aktívne zapojený do riešenia nielen regionálnych, ale aj celospoločenských problémov. V súvislosti s tým je potrebné venovať patričnú pozornosť formácii mladých vedeckých pracovníkov, ktorí už dnes majú veľmi dobré podmienky pre svoj rast na univerzite, a to aj prostredníctvom pre nich vytvorenej grantovej agentúry predchádzajúcim vedením. V oblasti habilitačných vymenúvacích konaní bude potrebné takmer

okamžite prepracovať naše univerzitné legislatívne predpisy na základe už dvoch vyššie spomínaných legislatívnych predpisov a zároveň aj vyhlášky o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, na základe ktorej sa potom budú realizovať tieto konania na fakultách.

V pôsobnosti univerzity má svoje miesto aj Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, v rámci ktorého vychádzajú kvalitné publikácie a časopisy, a to je ďalšia oblasť, ktorej sa chcem venovať. Za úlohu si kladiem podporovať a vytvárať podmienky pre publikovanie v tzv. indexovaných časopisoch a taktiež snažiť sa naše časopisy úspešne registrovať v renomovaných databázach. Publikačná činnosť je veľmi významným faktorom v rámci rozpočtu univerzity. V tejto súvislosti potrebujeme aj napriek všetkým nepriaznivým vplyvom externého prostredia pokračovať v kvalitných publikačných výstupoch na domácej i zahraničnej pôde. Zmeny, ktoré sa v rezorte školstva dejú, indikujú, že naše vysoké školstvo neustále bojuje s pre nás akceptovateľným spôsobom a formou financovania.

Umelecká činnosť na univerzite má po dvadsiatich rokoch svoje nezastupiteľné miesto. Táto oblasť

tvorí pevnú súčasť nielen vo vzdelávacom systéme, ale aj v oblasti takpovediac kultúrno-spoločenskej a nehovoriac o úspešnej a kvalitnej reprezentácii univerzity v exteriore prostredí doma i v zahraničí vo výtvarnom, hudobnom i dramatickom umení. Je potrebné aj naďalej pokračovať vo vytváraní vhodných podmienok pre podporu a rast umeleckej činnosti na univerzite.

Nie menej dôležitou oblasťou na univerzite je aj šport. A to opäť na úrovni vzdelávacej, ale aj v oblasti mimoškolských a voľnočasových aktivít zamestnancov, študentov i verejnosti. V nedávnej minulosti bola v spolupráci s PSK úspešne ukončená rekonštrukcia univerzitného športového areálu, ktorý dáva predpoklady pre kvalitnú prípravu študentov a športové vyžitie. Našou lukratívnosťou je naozaj aj to, že máme jednu z dvoch fakúlt športu na Slovensku, čo dáva našej univerzite širší záber záujmu na trhu vysokoškolského vzdelávania. Preto aj v tejto oblasti života univerzity je potrebné hľadať prostriedky a kapacity pre podporu a rast športovej činnosti.

Určite som nespomenul všetky oblasti, ktorými sa budem zaoberať pri riadení tohto rezortu, ale som otvorený a pripravený riešiť aj ďalšie úlohy, podľa aktuálne prichádzajúcich výziev a potrieb.

Na záver chcem povedať, že dlhodobé podfinancovanie vzdelávania, výskumu, vývoja a infraštruktúry na Slovensku je takmer na dennom pretrase na mnohých grémiách. Avšak to nemá byť dôvod našej stagnácie alebo znechutenia. Nech je to pre nás výzvou i predmetom činnosti na univerzite. V tomto kontexte je preto podstatné, aby sme spolu ako univerzita ťahali za jeden povraz (nech to nebude klišé) a tvorili kvalitné medzilidské vzťahy, ktoré budú zárukou pevných a kreatívne založených kolektívov, prinášajúcich úspechy pre jednotlivcov, fakultu i univerzitu zároveň. Nech vzájomný rešpekt, spolupatričnosť, porozumenie a tolerancia sú tou podstatnou esenciou nášho spoločného univerzitného života.

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD.

dekanka

Vysokoškolské vzdelanie ukončila na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika so sídlom v Prešove v roku 1993. Doktorandské štúdium v študijnom odbore sociálna andragogika absolvovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Habilitovala sa v roku 2008 na Filozofickej fakulte PU v odbore sociálna práca, kde sa v roku 2013 aj inaugurovala. Je aktívnou supervízorkou a socioterapeutkou. V rámci vedecko-výskumného zamerania sa venuje problematike rodinnej terapie, seniorov, klinickej a forenznjej sociálnej práce. V rámci medzinárodných grantových agentúr to bola účasť v projektoch Inštitútu pre výskum práce a rodiny, Karlovej univerzity, Univerzity Hradec Králové, Univerzity Kentucky, Univerzity Edinburg, Univerzity Barkley a Univerzity Rzeszow. Bola zakladateľkou a prvou riaditeľkou Univerzity tretieho veku na Prešovskej univerzite. Pôsobila dve obdobia ako predsedníčka Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku. Je členkou viacerých spoločností, vedeckých rád doma i v zahraničí. Je členkou Akreditačnej komisie Poľskej republiky a taktiež riaditeľkou Centra pre edukáciu a výskum seniorov na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

Pani dekanka, s akou víziou vstupujete do funkcie dekanky?

Tak ako sa píše v Organizačnom poriadku FF PU v Prešove, Čl. 2 (Postavenie a poslanie fakulty), odsek 3, vzdelávacia činnosť sa realizuje na základe vedeckých poznatkov a tvorivej vedecko-pedagogickej činnosti. Našou prioritou

vo vedení je poskytnúť podmienky, ktoré budú v súlade s významom slova tvorivá a budú sémantiku tohto slova umocňovať a neustále pripomínať. Vedecké poznatky nepredstavujú produkt, ale proces. Adekvátnu vysokoškolskú vzdelávaciu činnosť nie je možné realizovať bez kontinuálnej vedecko-výskumnej práce. Vytvore-

nie podmienok je však nevyhnutne spojené s požiadavkou na osvojenie si návyku kontinuálnej vedecko-výskumnej práce, keď koniec niečoho znamená začiatok niečoho iného. Vízia načúvať potrebám študentov aj zamestnancov a riešiť reálne problémy realisticky a koncepčne, hľadať riešenie na každý problém, nie problém pre každé riešenie.

Aké oblasti a úlohy budú prioritné počas vášho funkčného obdobia? Chystáte nejaké zmeny, novinky, ktoré ovplyvnia chod fakulty, či už vo vzťahu k študentom alebo zamestnancom?

Prioritou je rozvoj tvorivosti, slobody bádania a myslenia, smerovaného k povedomiu „MY Filozofická fakulta“. Zlepšiť postavenie Filozofickej fakulty, využiť možnosti ponúkané súčasnými výzvami akademického sveta i externého prostredia, nielen v regióne východného Slovenska, ale v širšom stredoeurópskom priestore. Realizujúc leitmotív mojej kandidatúry, ktorý spočíva v tom, že nie sú jednoduché riešenia zložitých problémov – jediným riešením je viac zmysluplnej a docenenej práce.

Čo sa týka zmien, možno povedať, že každá zmena personálneho obsadenia prináša aj zmeny v riadení, pretože je každý z nás jedinečný. Máme vlastnú perspektívu, vlastnú predstavu dobrého a zlého, bohaté životné skúsenosti, pre nás špecifickú logiku. To

všetko vyústi do organizačných, koncepčných či iných zmien, viac či menej populárnych. Je však ešte skoro ich konkretizovať, keďže sú to komplexné záležitosti, ktoré potrebujú čas na prípravu. Je potrebné dobre premyslieť ich uvedenie do procesu, aby sme dosiahli želané výsledky a aby naše úsilie nebolo kontraproduktívne.

Požiadavky, ktoré dnešná doba kladie na absolventov a vedecký výskum, a teda aj na každého z nás, bez ohľadu na to, či sme radoví učitelia, doktorandi, administratívni pracovníci alebo akademickí funkcionári, sú neporovnateľne náročnejšie po kvalitatívnej či kvantitatívnej stránke než tie, ktoré sme plnili pred piatimi či desiatimi rokmi, a tak si vyžadujú zásadné zmeny v našej práci i v systéme riadenia na všetkých úrovniach v štruktúre fakulty.

Momentálne cítime u niektorých študentov aj kolegov letargiu či únavu, nedostatok zodpovednosti voči iným a spoluzodpovednosti za obraz fakulty v očiach verejnosti. Po diskusii vo vedení sme

uvažovali, že možnou zmenou by mohlo byť vytvorenie ducha fakulty v duchu „Don't study, find your passion“/„Neštuduj, nadchni sa pre niečo“.

Kde, prípadne ako vidíte fakultu o 4 roky?

O 4 roky vidím Filozofickú fakultu ako 64-ročnú „dámu“, s jej prívlastkami skúsenej a múdrej realizátorky prípravy mladej generácie na život v 21. storočí. Budem rada, ak to bude fakulta, kde jej študenti, učitelia a pracovníci chodia radi.

Existuje podľa vás niečo ako duch, esprit fakulty?

Určite, len ho treba zobudiť z núteného umelého spánku. Tá atmosféra ostatných rokov ho zatienila. A práve jeho obnovenie či revitalizovanie bude súčasťou vízie.

- red -

FAKULTA HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH VIED

prof. MVDr. Janka Poráčová, PhD., MBA

dekanka

Je pôvodom z Prešova. Na UVL v Košiciach získala v roku 1985 titul doktorky veterinárnej medicíny, kde následne v roku 1994 absolvovala doktorandské štúdium. Na Fakulte prírodných vied UKF v Nitre habilitovala sa vo vednom odbore špeciálna biológia a ekológia v roku 2001. V roku 2015 bola na Fakulte biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre vymenovaná za profesorku v študijnom odbore biológia. Titul MBA získala v roku 2018 na Warsaw Management University. Na FHPV PU pôsobí od roku 1997. V období rokov 2009 – 2011 zastávala funkciu prodekanke pre vedu, výskum a doktorandské štúdium FHPV PU a v rokoch 2015 – 2019 bola na pozícii prodekanke pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality. V oblasti vedecko-výskumnej činnosti bola a je riešiteľkou viacerých grantových projektov, pôsobí ako školička doktorandského štúdia pre odborové študijné programy antropológia a environmentálna ekológia. Počas svojej profesionálnej kariéry absolvovala viaceré zahraničné stáže a študijné pobyty.

Pani dekanka, s akou víziou vstupujete do funkcie dekanke?

Do funkcie dekanke FHPV PU v Prešove vstupujem s víziou kontinuity budovania modernej a dynamickej inštitúcie s pedagogicko-výskumnými pracoviskami zameranými na oblasť humanitných a prírodných vied a s ďalším rozvojom moderných informačno-komunikačných systémov a výskumnej infraštruktúry. Dôležitú úlohu zohráva vzájomné prepojenie medzi kvalitným vzdelávaním, vedecko-výskumnou činnosťou,

informatizáciou a manažmentom fakulty. Vízie sú súčasťou programových téz rozvoja fakulty, ku ktorým patrí vysoká úroveň vzdelávania zohľadňujúca potreby trhu, vedecko-výskumná činnosť, personálne a finančné zabezpečenie fakulty, spolupráca s univerzitami, inštitúciami z interného a externého prostredia, prepojenie na prax, podpora internej a externej komunikácie. Nevyhnutnou súčasťou je budovanie značky fakulty, ktorá predstavuje jej konkurencieschopnosť, inováciu a perspektívnosť nielen v súčasnosti, ale aj v budúcnosti.

Aké oblasti a úlohy budú prioritné počas vášho funkčného obdobia?

Prioritou v nasledujúcom období bude podpora dostupného a rôznorodého vysokoškolského vzdelávania, zvyšovanie jeho kvality, relevantnosti a pedagogickej činnosti s implementáciou najnovších vedeckých poznatkov, zvýšenie aktivít študentov a tvorivých pracovníkov v oblasti mobilit, podpora kontinuity zapojenia sa do národných a medzinárodných projektov a vedeckovýskumnej činnosti, taktiež podpora otvorenosti a transparentnosti vysokoškolského prostredia.

Poslaním FHPV PU v Prešove je poskytovať vysokoškolské vzdelávanie, prispievať k rozvoju harmonickej osobnosti a rozvoju vedomostí, upevňovať kreativitu a vzájomnú spoluprácu. K ďalším dôležitým úlohám fakulty patrí rozvoj vedomostno-kreatívnej spoločnosti a v súlade so svojím zameraním vykonávať vzdelávaciu, výskumnú a tvorivú činnosť. Fakulta na zabezpečenie svojho poslania disponuje komplexnými vedecko-výskumnými a pedagogickými pracoviskami, vykonáva základný a aplikovaný výskum, spolupracuje s domácimi a zahraničnými univerzitami a vedeckovýskumnými inštitúciami, podporuje spoločné medzinárodné projekty a vytvára podmienky pre vzájomnú spoluprácu. Pedagogická činnosť je založená na najnovších poznatkoch vedy vrátane výsledkov vlastného vedeckého výskumu. Poskytuje vzdelávanie v akreditovaných študijných programoch všetkých troch stupňov, ako aj ďalšie vzdelávanie podľa osobitných predpisov. Prioritné oblasti rozvoja fakulty sú zamerané aj na inovatívne vzdelávanie, koncepciu propagácie, rozvoj a konsolidáciu študijných programov, e-learning, e-skriptá, prepojenosť teórie s praxou. V oblasti internacionalizácie vzdelávania a výskumu je to zameranie na skvalitnenie publikačných výstupov, zvýšenie počtu riešených projektov na národnej a medzinárodnej úrovni, kariérny rast zamestnancov, rozšírenie pedagogickej a odbornej praxe, ďalší rozvoj integrovaného systému riadenia, práca v oblasti tvorby patentov a úžitkových vzorov a pod.

Kde, prípadne ako vidíte fakultu o 4 roky?

Budúcnosť fakulty vidím v jej vyššej konkurencieschopnosti na trhu implementáciou medzinárodných štandardov vzdelávania, v inovácii existujúcich a príprave nových študijných

programov, ako aj v ďalšom rozvoji vedecko-výskumnej činnosti, internacionalizácii výskumu, podpore a kreovaní start-up, spin-off, zvýšení prestíže v rankingoch a v ďalšom rozvíjaní efektívneho manažmentu fakulty v nadväznosti na doterajšie skúsenosti a byť súčasťou Európskeho vysokoškolského priestoru. Nevyhnutnou súčasťou ďalšieho rozvoja fakulty je vytváranie podmienok pre monitorovanie názorov študentov a absolventov, pokračovanie v spätnej väzbe študentov a interná evaluácia.

Súčasťou zvyšovania kvalifikačného rastu učiteľov je okrem podpory domácich a zahraničných mobilít aj zachovanie kontinuity rastu kvalifikácie tvorivých pracovníkov na pracoviskách (habilitačné, inauguračné pokračovanie) a zapájanie sa naďalej do riešenia výskumných projektov, tímovej práce v oblastiach činnosti fakulty. Dôležité je získavanie finančných prostriedkov na výskum z iných zdrojov, napr. Štrukturálne fondy EÚ, HORIZONT EURÓPA, Švajčiarske projektové schémy a pod.

Ďalej ju vidím vo výraznejšom otvorení sa odborníkom zo zahraničia a z praxe, najmä pri príprave študijných programov, tiež pri rozvoji vedeckovýskumnej činnosti, ako úspešnú inštitúciu a moderné pracovisko vybavené kvalitnou infraštruktúrou, a pri vytvorení atraktívneho tvorivého prostredia pre prácu a štúdium.

Existuje podľa vás také niečo ako duch, esprit fakulty? Kto alebo čo je podľa vás dušou fakulty?

Esprit vo všeobecnosti nielen vo vzťahu k fakulte určite existuje. Je výsledkom pôsobenia pozitívnych, progresívnych myšlienok, získaných vedeckých poznatkov, snahy, úsilia a tvorivej práce všetkých jej pracovníkov a študentov. Vzniká a formuje sa postupne, ako súčasť mnohoročnej práce, kreativity jej zamestnancov, úspechov študentov. V súčasnosti by sme ho mohli prirovnať do určitej miery k značke inštitúcie, ktorá predstavuje dobré meno, pôsobenie na externé prostredie a pod. Každý človek má svoju identitu, podobne je to aj s inštitúciou zameranou na vzdelávanie, vedu a výskum a jej internacionalizáciu. Značka dnes tvorí veľmi dôležitú súčasť strategického myslenia a plánovania inštitúcií a jej základom je jednotlivec, ktorý je súčasťou tímovej práce.

- red -

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

doc. RNDr. Iveta Scholtzová, PhD.

dekanka

Je rodáčkou z Prešova. Vysokoškolské štúdium v študijnom odbore učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov aprobácie matematika a fyzika ukončila na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach. Na danej fakulte v roku 1989 získala titul doktorka prírodovedy (RNDr.) a v roku 2003 absolvovala doktorandské štúdium vo vednom odbore teória vyučovania matematiky. Habilitovala sa na Pedagogickej fakulte PU vo vednom odbore predškolská a elementárna pedagogika v roku 2007.

Vo vedeckovýskumnej oblasti bola a je riešiteľkou viacerých grantových projektov, pôsobí ako školiteľka doktorandského štúdia vo vednom odbore predškolská a elementárna pedagogika. Je členkou Jednoty slovenských matematikov a fyzikov pri SAV, členkou celoslovenského výboru pedagogickej sekcie Slovenskej matematickej spoločnosti, členkou Riadiaceho výboru medzinárodnej ŠVOČ v didaktike matematiky a predsedníčkou atestačných komisií pre 1. a 2. atestáciu pedagogických zamestnancov na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach.

Pani dekanka, s akou víziou vstupujete do funkcie dekanke?

Pedagogická fakulta v tomto roku oslávila 70 rokov svojej existencie. Táto skutočnosť je pre nás inšpirujúca i zaväzujúca. Ako dekanka by som určite chcela nadviazať na všetko to pozitívne, čo sa pod vedením mojich predchodcov dekanov urobilo. Dobré meno a značka, ktoré Pedagogická fakulta má, tie sa budem snažiť v spolupráci s mojimi kolegami udržať a naďalej budovať. Na našej fakulte pôsobím viac ako 22 rokov a prešla som rôznymi pozíciami – tajomníčka katedry, vedúca katedry, prodekan-

ka pre vzdelávanie, prodekanka pre vedu, akreditáciu a doktorandské štúdium, členka akademického senátu fakulty i univerzity. Na základe nadobudnutých skúseností si dovoľm povedať, že poznám drvivú väčšinu súčastí života fakulty. Som presvedčená, že naša fakulta funguje ako taký dobre nastavený „stroj“. A ja by som si priala, aby tento „stroj“ bol aj naďalej funkčný a bezporuchový. Ale najväčším potenciálom každej organizácie sú ľudia, ktorí v nej pracujú. Duch spolupatričnosti a spolupráce, to je to, čo si najviac na našej fakulte cením. Priala by som si, aby to tak bolo aj v budúcnosti.

Aké oblasti a úlohy budú prioritné počas vášho funkčného obdobia? Chystáte nejaké zmeny, novinky, ktoré ovplyvnia chod fakulty, či už vo vzťahu k študentom alebo zamestnancom?

Jednoznačnou prioritou v najbližšom období bude akreditácia. Ukončená bola činnosť Akreditačnej komisie a jej kompetencie prevzala Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo, ktorá v súčasnosti pripravuje štandardy pre vnútorný systém zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania, štandardy pre študijné programy a štandardy pre habilitačné konanie a inauguračné

konanie. Tieto štandardy by mali nadobudnúť účinnosť začiatkom roka 2020. Zatiaľ nie je známe, v akých intenciách bude proces akreditácie prebiehať. Je tu teda pre všetkých určité obdobie neistoty. My však nemôžeme pasívne čakať, ale musíme intenzívne pracovať rovnako ako aj doposiaľ. Rozvíjať vedecko-výskumné aktivity, kvalitne realizovať pedagogickú činnosť a podporovať kvalifikačný rast pedagógov fakulty. To všetko s cieľom, aby sme boli dobre pripravení na proces akreditácie. V tomto kontexte vnímam ako najdôležitejšie nasmerovať energiu všetkých tvorivých pracovníkov fakulty na vytvorenie kvalitnej východiskovej bázy pre akreditáciu. Ak sa nám podarí proces akreditácie úspešne zvládnuť, o čom nepochybujem, budeme môcť rozmýšľať nad tým, aké zmeny či inovácie by boli prospešné pre fakultu. A možno sa v priebehu akreditačných príprav objavia podnety, ktoré vyústia do inovačného procesu v jednotlivých oblastiach fungovania fakulty. Určité nevyhnutné zmeny fakultu očakávajú v personálnej oblasti v súvislosti s odchodom viacerých pracovníkov do dôchodku. Bude dôležité, aby sa nám podarilo na jednotlivé pracovné pozície nájsť kvalitných spolupracovníkov, či už z vlastných radov, alebo aj z vonkajšieho prostredia.

Kde, prípadne ako vidíte fakultu o 4 roky?

Pevne verím, že o štyri roky bude Pedagogická fakulta neoddeliteľnou a pevnou súčasťou Prešovskej univerzity. Som presvedčená, že aj naďalej bude mať dobré meno na Slovensku i v zahraničí a bude sa úspešne rozvíjať vo vedecko-výskumnej i pedagogickej oblasti. Verím tiež, že o štúdium na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove sa bude zaujímať stále veľký počet mladých ľudí, ktorí budú chcieť svoje profesionálne uplatnenie nájsť v neľahkom, ale krásnom povolaní pedagóga. A v neposlednom rade verím, že na našej fakulte bude stále existovať tvorivá a priateľská atmosféra všetkých zúčastnených – študentov, pedagógov i administratívno-technických pracovníkov.

Existuje podľa vás také niečo ako duch, esprit fakulty? Kto alebo čo je podľa vás dušou fakulty?

Duch, esprit Pedagogickej fakulty – to je aktivita a tvorivosť v rôznorodých podobách. Vedecké konferencie, kolokviá, odborné semináre, prednášky, rôzne typy súťaží, od regionálnych až po medzinárodné (Moyzesiana, Logická olympiáda, Matematická olympiáda, ŠVOUČ, ...), kultúrne a spoločenské akcie (Vianočné matiné, Deň materských

škôl, Deň základných škôl, Deň školských klubov detí, Deň učiteľov, Vianočná kapustnica atď.), charitatívne akcie (charitatívne zbierky, Ponožkový deň, Mikulášska zbierka sladkostí, Vianočný charitatívny bazár, burza kníh, darcovstvo krvi a pod.), študentské akcie (Deň Pedagogickej fakulty, Ples Pedagogickej fakulty, Bláznivý volejbal, Vianočné trhy a i.), to všetko reprezentuje našu fakultu a vytvára jej pozitívny obraz dovnútra, ale aj smerom k vonkajšiemu prostrediu. Dušou Pedagogickej fakulty sú v prvom rade naši študenti. Myslím si, že ich aktivitu nám možno aj závidieť. Motiváciou pre študentov sú nepochybne aj moji kolegovia, z ktorých mnohí sa okrem svojej vedecko-výskumnej a pedagogickej činnosti venujú aj ďalším aktivitám na prospech nás všetkých na fakulte. Jednoducho naša fakulta naozaj ŽIJE.

- red -

PRAVOSLÁVNA BOHOSLOVECKÁ FAKULTA

doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD.

dekan

Narodil sa v Levoči, je ženatý, má 5 detí. Po štúdiu na PBF PU v Prešove a štúdiu gréckeho jazyka na Filozofickej fakulte ΑΠΘ v Grécku od r. 1. 5. 1998 pracuje ako asistent na Katedre biblických náuk. Súbežne s tým je od 1. 3. 1998 kňazom PCO v Spišskej Novej Vsi. Bol členom AS UPJŠ v Košiciach a PU v Prešove. Je členom Výboru Slovenskej biblickej spoločnosti, dvoch komisií Pravoslávnej cirkvi, redakčných rád niekoľkých vedeckých časopisov. Je predsedom Komisie Vedeckej grantovej agentúry Pravoslávnej cirkvi pre odbor pravoslávna teológia. Osem rokov vykonával funkciu prodekana pre vedu a doktorandské štúdium. Je spolugarantom študijného odboru pravoslávna teológia, vedúcim riešiteľom alebo spoluriešiteľom ôsmich úspešne ukončených a dvoch prebiehajúcich výskumných projektov. Bol pozvaný k aktívnej účasti na 16 medzinárodných vedeckých konferenciách. Najdôležitejšou oblasťou jeho vedeckej činnosti je exegeza Svätého písma Nového zákona.

Pán dekan, s akou víziou vstupujete do funkcie dekana?

Naša fakulta je jediná teologická fakulta na Slovensku aj v celej strednej Európe, ktorá sa zaoberá výskumom a pedagogickou činnosťou v odbore pravoslávna teológia. Vychováva kňazov, teológov a sociálnych pracovníkov nielen pre Pravoslávnu cirkev na Slovensku, ale aj pre viaceré pravoslávne eparchie v zahraničí, najmä v Českej repub-

like, v Poľsku a na Ukrajine. Mnohí naši absolventi našli uplatnenie aj v svetských organizáciách, firmách, štátnej správe a v sociálnych zariadeniach. Na fakulte absolvovali doktorandské štúdium a rigorózne konanie študenti zo Slovenska, Ukrajiny, Ruska, Maďarska, Českej republiky, Poľska, Grécka, Bulharska, Gruzínska a iných krajín sveta. Ich dizertačné a rigorózne práce sú v absolútnej väčšine prípadov mimoriadne prínosné diela, ktoré

po publikovaní prinášajú užitočné a zaujímavé poznanie po celom svete. Toto všetko kladie na pracovníkov a najmä vedenie PBF PU veľkú zodpovednosť za udržanie a zlepšovanie kvality činnosti našej fakulty. Chcem preto urobiť všetko preto, aby naša fakulta mala dobré meno a bola reálnym vedeckým a najmä duchovným prínosom pre státisíce pravoslávnych veriacich na Slovensku a v okolitých krajinách, ako aj pre celú spoločnosť.

Aké oblasti a úlohy budú prioritné počas vášho funkčného obdobia? Chystáte nejaké zmeny, novinky, ktoré ovplyvnia chod fakulty, či už vo vzťahu k študentom alebo zamestnancom?

Chcel by som nadviazať na dobrú prácu svojich predchodcov a krok za krokom viesť fakultu k jej ešte lepšiemu fungovaniu, stabilizácii a posilneniu. Budem veľmi rád, ak sa mi podarí prispieť k vytvoreniu pokojného, tvorivého a Bohom požehnaného prostredia pre prácu našich pedagógov a štúdium našich študentov. Chcel by som dosiahnuť akreditáciu nových zaujímavých študijných programov, ktoré by zväčšili zaujímavosť štúdia na fakulte a uplatniteľnosť absolventov pre širšie spektrum záujemcov z prostredia Cirkvi aj mimo nej. Chcel by som prispieť k tesnejšiemu prepojeniu našej fakulty s našou Cirkvou, s jej veriacimi, ako aj so širšou verejnosťou tak, aby sa fakulta pre nás všetkých stala viac bližšou, zaujímavejšou a hodnotnejšou. Vo vedeckej činnosti sa v spolupráci s celým vedením fakulty chcem prioritne zamerať na prijatie takých opatrení,

ktoré reálne zvýšia počet publikačných jednotiek našich pedagógov v najhodnotnejších kategóriách publikačnej činnosti a budú viesť k získaniu relevantných vedeckých a rozvojových grantov.

Kde, prípadne ako vidíte fakultu o 4 roky?

Budem rád, ak o štyri roky bude na našej fakulte niekoľko nových atraktívnych študijných programov a viac študentov, ktorí budú mať úprimný záujem o štúdium a mimoškolské aktivity organizované fakultou. S vyššie uvedeným súvisí aj finančná stabilizácia, o ktorú sa chcem intenzívne usilovať, aby naša fakulta bola aj v tomto smere pre univerzitu prínosom.

Existuje podľa vás také niečo ako duch, esprit fakulty? Kto alebo čo je podľa Vás dušou fakulty?

Určite. Veríme, že duchom našej fakulty je Boží a Svätý Duch a dušou fakulty je pravoslávna viera, duchovnosť a kultúra, ktorá je charakteristická na jednej strane

ortodoxnosťou v učení a na strane druhej veľkou úctou k všetkým ľuďom bez rozdielu, radostným pohľadom na život a budúcnosť, bohatou kultúrou a jedinečnými formami umenia, zmyslom pre slobodu a takzvanú sobornosť, čiže chápanie a rozvíjanie života ľudí v duchu bratského spoločenstva a priateľstva bez autoritárstva a diktatúry. Okrem toho si myslím, že dušou našej fakulty sú aj mnohí krásni a veľmi zaujímaví ľudia medzi pedagógmi aj študentmi, pre ktorých je Cirkev najväčšou záľubou a služba Bohu a ľuďom zmyslom života. Za najdôležitejšie v našej práci považujem to, aby naša fakulta okrem odovzdávania odborných a profesijných kompetencií učila všetkých nás aj milovať Boha a ľudí. Prioritou preto je, aby sme vedeli slúžiť Cirkvi a svetu celým svojim bytím a najmä srdcom. Ak to tak s Božou pomocou bude, nemusíme sa báť o budúcnosť Cirkvi aj celej spoločnosti.

- red -

FAKULTA ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV

doc. PhDr. Štefánia Andraščíková, PhD., MPH

dekanka

Je vydatá a má dve dospelé dcéry. Vysokoškolské vzdelanie ukončila v roku 1987 na FF UK v Bratislave, kde o rok neskôr vykonala rigoróznú skúšku v odbore ošetrovateľstvo. Doktorandské štúdium ukončila v roku 2006 na Trnavskej univerzite. Habilitovala sa v odbore ošetrovateľstvo na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave. V súčasnosti pracuje ako vysokoškolská pedagogička na Katedre pôrodnej asistencie Fakulty zdravotníckych odborov PU a zároveň zastáva funkciu dekanky. Je členkou komisie KEGA, Koordinačnej rady NZV, projekt MEFANET, Komisie grantovej agentúry pre doktorandov a mladých vedecko-pedagogických pracovníkov PU, Vedeckej rady FZO, Komisie pre hodnotenie kvality vzdelávania pri PU. V roku 2018 bola prizvaná ako členka do Expert Group for project WHO – Collaborating Centre for Midwifery Development at Cardiff University, Wales UK. Ako hosťujúca docentka pôsobí na Fakulte zdravotníckych vied na Univerzite Palackého v Olomouci. Absolvovala stáže a mobility v Izraeli, Nemecku, Slovinsku, na Malte, Taliansku, Grécku a v Českej republike. Je odbornou poradkyňou a znalkyňou Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a je dlhoročnou poslankyňou Mestského zastupiteľstva mesta Prešov. Jej pracovným krédom je „Keď zostaneme stáť, nikam sa nedostaneme“, životným krédom „Žíte, pracujte, riskujte – ak vyhráte, budete šťastní, ak prehráte, budete múdri“.

Pani dekanka, s akou víziou vstupujete do funkcie dekanky?

Slovo vízia je pre mňa tak trochu zvláštnym fenoménom, ktorý vo mne evokuje ideu „snívajte s nami“, aj keď len človek, ktorý má sny, sa posúva ďalej, a práve vizionári vo svete dosiahli veľké zmeny, pokiaľ ich mal kto vykonať. Ja som skôr realista v danom časopriestore,

aj keď je naozaj potrebné postaviť a pripraviť krátkodobé či dlhodobé stratégie a poznať spôsoby a cesty ako dosiahnuť cieľ. Často aj cesta môže byť cieľom, zvlášť v školstve a vzdelávaní. A je pravdou, že len pripraveným šťastie praje. Preto teda do funkcie dekanky vstupujem s víziou a stratégiou stabilizovať, udržať a rozvíjať fakultu ako modernú a silnú vzdelávaciu inštitú-

ciu – „ako značku kvality“. Tento atribút v súčasnosti naša fakulta má a našou snahou je stále sa ešte zlepšovať a posúvať ju do povedomia laickej i odbornej verejnosti ako kvalitnú, atraktívnu vysokú školu, ktorá je a bude žiadaná na trhu vzdelávacích inštitúcií, ponúkajúcich štúdium v nelekárskych študijných programoch.

Aké oblasti a úlohy budú prioritné počas vášho funkčného obdobia? Chystáte nejaké zmeny, novinky, ktoré ovplyvnia chod fakulty, či už vo vzťahu k študentom alebo zamestnancom?

Z toho teda vyplývajú aj úlohy v jednotlivých oblastiach fungovania fakulty, či už vzdelávacej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti, taktiež v oblasti jej rozvoja na domácej či zahraničnej úrovni. Ide o stabilizáciu v súčasnosti akreditovaných a žiadaných študijných programov, ale aj o rozvoj nových študijných programov, ktoré nám budú garantovať udržanie, konkurencieschopnosť a jedinečnosť, či už pôjde o špecializačné a certifikačné štúdium na poli ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, po ktorých začína byť zvýšený profesionálny dopyt na zdravotníckom trhu a v klinickej praxi. Za ďalšiu, ale rovnako hlavnú a kľúčovú prioritu v mojom funkčnom období považujem stabilitu a rozvoj ľudského odborného „kapitálu“ fakulty – všetkých jej interných i externých pracovníkov, učiteľov i nepedagogických pracovníkov, ktorí sú garanciou profesionality, skúseností, erudície a entuziazmu. Rada by som akcelerovala kvalifikačný rast interných učiteľov, pretože ich potenciál je obrovský. Z toho vyplýva aj náročná úloha očakávanej komplexnej akreditácie a internacionalizácie fakulty – to znamená, že chceme pripraviť vybrané (inovatívne) študijné programy v slovenskom a anglickom jazyku, aby sme mohli ponúknuť štúdium aj pre zahraničných uchádzačov. Ďalším mojim plánom je pripraviť také pracoviská v rámci fakulty v modely vedľajšej podnikateľskej činnosti, ktoré by mohli a mali poskytovať zdravotnícke služby občanom mesta Prešov, študentom PU i ďalším poistencom a ktoré smerujú k podpore, udržaniu a ochrane zdravia, v oblasti poskytovania preventívno-zdravotnej starostlivosti a poradenstva. Rámec a model už mám v hlave

„nakreslený“, ale som za postupnosť krokov. Keďže som do funkcie bola zvolená a menovaná len nedávno, zaoberám sa každodennými pragmatickými záležitosťami, ako je organizačné nastavenie a systemizácia personálnych a pracovných procesov, ich „upgrade“, modernizácia a aktualizácia. Spomínané rozvojové úlohy čakajú na štartovacej čiare. Samozrejme, že prioritou je tiež vytváranie príjmeného a komfortného pracovného prostredia pre učiteľov a študentov, takže sa postupne bude opravovať, upravovať a inovovať infraštruktúra fakulty a jej bezprostredné okolie (interiér fakulty, stojany na bicykle, úprava parkoviska atď.).

Kde, prípadne ako vidíte fakultu o 4 roky?

Štyri roky v živote fakulty, jej zamestnancov a študentov sú krátke na prípravu, inováciu a splnenie všetkých očakávaní, ale dostatočne dlhé na začatie, realizáciu a dokončenie plánovaných úloh a zmien. Verím, že nám sa to spoločne podarí a fakulta s jej úžasným ľudským a odborným potenciálom učiteľov, študentov a všetkých ďalších zamestnancov bude životaschopná vzdelávacia inštitúcia s akreditovanými študijnými programami. Urobíme všetko preto, aby bola plne etablovaná a ukotvená v rámci fakúlt Prešov-

skej univerzity a robila dobré meno jej, mestu Prešov i celému regiónu.

Existuje podľa vás také niečo ako duch, esprit fakulty? Kto alebo čo je podľa vás dušou fakulty?

Naša fakulta je špecifická tým, že vychováva zdravotníckych pracovníkov – sestry, pôrodné asistentky, dentálne hygieničky, zdravotníckych záchranárov, fyzioterapeutov, rádiologických laborantov a odborníkov pre laboratórne a vyšetrovacie metódy v zdravotníctve. Ten duch pomáhajúcej profesie, ľudskosť, empatia, teplo, priateľnosť, pokoj, porozumenie a rozvaha je to, čo má, musí a aj tvorí duch našej fakulty. Mnohí ľudia, ktorí navštívili našu fakultu, neraz vyslovili presne túto pozitívnu myšlienku, že na našej fakulte to tak akosi inak „voní“ – práve tou „človečnosťou a teplotou“. No a my sme sa vždy z toho tešili a sľubovali si, že sa budeme veľmi snažiť, aby to tak aj zostalo. Pretože esprit, ducha a dušu fakulty robia ľudia, ktorí v nej pracujú, študujú, vytvárajú jej atmosféru, šíria pozitívnu energiu, a to všetko rozdeľujú a odovzdávajú všetkým, pre ktorých je to určené.

- red -

GRÉCKOKATOLÍCKA TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.

dekan

V rokoch 1983 – 1988 študoval na Bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Titul ThDr. a PhD. získal na Papiesskej akademii teologickej v Krakove v roku 1999. V odbore katolícka teológia mu bol v roku 2003 na Katolíckej univerzite v Ružomberku udelený titul docent a o dva roky získal v rovnakom odbore titul profesor. V rámci svojho akademického pôsobenia na Prešovskej univerzite v Prešove zastával v období rokov 2004 – 2007 funkciu prorektora pre zahraničné vzťahy. Počas svojej doterajšej činnosti publikoval vyše 330 domácich a zahraničných výstupov. Oblasťou jeho profesionálneho záujmu sú najmä dejiny Cirkvi na Slovensku so zreteľom na 20. storočie. V roku 2011 mu bol Svätou stolicou udelený čestný titul Monsignore. Za zásluhy o šírenie dobrého mena a rozvoj Prešovskej univerzity mu bola udelená bronzová (2014), strieborná (2015) a zlatá medaila (2018) a v rokoch 2010 a 2013 Cena rektora PU. V novembri 2016 bol ocenený cenou Ústavu pamäti národa za prínos pre zachovanie pamäti národa.

Pán dekan, ako hodnotíte činnosť fakulty počas vášho pôsobenia vo funkcii dekana?

Pri hodnotení môjho pôsobenia v poslaní dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove s potešením môžem konštatovať, že fakulta naplňa svoje poslanie, ktoré je vyjadrené v slovnom spojení „*Vzdelanie a hodnoty*“. V kontexte týchto slov v poslednom období čoraz dôslednejšie naplňa nový obsah vysokoškolského vzdelávania, ktorý vychádza z faktu, že rozvoj spoločnosti je založený nielen na kontinuálnom vedecko-technickom

rozvoji, ale aj na výchove v duchu mravných hodnôt, v schopnosti kritického a nezávislého myslenia v kontexte kultúrneho pluralizmu a diverzity. Svojím endemickým charakterom tak napomáha rozvíjať vyššie motívy, spiritualitu, emocionálnu inteligenciu a prispieva k formovaniu ušľachtilých hodnôt s uvedením si, že každá kultúra je nebezpečná, ak nie je inkardovaná na pôde hodnôt, keď nepoukazuje na horizont, ktorý by bol nápomocný človeku správne orientovať jeho život so všetkými jeho schopnosťami, kapacitami a vedomosťami aj v tom nadprirodzenom horizonte.

Čo považujete za svoj najväčší úspech? Prípadne je nejaká vízia, ktorú sa vám doposiaľ nepodarilo naplniť?

Pri definovaní úspechov Gréckokatolíckej teologickej fakulty chcem zdôrazniť tú skutočnosť, že všetky úspechy sú dielom celého kolektívu. Fakulta svojou historicitou, ako najstaršia zo zväzku terajších fakúlt tvoriacich našu univerzitu, nadväzuje na poslanie Vysokej školy bohosloveckej, založenej v roku 1880. „Nežije“ však iba z nej, ale som rád a považujem to za úspech, že zaznamenala dynamický rast a reflektuje „znamenia časov“ ponukou bohatého diapazónu študijných

programov v obidvoch formách štúdia vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania. Výsledky práce pedagógov sa premietajú aj do vynikajúcich hodnotení externého prostredia a radia našu alma mater na popredné priečky medzi fakultami podobného zamerania. Jej napredovanie sa prejavilo aj v tom rozmere, že fakulta bola v roku 2014 prijatá Kongregáciou pre katolícku výchovu vo Vatikáne aj medzi cirkevné fakulty, čo zvýšilo jej medzinárodnú akceptáciu. Z prostredia Gréckokatolíckej teologickej fakulty pochádza viacero významných osobností, ktoré sú jej úspešnými absolventmi, ako napríklad terajší predseda Prešovského samosprávneho kraja p. PaedDr. Milan Majerský, PhD., alebo štátny tajomník Ministerstva školstva SR p. Mgr. Peter Krajňák a ďalší.

Aké sú plány fakulty na najbližší akademický rok? Chystáte nejaké zmeny, novinky, ktoré ovplyvnia chod fakulty, či už vo vzťahu k študentom alebo zamestnancom?

Doba, ktorú žijeme, vyžaduje od nás čoraz vyššie nároky, a preto sa musíme i my snažiť reagovať flexibilne na nové požiadavky, často ich aj predurčiť. Je veľmi dôležité, aby sme vzhľadom na špecifikum našej fakulty dávali dôraz pri rozvíjaní

osobitne tej duchovnej. Lebo čo by osožilo vzdelanie, ak by sme popreli ľudskú dôstojnosť či zabudli na našu identitu? Zápas o kultúrnosť a identitu Slovenska je podmienkou a východiskom pre serióznú snahu o spravodlivú spoločnosť.

V kontexte týchto viet sa budem usilovať o to, aby v tomto akademickom roku Gréckokatolícka teologická fakulta ďalej napredovala a dynamizovala svoju činnosť v oblasti vzdelávania a v permanentnej snahe prezentovala výsledky vedeckého a tvorivého bádania cez kvalitne realizované vedecké podujatia a výstavy v rozmere teologickom, filozofickom, religionistickom, liturgickom a podobne. Zároveň aby teologičnosť fakulty bola prezentovaná aj stálou duchovnou službou pre pedagógov a študentov v priestoroch fakultnej kaplnky. Existencia duchovnej služby totiž dotvára prostredie, aby pod odborným vedením pedagógov vyrastali zo študentov kultivované osobnosti, duchovne a morálne vyspelé. Pre upevňovanie vzájomných dobrých vzťahov na fakulte chcem aj naďalej podporovať spoločné púte všetkých zamestnancov fakulty, aby sme pokračovali v tradícii putovania tak ako doteraz, keď sme navštívili mnohé krásne miesta na Slovensku, ale aj v Taliansku, Poľsku, Česku, Maďarsku a v Litve.

Existuje podľa vás také niečo ako duch, esprit fakulty? Kto alebo čo je podľa vás dušou fakulty?

Pri odpovedi na túto otázku nadviažem na myšlienku, že vzdelávanie to nie je iba nadobúdanie nových vedomostí a poznatkov, ale aj osvojovanie si dôležitých životných postojov na kresťanských zásadách. Je pre mňa veľmi potešujúce, ak naši študenti sa na fakulte naplnia tým duchom, ako ho nazývate espritom fakulty. Dosvedčuje to aj svedectvo jedného z našich absolventov, ktoré pripájam v nasledujúcich slovách. Citujem: „*Chcem vysloviť úprimnú vďaku za to, že som mal šťastie byť Vaším študentom. S hlbokou úctou chcem poďakovať každému z Vás, kto bol správnym naznačovateľom na cestu s Bohom. Nezabudnem na tie prednášky, ktoré mi otvorili hlbšie ponímanie podstaty spirituálneho života a ďakujem Bohu, že v období výberu fakulty má priviedol práve k Vám. Pevne verím, že Božia milosť a zachovaná tradícia fakulty bude slávnosť slúžiť pre mnohé generácie na blaho celej spoločnosti.*“

- red -

FAKULTA MANAŽMENTU

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D.

dekan

Na VŠE Praha získal v roku 1998 Ph.D. v odbore riadenie a ekonomika podniku, špec. marketing. Docentom sa stal v r. 2000 a profesorom je od r. 2005 v odbore „podniková ekonomika a management“ (EkF VŠB-TU Ostrava). Je absolventom 2 vysokých škôl. V roku 1990 založil prvé ekonomicko-manažérske štúdium v Prešove (FF UPJŠ a FF PU v Prešove) a následne v roku 2004 vytvoril Fakultu manažmentu PU. Bol jej prvým dekanom a rozvinul ju do súčasného úspešného stavu. Výskum vedie najmä v ekonomike, manažmente a marketingu nehmotných produktov a i. Bol v dvoch pracovných skupinách Akreditačnej komisie, je členom VEGA, stal sa čelným 15 vedeckých rád, 13 redakčných rád, organizácií v EÚ a Ázii, riešiteľom 18 výskumných grantov. Na VŠ v USA získal „Management Certificate“. Prednášal a publikoval v Írsku, Anglicku, USA, Škótsku, Fínsku, Grécku, ČR, Poľsku, Južnej Kórei, Mexiku, Belgicku, Španielsku, Srí Lanke, Taliansku, Thajsku, Srbsku. Má 231 publikácií a 352 citácií. Vo WoS má 51 štúdií, v CC 12. Vo WoS má 254 citácií. H-index vo Web of Science má 10.

Pán dekan, ako hodnotíte činnosť fakulty počas vášho pôsobenia vo funkcii dekana?

Počas môjho pôsobenia vo funkcii dekana prešla Fakulta manažmentu už od jej založenia v r. 2004 dynamickým vývojom vo všetkých oblastiach akademického života, pri dosahovaní akademických štandardov a kvality. Ako jediná univerzitná ekonomická fakulta obchodno-podnikateľského typu v Prešovskom samosprávnom kraji, s vtedajším jediným akreditovaným novým bakalárskym študijným programom, 26 internými učiteľmi, cca 300 študentmi, žiadnymi doktorandmi, ako aj v r. 2004 iba jediným výskumným grantom na celej fakulte, sa výrazne zmenila. Dnes má Fakulta manažmentu akreditovaných dohromady sedem študijných programov (spolu 28

študijných programov vo všetkých verziách v dennej forme, externej forme, v slovenskom aj anglickom jazyku) – a to v dvoch oblastiach poznania. Zo siedmich samostatných študijných programov ide o tri bakalárske, dva magisterské a dva doktorandské študijné programy. Má vyše 100 vyučujúcich dohromady (interných učiteľov a interných doktorandov). Počas môjho pôsobenia a celej jej existencie je mimoriadne atraktívnou fakultou (viacero rokov bola podľa ministerstva vyhodnotená ako najatraktívnejšia fakulta SR), už 4. rok je počtom takmer 2-tisíc študentov najväčšou fakultou Prešovskej univerzity v Prešove. Všetky študijné programy sú v doterajších odboroch manažment, cestovný ruch a environmentálny manažment. Na FM sa spomedzi

akreditovaných študijných programov v anglickom jazyku študuje zatiaľ iba v 3. stupni štúdiá (nižšie stupne plánujeme realizovať po naplnení seminárnych skupín kvôli efektívnosti). Na fakulte študujú študenti z piatich krajín, spolu je ich cca vyše 220. Počas môjho pôsobenia ako dekana bolo na fakulte doposiaľ riešených takmer 100 domácich aj medzinárodných vedeckých grantov z externých grantových agentúr (napr. aj v r. 2019 je ich riešených 24). Každoročne fakulta vydáva vyše 500 publikácií, zvlášť vyzdvihujem každoročné množstvo publikácií v časopisoch evidovaných vo Web of Science, Current Contents Connect, Scopus, množstvo monografií aj kapitol v monografiách v prestížnych vydavateľstvách (Springer, IGI Global, Nova atď.).

Z hľadiska kvalifikačnej štruktúry – zatiaľ čo na začiatku bol na fakulte pre garantovanie jediný domáci habilitovaný docent v odbore a spolu iba niekoľko nositeľov PhD., dnes na fakulte pôsobí spolu 23 profesorov a docentov v odbore a všetci učitelia fakulty (okrem 1 lektorky) sú nositeľmi PhD. Ďalší sú v habilitačnom a inauguračnom konaní. Fakulta pod mojím vedením ako prvá v rámci PU v Prešove zaviedla normatívny objektívny hodnotiaci systém svojich pracovníkov v merateľných ukazovateľoch, čo výrazne pomohlo pri ďalšom zvyšovaní kvality aj v plnení habilitačných a inauguračných kritérií jej pracovníkmi. Z počiatkových troch katedier (z ktorých jedna zanikla) sa fakulta rozvinula do štruktúry 10 odborných katedier. Fakulta počas môjho pôsobenia usporadúva množstvo medzinárodných vedeckých konferencií, najvýznamnejšie organizuje už od r. 2006 pravidelne v každý párny rok. Účastníci pochádzajú z vyše 20 krajín, a to zo štyroch kontinentov, zborníky sú evidované vo WoS. Fakulta vydáva od r. 2007 v anglickom jazyku vedecký časopis „Journal of Management and Business: Research and Practice“. Už od r. 2006 pôsobí na fakulte v rámci PU 1. interná grantová agentúra pre výskum v manažmente GAMA. Prepojenie fakulty s praxou zvyšuje Expertná a podnikateľská rada FM, ktorú tvorí 40 zamestnávateľov a čelných osobností. Medzi fakultou a 102 podnikmi sú podpísané zmluvy o praxi. Ale okrem toho má fakulta vytvorených 51 komplexných stredísk v SR, označených ako „Strediská študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu“, tie okrem iného ponúkajú aj množstvo tém záverečných prác študentov riešiacich problémy podnikov, s možnosťami zamestnania absolventov. Ďalšie takéto strediská má fakulta v zahraničí – v Španielsku, Taliansku, na Cypre, v Grécku, v Čechách v Prahe a v Poľsku. Počas môjho pôsobenia boli rozvinuté medzinárodné kontakty fakulty, výmenné stáže študentov a učiteľov. Na fakulte majú prednášky pre študentov mnohé významné osobnosti z biznisu.

Čo považujete za svoj najväčší úspech? Prípadne je nejaká vízia, ktorú sa vám doposiaľ nepodarilo naplniť?

Za svoj najväčší úspech považujem samotné vytvorenie fakulty pred cca 15 rokmi (na základe môjho kreovania historicky prvého ekonomického magisterského štúdia v oblasti manažmentu v Prešovskom kraji na vtedajšej UPJŠ pred cca 30 rokmi už počas Nežnej revolúcie) a jej rozvinutie v oblasti akreditácie všetkých stupňov štúdia, v oblasti kvalifikačnej štruktúry zamestnancov aj štruktúry katedier, v oblasti jej dlhodobej permanentnej atraktivity pre uchádzačov o štúdium, v oblasti vedy, predovšetkým v získavaní vedeckých grantov a publikačnej výkonnosti ako takej, aj evidovanej v prestížnych vedeckých databázach a vydavateľstvách. Úspešné je aj zvýšenie prepojenia s praxou, etablovaním Expertnej a podnikateľskej rady Fakulty manažmentu PU a vytvorením siete „Stredísk študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu“, ako aj rozvojom zahraničných vzťahov fakulty a zvýšením stupňa internacionalizácie štúdia na fakulte.

Aké sú plány fakulty na najbližší akademický rok? Chystáte nejaké zmeny, novinky, ktoré ovplyvnia chod fakulty, či už vo vzťahu k študentom alebo zamestnancom?

Chystáme ďalšie rozširovanie siete zvýšením počtu „Stredísk študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu“ vrátane ďalších zahraničných stredísk. V najbližšom ak. roku ponúkame novú špecializáciu v povinne voliteľných blokoch predmetov v študijnom

programe manažment, a to digitálny marketing. Chystáme akreditácie, napr. aj minimálne 2 profesijne orientovaných bakalárskych študijných programov. Plánujeme vytvorenie detašovaného pracoviska v zahraničí, pokračovanie v ďalšom zvyšovaní kvality fakulty vo vyučovacej činnosti, vedeckej činnosti, jej prepojenia s praxou, transferu výskumu do praxe. Chceme zvýšiť marketingové úsilie voči zahraničným uchádzačom aj o štúdium našich magisterských programov akreditovaných v anglickom jazyku. Tí vytvoria minimálne jednu seminárnu skupinu v počte min. 20 študentov (aj vo vzťahu k efektívnosti).

Existuje podľa vás také niečo ako duch, esprit fakulty? Kto alebo čo je podľa vás dušou fakulty?

Môj názor je, že existuje. Fakultu považujem za nádherné a jedinečné spoločenstvo vedecko-výskumných pedagógov a študentov. Obe tieto časti akademickej obce fakulty sú prínosom jedna pre druhú navzájom. Dynamizujúcim prvkom na Fakulte manažmentu je podľa môjho názoru aj symbióza mladých zamestnancov a doktorandov so skúsenými staršími akademikmi, nevyhnutnosťou je tvorivosť a autonómne bádanie. Voči našim študentom Fakulta manažmentu po svojom vzniku definovala heslo, ktoré je v istom zmysle aj dušou našej fakulty: „Talent – vzdelanie – úspech“, t. j. krédom fakulty je vyhľadávať talentovaných mladých ľudí, poskytovať im kvalitné vzdelanie, a tým zvyšovať ich predpoklady pre úspech v živote.

- red -

FAKULTA ŠPORTU

doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD

dekan

Vysokoškolské vzdelanie II. (1999) a III. (2002) stupňa absolvoval na Katedre telesnej výchovy a športu Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove. Habilitačné konanie (2010) realizoval na Fakulte športu Prešovskej univerzity v Prešove. V rokoch 2004 – 2012 bol prodekanom na Fakulte športu PU v Prešove a od roku 2012 je jej dekanom.

V súčasnosti je predsedom komisie č. 11 Vedeckej grantovej agentúry MŠVVaŠ SR a SAV a predsedom Slovenskej olympijskej akadémie. Je členom redakčných rád zahraničných časopisov, ako aj členom domácich a zahraničných fakultných vedeckých rád.

Pán dekan, ako hodnotíte činnosť fakulty počas vášho pôsobenia vo funkcii dekana?

Už za takmer dve funkčné obdobia môjho pôsobenia na fakulte ako dekana sa snažím budovať dobré meno, značku Fakulty športu nielen v Prešovskom kraji či na Slovensku, ale aj v zahraničí. Aj keď sme počtom zamestnancov pomerne malá fakulta, vďaka kolektívnej práci sa nám to, podľa môjho názoru, celkom dobre darí.

Vo významnej miere sme reštrukturalizovali študijné programy, tzn. otvorili sme nové atraktívne študijné programy a vďaka tomu sme dosiahli dlhodobý rastúci záujem o štúdium na našej fakulte. Efekt týchto zmien sa odzrkadlil na zvý-

šení počtu študentov v dennej forme štúdia na I. a II. stupni o 64 %. Za ostatné dva roky sa v rámci univerzity investovalo do športovej infraštruktúry viac ako za posledné štvrtstoročie. Tým sa postupne vytvárajú pre našich študentov podmienky na štúdium porovnateľné s okolitými krajinami. Navyše sme v tomto funkčnom období významne investovali do inovácie materiálneho zabezpečenia, čím sme reálne schopní v rámci výučby v akreditovaných študijných programoch držať krok s praxou. Keď už spomínam prepojenie teórie s praxou, tak priamo na fakulte sme zároveň vytvorili priestor pre realizáciu odbornej praxe prostredníctvom participácie študentov na

organizácii rôznych športových podujatí pre študentov a verejnosť všetkých vekových kategórií.

V rámci posilnenia oblasti vedy a výskumu sme v roku 2014 urobili strategické rozhodnutie a vytvorili funkčné Diagnostické centrum ako odborné pracovisko fakulty, ktoré zabezpečuje komplexnú starostlivosť v oblasti diagnostiky v športe. V súčasnosti má možnosť využívať služby tohto centra nielen športujúca, ale aj nešportujúca populácia. V súvislosti s vedou a výskumom sa nám od roku 2014 významne podarilo zvýšiť aj kvalitu publikačných výstupov.

V rámci podnikateľskej činnosti sme sa od roku 2015, kedy prišiel do platnosti nový zákon o športe,

začali oveľa intenzívnejšie zaoberať vzdelávaním odborníkov v športe. V súčasnosti máme podpísané dohody o spolupráci s 15 národnými športovými zväzmi, federáciami či asociáciami. Fakulta v tomto období prechádza prirodzene a plynulo výraznou generačnou výmenou a snažíme sa urobiť všetko preto, aby táto výmena mala pozitívny dopad na našu fakultu.

Čo považujete za svoj najväčší úspech? Prípadne je nejaká vízia, ktorú sa vám podarilo nepodať naplniť?

Od začiatku sa snažím na fakulte vytvárať priaznivú pracovnú klímu a presadzovať v rámci kolegiálnych vzťahov hodnoty, akými sú úcta, pokora a slušnosť. Navyše sa snažím po celé funkčné obdobie zdôrazňovať, že vedúci pracovníci vo funkciách sú v službe, tzn. pracujú v prospech svojich ľudí na katedrách, oddeleniach či na fakulte. Ak sa mi táto zmena pracovnej klímy na fakulte podarila, tak by som to považoval za jeden zo svojich úspechov. Za ďalší, nemenej dôležitejší úspech by som považoval, ak by sa podarilo vytvoriť silnú fakultnú identitu a pocit hrdosti nielen zo strany pracovníkov fakulty, ale aj zo strany našich študentov a absolventov.

Vízia vo vzťahu k fakulte je otvoriť študijný program v anglickom jazyku pre zahraničných študentov či vytvoriť spoločný študijný program (Joint Degree) v spolupráci s prestížnou fakultou na zahraničnej univerzite.

Za osobný pracovný úspech považujem presadenie do zákona o športe každoročné celoslovenské testovanie pohybových predpokladov žiakov prvých a tretích ročníkov základných škôl. Je to najmä vďaka tomu, že s kolegom doc. PaedDr. Tomášom Peričom, PhD., sa nám podarilo dostať do Koncepcie práce so športovo talentovanou mládežou na roky 2015 – 2020, ktorú vypracovala Sekcia štátnej starostlivosti o šport MŠVVaŠ SR, projekt „Identifikácia talentov ako súčasť štátnej politiky v oblasti športovej úspešnosti“.

Aké sú plány fakulty na najbližší akademický rok? Chystáte nejaké zmeny, novinky, ktoré ovplyvnia chod fakulty, či už vo vzťahu k študentom alebo zamestnancom?

Naším plánom je stabilizovať personálnu maticu posilnením kvalifikačnej štruktúry tvorivých pracovníkov. To súvisí s veľkou výzvou počas nasledujúceho akademického roka pripraviť fakultu na blížiacu sa akreditáciu podľa nových štandardov, ktoré by mala

zadefinovať Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo. Zmeny na najbližší akademický rok súvisia s opatreniami a aktivitami, ktoré sme urobili v predchádzajúcich rokoch. Otvárame nový magisterský neučiteľský študijný program „šport pre zdravie“, ako nadväzujúci na bakalársky študijný program „šport a zdravie“. V rámci jedinečného bakalárskeho študijného programu na Slovensku „špeciálna pohybová príprava v bezpečnostných zložkách“ budeme mať už naplnené prvé dva ročníky na I. stupni štúdia. Zároveň by sme veľmi radi začali realizovať výskum v novovytvorenom laboratóriu virtuálnej reality, ktoré máme na fakulte zriadené pre ľadový hokej.

Existuje podľa vás také niečo ako duch, esprit fakulty? Kto alebo čo je podľa vás dušou fakulty?

Ak máme hovoriť o duchu či esprit fakulty, tak jednoznačne je spojený s myšlienkami a hodnotami olympizmu. Ako príklad môžem uviesť výrok Pierre de Coubertina: „Športovec by nemal hrať fair play len na ihrisku, ale aj v živote“.

- red -

TÝŽDEŇ VYSOKOŠKOLÁKOM

Študentskou hymnou *Gaudeamus igitur* naša univerzita slávnostne otvorila 12. ročník Prešovskej detskej univerzity (PDU). Počas celého týždňa čakal na malých vysokoškolákov bohatý program v podobe zážitkového vzdelávania.

Už tradične druhý prázdninový týždeň zaplnilo priestory univerzity vyše 300 zvedavých detí nielen z okolia Prešov a Košíc, ale aj zo vzdialenejších regiónov Slovenska, ktoré v sebe nosia túžbu poznávať. Aj počas tohtoročnej PDU boli deti rozdelené do dvoch študijných skupín „bakalárček“ (žiaci 1. – 4.

ročníka ZŠ) a „magisterček“ (žiaci 5. – 9. ročníka ZŠ, resp. zodpovedajúcich tried 8-ročných gymnázií), pričom vyučovanie prebiehalo od pondelka do piatku, každý deň od 8.00 do 16.00 hod. „Malí vysokoškoláci spoločne s lektormi – univerzitnými pedagógmi a študentmi, ako aj pozvanými osobnosťami

z oblasti vedy a kultúry hľadali odpovede na otázky, ako Viete, čo znamenajú slová „anima“ a „psyché“? Prečo sa vraví, že oči sú okná do duše? Čo sa deje v ľudskej mysli? Ako poznávame svet a akú úlohu majú v našich životoch emócie? Aké sú hranice nášho poznania? Na čo sa zameriavajú vedné odbory, ktoré sa ľudskej duši venujú?“ priblížila Adela Mitrová, jedna z hlavných koordinátoriek PDU z Pedagogickej fakulty PU. Zároveň dodala, že každý z predchádzajúcich ročníkov detskej univerzity mal svoju tému, ten tohtoročný niesol názov Zákutia duše. „V tele každého z nás sídli to, čo myslí a cíti a čomu hovoríme duša. Pátrali sme teda spoločne po tom, čo všetko sa v nej môže ukrývať,“ vysvetlila Adela Mitrová.

„V tomto roku sa na študijný program magisterček zapísalo 144 dievčat a chlapcov“, uviedla Lenka Pasternáková, riaditeľka Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie Fakulty humanit-

ných a prírodných vied PU. Ako doplnila, magisterčekovia si mohli vyskúšať tvorivé písanie, diagnostiku klenby nohy, dozvedieť sa viac o tajomstvách nočnej oblohy, vzniku vesmíru, predsudkoch a stereotypoch, zahrať si taktiež loptové hry či spoznávať zákutia ľudského tela. Bakalárčekovia, ktorých bolo tento rok dovedna 208, si zase mohli pozrieť ukážky z kynológie, zahrať si netradičné hry, pozrieť si bábkové divadlo, dozvedieť sa o mytológii v súhvezdiach, vyskúšať si sladké medovníkovanie alebo jazdu na koni. V rámci programu možno ešte napr. spomenúť tému kybershikana sa ma (ne)týka, božie tajomstvá či filozofia ako starosť o dušu.

Špecifikom študijného programu PDU je to, že na prednášky vždy nadväzujú semináre – tvorivé dielne. Prednášky však malí vysokoškoláci absolvovali spoločne, pracovné dielne prebehli v študijných skupinách, ktoré organizačne zabezpečujú študenti z jednotlivých fakúlt PU. Študijný pobyt na univerzite začali malí vysokoškoláci slávnostnou imatrikuláciou. Na záver svojho štúdia vypracovali absolventskú prácu a na slávnostnej promócii za účasti rodičov dostali diplom s udelením titulu „bakalárček“, resp. „magisterček“. Promócia bola sprevádzaná vernisážou detských umeleckých prác vytvorených počas celého univerzitného týždňa.

Prešovskú detskú univerzitu zabezpečuje Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania PU spolu s Kabinetom výskumu detskej reči a kultúry Pedagogickej fakulty v spolupráci s ostatnými fakultami PU. Počas dvanástich ročníkov absolvovalo PDU takmer 2 500 detí.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

REKTOR ZABLAHOŽELAL UNIVERZITNÝM OSLÁVENCOM

Pri príležitosti životných jubileí zamestnancov našej univerzity sa dňa 11. júna na pôde rektorátu uskutočnilo tradičné priateľské stretnutie, na ktorom rektor univerzity zablahoželal všetkým oslávencom, čo dovŕšili 50., 60. a 70. výročie narodenín.

„Dovoľte mi, aby som sa vám aspoň takto symbolicky poďakoval za roky, ktoré ste vo veľkej časti strávili na Prešovskej univerzite, za vašu prácu a oddanosť. K vašim životným jubileám vám želim len to najlepšie, predovšetkým pevné zdravie, veľa úspechov, radosti a spokojnosti,“ uviedol na stretnutí rektor Peter Kónya, ktorý prítomným oslávencom odovzdal ďakovné listy.

„Myslím si, že záujem zamestnávateľa o zamestnanca aj mimo pracovných záležitostí je dôležitý, hlavne pri takomto životnom medzníku. Celý priebeh tejto udalosti, vrátane ocenenia práce pre univerzitu jednotlivo pre každého jubilanta, ma osobne milo prekvapil,“ uviedla prítomná oslávenkyňa Eva Chovancová, ktorá pracuje na ekonomickom útvaru rektorátu bezmála 9 rokov. Podľa jej slov začať pracovať na univerzite bola pre ňu veľká zmena v profesionálnom živote, keďže dovtedy pracovala v súkromnom sektore. „Oblasť

školy a verejnej správy, rozpočtové pravidlá, kolobeh ekonomickej agendy a oblasť pravidiel verejného obstarávania boli pre mňa úplne novinky, na ktoré som si musela rýchlo zvyknúť a osvojiť si ich,“ zaspomínala si.

Tradíciu stretávania sa s jubilantami ocenil aj Anton Fogaš, pôsobiaci ako vysokoškolsky pedagóg na Katedre geografie a aplikovanej geoinformatiky Fakulty humanitných a prírodných vied 8 rokov. „Svoje poznatky z geografie sa snažím odovzdať nastupujúcej generácii, či už

vo forme prednášok a seminárov, ako aj geografických exkurzií realizovaných v rámci Európy. Práca v univerzitnom prostredí je pre mňa motivačná a obohacujúca,“ poznamenal jubilant.

„Prešovská univerzita je moja alma mater, pracovať tu bolo a je pre mňa výhodou, ale aj prirodzeným pokračovaním toho, že vedomosti získané štúdiom môžem zúročiť v praxi, prácou na univerzite. Každá práca so sebou prináša klady aj zápory. Za čas pôsobenia na univerzite som mohla rozvinúť svoje pracovné zručnosti, v neposlednom rade i manažérske schopnosti, učiť sa od pracovne starších kolegýň či kolegov, pretože človek sám zmôže toho veľmi málo,“ doplnila na stretnutí Renáta Vargová z Katedry pedagogiky FHPV.

„Krátke stretnutie so súčasným vedením univerzity pri príležitosti životných jubileí si veľmi cením aj preto, lebo viem, v akom ‚nabitom‘ programe univerzitných akcií sa uskutočňuje. Želám podobnú možnosť neformálneho stretnutia s vedením kolegyniam a kolegom aj v budúcnosti,“ vyslovil jubilant František Franko. „V audiovizuálnom štúdiu pracujem už 20 rokov a je to pre mňa skutočne veľmi inšpiratívna a obohacujúca práca. Cením si túto možnosť a verím, že sa nám bude dariť udržiavať formy spolupráce v rôznych tímoch a na rôznych témach aj naďalej,“ uzavrel Franko.

Všetkým jubilantom srdečne blažujeme!

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

UNIVERZITA TRETIEHO VEKU PONÚKA SEDEM NOVÝCH PROGRAMOV

Aj tento akademický rok ponúka Prešovská univerzita v Prešove (PU) vzdelávanie na Univerzite tretieho veku (UTV). Pre uchádzačov chystá okrem už osvedčených študijných programov aj nové, ktoré budú zamerané na štúdium liečivých a aromatických rastlín či bezpečnosť v premávke.

Univerzita tretieho veku (UTV) je záujmovo-vzdelávacia inštitúcia primárne orientovaná na seniorov, avšak otvorená aj pre ľudí v predchodkovom veku. Na Prešovskej univerzite vznikla v roku 2006 a jej chod zabezpečuje Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania. Štúdium tu doposiaľ ukončilo 1 000 absolventov a v súčasnosti na nej študuje

veľké civilizácie, medicína súčasnosti – liečivé a aromatické rastliny, španielčina pre začiatočníkov, ruský jazyk a kultúra, právo, digitálna komunikácia v živote seniorov a študijný odbor bezpečne v premávke. V rámci neho si napríklad študenti zopakujú zásady bezpečného pohybu v premávke a získajú informácie o nových, t. j. aktuálnych zmenách v zákone o cestnej premávke. Cieľom programu je v danej vekovej kategórii znižovať nelichotivú štatistiku dopravnej nehodovosti a diskutovať o zodpovednosti za vplyv a výchovu mladšej generácie v otázkach bezpečnosti. Zaujímavým obsahom láka aj študijný odbor medicína súčasnosti – liečivé a aromatické rastliny. „Na úvod sa oboznámime s ekológiou, následne prejdeme na rôzne pestovateľské postupy, zberové a pozberové metódy úprav

liečivých a aromatických rastlín. Pri každej rastline si povieme, kde rastie, kedy a aké časti sa zberajú a ako ju vieme následne spracovať a využívať vo svoj prospech,“ ozrejmil vyučujúci odbor Peter Petruška. Základnou úlohou UTV je optimálnym spôsobom sprostredkovať vedecké poznatky vo vybraných odboroch starším ľuďom a ľuďom, ktorí sa nemôžu z rôznych dôvodov aktívne zapájať do každodenného pracovného procesu. Forma, ktorou sa realizuje výučba, obohacuje samotného študenta, ale rovnako i pedagóga, ktorý získava nové pedagogické a odborné skúsenosti. Študenti sa aktívne zapájajú do vyučovacieho procesu, teda nie sú len pasívnymi poslucháčmi, stávajú sa aj aktívnymi kolegami.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: AVS CCKV PU

bezmála 300 študentov. „Dlhodobou najobľúbenejšími programami medzi študentmi sú praktické záhradkárstvo, starostlivosť o zdravie, anglický jazyk, geografia sveta alebo akýkoľvek odbor z histórie,“ uviedla Stanislava Šuščáková, koordinátorka UTV PU. Ako doplnila, univerzita tento rok chystá rozšíriť aktuálnu ponuku štúdií o sedem nových programov, a to

ZAČIATOK VÝZNAMNEJ SPOLUPRÁCE S UNIVERSITY OF AKUREYRI NA ISLANDE

V rámci rozvoja medzinárodnej spolupráce nadviazala Pedagogická fakulta PU v letnom semestri 2018/2019 spoluprácu s Pedagogickou fakultou Univerzity v Akureyri v rámci programu Erasmus+.

Univerzita v Akureyri bola založená v septembri v roku 1987 a v súčasnosti má okolo 2 000 študentov a 200 zamestnancov. Nachádza sa na severe Islandu, kde študentom ponúka širokú škálu študijných odborov a programov v prezenčnej, ale i dištančnej forme. Svojim študentom poskytuje taktiež jedinečnú príležitosť aktívne sa spolupodieľať na inováciách vo viacerých oblastiach a zároveň vytvára príjemné prostredie pre ich profesijný, ale i osobnostný rozvoj. Pracovné stretnutia s pracovníkmi Pedagogickej fakulty na Univerzite v Akureyri, pod vedením Kristín Margrét Jóhannsdóttir, naznačili možnosť spolupráce v oblasti predprimárnej, primárnej, ale i špeciálnej edukácie. Tá môže byť realizovaná prostredníctvom výmeny pedagogických pracovníkov

a študentov jednotlivých študijných odborov a programov, resp. v rámci spoločných výskumných zámerov. Univerzita v Akureyri má dlhoročnú skúsenosť s poskytovaním online programov, pri ktorých učiteľov podporujú pracovníci Centre of Teaching and Learning. Sú nápomocní pri tvorbe online kurzov a využívaní širokej variety technologických možností a rozličných vyučovacích metód. Prínosným bolo aj stretnutie s riaditeľkou Centre of School Development, Laufey Petrea Magnúsdóttir, ktorá prezentovala možnosti naplňovania potrieb praxe prostredníctvom funkčnej spolupráce medzi univerzitnými inštitúciami a školami v praxi. Centrum podľa individuálnych potrieb učiteľov v praxi pripravuje edukačné a intervenčné programy, ktoré následne ponúka

školám, spolu so zabezpečením supervízie a vyhodnotenia účinnosti daných programov. Pre uchádzačov a študentov je k dispozícii aj poradenský tím pri Student Consultation Services, ktorého úlohou je asistovať pri výbere vhodného študijného odboru/programu, ale aj poskytovať individuálne i skupinové formy podpory počas ich štúdia, zamerané na zlepšenie ich študijných výsledkov či osobnostného rozvoja. Podľa Solveig Hrafnisdóttir sú ich služby k dispozícii aj študentom v rámci programu Erasmus+, resp. iných výmenných programov. Jeho dôležitou súčasťou je, samozrejme, aj podpora študentov so zdravotným znevýhodnením. Mobilita okrem iného priniesla možnosť spolupráce v oblasti rozvoja aplikovanej behaviorálnej analýzy ako študijného zamerania na Slovensku a jeho inkorporácie do špeciálnopedagogickej praxe, a to vytvorením kontaktu a pracovných stretnutí s Kristín Guðmundsdóttir (University of Akureyri, School of Humanities and Social Sciences, Faculty of Psychology) a súčasnou riaditeľkou Islandskej asociácie aplikovanej behaviorálnej analýzy (ICE ABA) Berglind Sveinbjörnsdóttir. Mobilita v rámci programu Erasmus+ na Univerzite v Akureyri umožnila nadviazať vzťahy dôležité nielen v implementácii inovatívnych trendov do prípravy budúcich pedagógov, ale i spoločnej projektovej a výskumnej spolupráce.

doc. RNDr. Iveta SCHOLTZOVÁ, PhD.
PaedDr. Lucia MIKURČÍKOVÁ, Ph.D., BCBA
PF PU

ZLATÁ MEDAILA PRE GRÉCKOKATOLÍCKEHO PATRIARCHU ZO SÝRIE

Dňa 5. augusta 2019 bola udelená zlatá medaila Prešovskej univerzity v Prešove Jeho Blaženosti vладыkovi, gréckokatolíckemu melchitskému patriarchovi Antiochie a celého Blízkeho východu, Alexandrie a Jeruzalema Youssefovi Absimovi za prehlbenie medzinárodnej akceptácie a medzinárodnej spolupráce medzi Kongregáciou pre východné katolícke cirkvi a Prešovskou univerzitou v Prešove.

Z Blízkeho východu, zmietaného vojnou, prišla Jeho Blaženosť Youssef Absi v dňoch 1. – 7. augusta na svoju prvú oficiálnu návštevu Slovenskej republiky. Návšteva sa uskutočnila na pozvanie prešovského arcibiskupa metropolitu Jána Babjaka SJ, ktorý patriarchu počas celých siedmich dní sprevádzal. Patriarchu pri svojej návšteve prijali viacerí štátni predstavitelia Slovenskej republiky a taktiež aj zástupca Svätej stolice Mons. Giacomo Guido Ottonello, apoštolský nuncius na Slovensku. Počas víkend (3. a 4. augusta) sa zúčastnil odpustovej slávnosti gréckokatolíkov v Litmanovej. V pondelok 5. augusta zavítal patriarcha do sídla Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi v Prešove.

O 10.30 hod. sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU uskutočnila slávnosť udelenia Zlatej medaily Prešovskej univerzity patriarchovi Absimu. Slávnosť otvoril svojím príhovorom dekan fakulty Mons. prof. Peter Šturák, ktorý privítal všetkých zúčastnených a v krátkosti oboznámil patriarchu s históriou, pôsobením a aktuálnymi študijnými programami fakulty. Arcibiskup metropolita Ján vo svojom príhovore vyjadril veľkú radosť a nadšenie z prítomnosti patriarchu Youssefa na Slovensku a prítomným priblížil niekoľko zaujímavostí z tejto návštevy. Rektora Prešovskej univerzity prof. Petra Kónyu na tomto slávnostnom akte zastupoval prorektor pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality doc. Peter Adamišin. Prorek-

tor vo svojom príhovore zdôraznil, že na návrh dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove Mons. prof. Petra Šturáka rozhodla Vedecká rada Prešovskej univerzity jednohlasne o udelení tejto zlatej medaily. Vyzdvihol patriarchovu činnosť vo vzdelávacej oblasti, pričom poukázal na množstvo publikovaných kníh a článkov v oblasti patristiky, sviatostí, kresťanskej spirituality a liturgickej reformy. Taktiež zdôraznil, že Jeho Blaženosť zohráva nezastupiteľné miesto pri riešení problémov v politicko-sociálnej oblasti blízkovýchodných krajín.

Po ocenení evidentne dojatý patriarcha vo svojej ďakovnej reči vyjadril veľkú radosť z toho, že mohol navštíviť Slovensko a spoznať našu kultúru. Poďakoval metropolitovi Jánovi za pozvanie a Prešovskej univerzite za významné ocenenie. Zároveň celému auditóriu priblížil históriu melchitskej gréckokatolíckej cirkvi a prítomných vyzval k modlitbe za vojnou zmietanú Sýriu.

Po oficiálnom programe sa patriarcha so sprievodom presunuli z Gréckokatolíckej teologickej fakulty do Kaplnky sv. Jozefa na arcibiskupskom úrade, kde sa spoločne pomodlili šiestu hodinku. Na záver odovzdal vладыka Ján Jeho Blaženosť Youssefovi relikvie našich blahoslavených hieromučeníkov Pavla Petra Gojdiča a Vasiľa Hopka, ktoré si patriarcha uctil bozkom. Ako dar dostal aj dva antimenzióny, jeden historický s podpisom blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča a druhý aktuálny od vладыku Jána. Taktiež mu vладыka venoval medailu Jubilejného roka Prešovskej archieparchie, pamätný list a ikonu krásnobrodskéj Bohorodičky, vyobrazenú na mramore. Patriarcha sa vrúcne poďakoval a metropolitovi Jánovi odovzdal ručný melchitský kríž a taktiež antimenzion podpísaný patriarchom.

Mgr. Michal PAVLIŠINOVIČ
hovorca Prešovskej archieparchie
Foto: AVS CCKV PU

VĎAKA PROGRAMU ERASMUS+ AJ ZA HRANICE EÚ

Akademický svet nepozná hranice, nepozná zoskupenie krajín V4 či Európsku úniu. O to viac sa každá skúsenosť so zahraničím cení. Jednou z takých je aj skúsenosť člena Fakulty manažmentu PU PhDr. Romana Vavreka, PhD., s Bosnou a Hercegovinou, do ktorej vycestoval v rámci programu Erasmus+.

Cieľom každej univerzity je okrem iného napomáhať svojim pracovníkom k zvyšovaniu ich kvalifikácie a odbornej spôsobilosti. To je možné realizovať prostredníctvom ich vysielania do zahraničných inštitúcií, kde môžu získať neoceniteľné skúsenosti pre svoj ďalší odborný rast. Jednou z ciest, ako to dosiahnuť, je taktiež program Erasmus+, ktorý umožňuje študentom, ako aj akademickým pracovníkom navštíviť rôzne krajiny, spoznať praktiky a metódy z iných univerzít a tie následne úspešne aplikovať po návrate na pôdu svojej alma mater. Fakulta manažmentu PU už dlhodobo spolupracuje s viacerými univerzitami, na ktoré majú možnosť vycestovať jej študenti, ako aj zamestnanci. Medzi nimi je možné nájsť univerzity z Cypru (University of Central Lancashire), Grécka (A.T.E.I. Thessaloniki), Nórska (University College of Southeast), Portugalska (Polytechnic Institute of Santarém) alebo Turecka (Istanbul Kemerburgaz University). Jedným z posledných prírastkov v tejto skupine je taktiež University College „CEPS – Centre for Bu-

siness Studies” Kiseljak v Bosne a Hercegovine, ktorej hlavným zámerom je uspokojiť potrebu vysoko vzdelaných odborníkov, ktorí budú úspešne reagovať na moderné podnikateľské výzvy a zvýšiť kvalitu vysokoškolského vzdelávania v Bosne a Hercegovine. Univerzita ponúka vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa v 6 študijných programoch, ku ktorým môžeme okrem tradičnejších (napr. podniková ekonomika, Informačné technológie) zaradiť aj kriminalistiku, ktorá každým rokom získava na popularite. Aktuálne tu študuje viac ako 1 500 študentov, ktorí môžu využívať vlastné novovybudované priestory, slúžiace výhrade pre potreby univerzity. Univerzita taktiež aktuálne spolupracuje s 12 zahraničnými univerzitami, vďaka čomu som mal možnosť stretnúť sa so zástupcami Bjelovar University of Applied Sciences z Chorvátska. Počas krátkeho pobytu na tejto univerzite som bol oboznámený s jej fungovaním, so vzdelávacím systémom v Bosne a Hercegovine, s jeho rozdielmi a podobnosťami s tým našim. Niektoré z nich ma prekvapili a niektoré, naopak,

utvrdili v tom, že internacionalizácia akademického prostredia je v plnom prúde. Študenti sú vedení k praktickej aplikácii získaných poznatkov a diskusii počas seminárov, ktoré sú realizované v menších skupinách, pozostávajúcich z nie viac ako 15 až 20 študentov. V rámci ďalšej odbornej diskusie so zamestnancami univerzity bola taktiež prediskutovaná spolupráca vo forme prípravy medzinárodných projektov, výmeny študentov či spoločného výskumu. Medzinárodné aktivity a spoluprácu s ďalšími zahraničnými vzdelávacími a vedeckými inštitúciami považujem ja osobne za neoddeliteľnú súčasť akademického prostredia. Tá významne prispieva k zvýšeniu kvality poskytovaného vzdelávania. Odporúčam študentom a zamestnancom Prešovskej univerzity v Prešove využiť program Erasmus+ a získať tak neoceniteľné skúsenosti pre svoj ďalší osobný, ako aj odborný rast.

PhDr. Roman VAVREK, PhD.
FM PU

MENTORING V ŽIVOTE RÓMSKÝCH VYSOKOŠKOLÁKOV

V dňoch 15. až 17. mája 2019 sa na pôde Pedagogickej fakulty PU v rámci projektu s názvom *Analysis of Roma University Students Narratives – Examples of Good Practice of Mentoring* konala konferencia s názvom *Mentoring in my Life*.

Každý z nás v živote niekedy potreboval, ale aj potrebuje niekoho, kto mu v ťažkej chvíli poradí alebo ho nasmeruje. Osoby, od ktorých si nechávame pomôcť, sú zvyčajne naši rodičia, učitelia alebo priatelia. Dôležitou osobou v živote človeka sa však môže stať aj iná osoba, ktorá dokáže vytvoriť tzv. mentorský vzťah s dieťaťom, ktorému jeho primárne prostredie nedokáže poskytnúť dostatok podpory a pomoci. Práve v duchu hľadania osôb, ktoré pomohli vysokoškolským študentom z rómskeho etnika z marginalizovaných komúní dosiahnuť akademické ciele, sa niesla konferencia *Mentoring in my life* na pôde Pedagogickej fakulty v rámci projektu podporeného International Visegrad Fund s názvom *Analysis of Roma University Students Narratives – Examples of Good Practice of Mentoring* (No. 21830131). Konferencia spojená s tréningom študentov v mentorských zručnostiach sa konala 15. – 17. mája 2019. Vedenie fakulty reprezentoval a konferenciu

otvoril Mgr. Radoslav Rusňák, PhD., prodekan pre vonkajšie vzťahy, rozvoj a hodnotenie kvality PF PU. Jej hlavným cieľom bola medzinárodná výmena doterajších skúseností študentov vysokých škôl pedagogických smerov z rómskeho etnika so sociálnou oporou v ich živote. Stretli sa na nej úspešní vysokoškooláci, Rómovia, z Maďarska (s pedagógmi Edinou Kovacs, PhD., a Tímeou Nagy, PhD.), Čiech (s doc. PhDr. et PhDr. Martinom Kalejom, PhD., a Bc. Zlatushou Krpcovou), ale aj zo Slovenska. Prvé dva dni študenti zdieľali svoje skúsenosti s podpornými osobami a ako tie

ovplyvnili ich ďalší život. Vypočut si príbehy mladých a úspešných Rómov stálo za to. Každý príbeh bol inšpiráciou pre ostatných a študenti nachádzali medzi svojimi príbehmi podobnosti. V rámci konferencie sme na pôde fakulty privítali aj Mgr. Andreja Beláka, zástupcu organizácie Rómskeho vzdelávacieho fondu, ktorý sa dlhoročne venuje podpore vzdelávania rómskych žiakov na Slovensku formou mentoringu alebo tutoringu. Na posledný deň stretnutia študentov a učiteľov z troch krajín bol naplánovaný Tréning mentoringu pre študentov. Počas neho sa študenti oboznámili so základnými pravidlami mentoringu a trénovali svoje mentorské zručnosti prostredníctvom aktivít, ktoré môžu neskôr využiť aj v praxi. Za organizáciu konferencie a tréningu patrí veľká vďaka pani Mgr. Tatiane Dubayovej, PhD., a pani Mgr. Hedvige Hafíčovej, PhD., ako aj partnerom projektu zo Sliezskej univerzity v Opave (Česká republika) a Univerzity v Debrecíne (Maďarsko).

Stanislava DOTKOVÁ a Michal SIVÁK
študenti PF PU

PRÁZDNINY V ZNAMENÍ ŠPORTU

Detský športovo-vzdelávací tábor, ktorý organizuje Fakulta športu (FŠ) Prešovskej univerzity v Prešove, sa z roka na rok teší veľkej obľube. Počas 4 týždňov sa v ňom vystriedalo vyše 180 detí, ktoré majú vzťah k športu a záujem skúšať nové pohybové aktivity.

Už po ôsmy raz zorganizovali pedagógovia a študenti z FŠ pre deti vo veku od 6 do 11 rokov športový tábor Športáčik, realizovaný formou denného stacionára. Jeho cieľom je ponúknuť deťom široké spektrum pohybových činností, ktoré ich budú motivovať, baviť a zároveň podporia rozvoj ich fyzickej, ale aj psychickej stránky osobnosti. „Pri posudzovaní pohybovej aktivity detí je potrebné brať do úvahy, že patria k pohybovo najaktívnejším segmentom populácie. Deti majú biologickú potrebu byť spontánne aktívne. Pokiaľ objem ich pohybovej aktivity presiahne 60 minút denne, možno očakávať aj zdravotný efekt,“ bližšie vysvetlila Lenka Tlučáková, prodekanka pre vedu a rozvoj FŠ.

Zaujať, zabaviť a niečo nové naučiť zvedavé deti v priebehu jedného týždňa nie je vôbec jednoduché. Animátori si pre účastníkov Športáčika pripravili rôznorodé pohybové aktivity a hry, ktoré sú dopĺňané o prednášky, zamerané na poskytovanie prvej pomoci, históriu športu, ale aj jej súčasnosť. „Aj tento rok sme pre deti pripravili nové aktivity. Tradičné športové hry a pohybové aktivity sme doplnili o tie menej známe, ako sú napríklad ringo, ringet, ogo, florbal, bedminton, stolný tenis, intercross, indiaca. Nachystali sme taktiež úplne nové aktivity v podobe slicke line a zábavnej hry spickeball, rozvíjajúcej rýchlosť a reakciu detí,“ priblížil Pavol Čech, odborný asistent FŠ, ktorý daný projekt koordinuje. Ako

doplnil, na zvládnutie zložitých pohybových štruktúr v konkrétnych športoch je potrebné dokonalé ovládanie pohybových zručností, medzi ktoré patrí napríklad hádzanie a chytanie, kotúľanie, šplhanie, skákanie, chôdza a beh či plazenie. „Osvojovanie si i týchto motorických zručností je predpokladom pre rozvoj pohybových schopností, a to isté platí aj opačne,“ uzavrel Čech.

Športáčik, ktorý je zárukou efektívneho trávenia voľného času, správnej motivácie k pohybu a zdravému životnému štýlu, tradične prebieha v štyroch týždňových turnusoch. Ten prvý začal 15. júla a posledný vyvrcholil 9. augusta.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE SA STRETLI ABSOLVENTI PO 40 ROKOCH

Začiatkom júna 2019 sa na Pedagogickej fakulte uskutočnilo milé stretnutie absolventov študijného odboru učiteľstvo pre školy I. cyklu s aprobáciou 1. – 5. ZDŠ.

Stretnutie absolventov, ktorí promovali v roku 1979 ešte na Pedagogickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, bolo umocnené skutočnosťou, že sa prvýkrát stretli po 40 rokoch. Po úvodnom pozdrave hlavného organizátora absolventského stretnutia, Mgr. Antona Mitrika, a srdečnom prijatí na pôde Pedagogickej fakulty si zaspomínali na momenty prežité počas vysokoškolského štúdia. V zasadacej miestnosti dekanke Pedagogickej fakulty boli absolventi privítaní prodekanou pre vonkajšie vzťahy, rozvoj a hodnotenie kvality PaedDr. Luciou Mikurčíkovou, Ph.D., BCBA. So záujmom si vypočuli, akými premenami prešla jedna zo zakladajúcich fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove. Pozornosť absolventov sa sústredila na oblasti týkajúce sa aktuálnych študijných programov, obsahu pregraduálnej prípravy budúcich pedagógov pre materské, základné a špeciálne školy a zariadenia. Ocenili množstvo podujatí, ktoré

Pedagogická fakulta pravidelne organizuje, ako napríklad Deň Pedagogickej fakulty, Deň materských škôl, Deň základných škôl, Deň absolventov Pedagogickej fakulty, celoslovenské kolo Logickej olympiády intelektovo nadaných žiakov, medzinárodná spevácka súťaž Moyzesiana a mnohé ďalšie. Pri prezentovaní profilu a zámerov súčasnej Pedagogickej fakulty, ako aj množstva jej podujatí, bolo z reakcií absolventov vidieť, že mnohé podujatia majú dlhoročnú tradíciu a prispeli k formovaniu súčasnej Pedagogickej fakulty, ktorá si práve tento rok pripomína 70. výročie svojho vzniku. Vznikla v roku 1949 v Košiciach ako pobočka Pedago-

gickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave. V roku 1952 sa premiestnila do Prešova. Ďalším významným medzníkom bol pre Pedagogickú fakultu rok 1996, kedy sa stala súčasťou Prešovskej univerzity v Prešove ako jedna z jej najstarších fakúlt. Pri pohľade na absolventov v rámci príjemného dopoludnia v priestoroch Pedagogickej fakulty som nadobudla dojem, že len včera sa za nimi zavreli brány ich vysokoškolského štúdia. Milé absolventky a absolventi, tešíme sa na Vás opäť o rok!

PaedDr. Lucia MIKURČÍKOVÁ, Ph.D., BCBA
PF PU

VŠETKY PRÁVA PATRIA VŠETKÝM DEŤOM

Súčasťou programu tohtoročnej Prešovskej detskej univerzity s názvom „ZÁKUTIA DUŠE“ boli aj koordinátorky ochrany detí pred násilím z ÚPSVaR Prešov spoločne s kolegynami z občianskeho združenia MyMamy. V rámci spolupráce si pre deti – „magisterčekov“, pripravili program s názvom „Nepopísané listy detskej duše“, ktorý so sebou priniesol interaktívnu diskusiu o právach detí, tvorivú dielňu a v neposlednom rade aj vedomosti o možnostiach a spôsoboch pomoci pri akomkoľvek porušení práv.

**CHRÁŇME DETI
PRED NÁSILÍM**

#tykasamato

Prečo práve téma práv detí? Počas takmer celej histórie ľudstva pojem práva detí ako keby neexistoval. Deti boli úplne závislé od svojich rodičov a neboli nijako chránené. Dejiny sa tak v mnohých prípadoch stali arénou detského utrpenia. Nepopierateľným faktom je, že deti sú najzraniteľnejšou skupinou obyvateľstva, ktorá vzhľadom na svoj vek nie je schopná uplatňovať svoje práva. Aj preto potrebuje osobitnú ochranu a pomoc. Ak hovoríme o snahe chrániť ľudské práva, tie sa začínajú práve ochranou práv dieťaťa. Celý cyklus sa uskutočňoval postupne v troch

etapách. Prvou z nich je ochrana detských práv vo vyhláseniach (deklaráciách), datovaná k začiatku 20. storočia, patrí sem napr. Ženevská deklarácia práv dieťaťa (1923/1924), Všeobecná deklarácia ľudských práv (1948), Deklarácia práv dieťaťa (1959); ich problémom bolo to, že mali len odporúčací charakter. Takzvaná druhá etapa sa začína v 50. rokoch 20. storočia, a to ochranou v medzinárodných dohovoroch, zmluvách, paktoch, napr. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950/1953), Dohovor o právach dieťaťa (1989/1990), Európsky do-

hovor o výkone práv detí (1996); členské štáty ich v tomto prípade prijali ratifikáciou a majú záväzný charakter. Posledným článkom v celistvom a fungujúcom systéme ochrany ľudských práv je zakladanie medzinárodných orgánov, ktoré majú prevažne kontrolnú funkciu – napr. Medzinárodný súd v Haagu, Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu, Výbor pre práva dieťaťa pri OSN. Dohovor o právach dieťaťa (1989/1990) je vlastne prepracovaným a doplneným textom Deklarácie práv dieťaťa (1959), ktorú prijalo Valné zhromaždenie OSN.

Zdôrazňuje, že „dieťa pre svoju telesnú a duševnú nezrelosť potrebuje osobitné záruky, starostlivosť a zodpovedajúcu právnu ochranu pred narodením, aj po ňom“.

Podľa Dohovoru je dieťa každá osoba mladšia ako 18 rokov, pokiaľ nebola dospelosť uznaná iným zákonom. Zahŕňa garancie práv dieťaťa, a to ako základných občianskych práv a slobôd, tak aj hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv. Spája teda v sebe ochranu práv prvej i druhej generácie.

Filozofia Dohovoru zohľadňuje tri hlavné zásady. Prvou z nich je zásada ochrany, ktorá predstavuje zabráňovanie duševnému alebo telesnému násiliu, zneužívaniu, zanedbávaniu alebo neobstarávanému zaobchádzaniu, urážaniu, trýzneniu a vykorisťovaniu. Druhou je zásada zabezpečenia, zahŕňajúca právo na meno, štátnu príslušnosť, výhody sociálneho poistenia, právo na vzdelanie a, pokiaľ je to možné, právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Treťou a poslednou je zásada aktívnej účasti, ktorá obsahuje napr. právo na názor, na slobodu prejavu, myslenia, svedomia a náboženského vyznania.

Signatárske krajiny, ktoré podpísali Dohovor, uznávajú (okrem iného) právo dieťaťa na odpočinok a voľný čas, právo venovať sa hre a oddychovým aktivitám primeraným jeho veku, slobodne sa zúčastňovať na kultúrnom živote a umení.

Dohovor o právach dieťaťa zaväzuje zmluvné štáty, aby chránili deti pred detskou prácou, hospodárskym vykorisťovaním, vykonávaním práce nebezpečnej zdraviu,

konzumáciou drog, sexuálnym zneužívaním, predajom, únosmi a obchodovaním s deťmi, mučením a zbavením slobody, krutým a neľudským zaobchádzaním, ozbrojenými konfliktmi. Pozornosť venuje aj špeciálnym skupinám detí, ktorým je potrebné venovať zvláštnu starostlivosť, ochranu a pomoc. Sú to deti bez rodiny, týrané deti, utečenecké deti, handicapované deti, deti národnostných a etnických skupín.

Nuž a prečo sú tieto detské práva a ich dodržiavanie považované za tak dôležité? Pretože majú chrániť deti a umožniť im prístup ku všetkému, čo by malo zabezpečiť ich plný a harmonický rozvoj osobnosti. Je priam nevyhnutné venovať tejto problematike väčšiu pozornosť, pretože vo veľkej časti sveta, niekedy aj v rozvinutých krajinách, nastávajú prípady a situácie, kedy dochádza k porušovaniu detských práv.

Účelom tejto našej spoločnej aktivity bolo prístupnou formou podať účastníkom Prešovskej detskej univerzity informácie o problematike práv detí, o sankciách spojených s ich nedodržiavaním a v súvislosti s tým aj o kontaktoch pomoci. Deti prostredníctvom tvorivých aktivít v skupinách vyjadrovali svoje postoje a skúsenosti, zároveň sa učili rešpektu názorov ostatných a v neposlednom rade i spolupráci. Predmetná preventívna a osvetová aktivita bola realizovaná v súvislosti s implementáciou Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím a plnením cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím.

PhDr. Martina KORMOŠOVÁ, PhD.,
Mgr. Marta AMRICHOVÁ
ÚPSVaR Prešov

CELOSLOVENSKÉ KOLO ŠVOČ – ÚSPECH PRE FZO

Dňa 25. 4. 2019 sa na Fakulte zdravotníctva Katolíckej univerzity v Ružomberku konalo celoslovenské kolo študentskej vedeckej odbornej činnosti. Študenti boli rozdelení do dvoch sekcií: SEKCIA A – Ošetrovateľstvo a SEKCIA B – Nelekárske zdravotnícke odbory

V sekcii A – ošetrovateľstvo prezentovalo svoje práce 10 študentov. Hodnotiacia komisia, v zložení RNDr. PaedDr. Mária Nováková, PhD., predsedá, prodekan pre mobility, kvalitu a ŠVOČ FZ KU v Ružomberku, doc. PhDr. Ľubica Derňarová, PhD., MPH FZO PU v Prešove, a Mgr. Soňa Feiková, PhD., SZU v Banskej Bystrici, konštatovala, že študenti prezentovali veľmi zaujímavé práce na vysokej profesijnej úrovni. V sekcii B – Nelekárske zdravotnícke odbory okrem ošetrovateľstva prezentovalo svoje práce tiež 10 študentov. Členovia hodnotiacej komisie, v zložení MUDr. Jaromír Tupý, PhD., predsedá, prodekan pre vedu a výskum FZ KU v Ružomberku, doc. PhDr. Anna Magurová, PhD., VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislave, a PhDr. Ľuboslava Pavelová, PhD., Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre, konštatovali výbornú úroveň prezentovaných prác. Obidve komisie sa

zhodli na tom, že bolo veľmi ťažké vybrať prvých troch študentov. Prodekan MUDr. Jaromír Tupý, PhD., v záverečnom hodnotení vyzdvihol ich odbornú erudíciu a schopnosť prezentovať výsledky vlastnej tvorivej činnosti s ľahkosťou a so zameraním. Tiež by som sa rada poďakovala našim študentkám, ktoré nás veľmi dôstojne reprezentovali na celoslovenskom kole ŠVOČ. Zároveň by som im chcela v mene vedenia FZO PU v Prešove zablažovať k umiestneniu a popriať im veľa študijných a osobných úspechov. Sekcia A – Ošetrovateľstvo: Lýdia Lichvarová – 1. miesto
Sekcia B – Nelekárske zdravotnícke odbory okrem ošetrovateľstva: Veronika Hrehová – 1. miesto
Silvia Pavligová – 3. miesto.
Blahoželáme.

doc. PhDr. Ľubica DERŇAROVÁ, PhD.
FZO PU

FZO PU PODPORUJE MYŠLIENKU REDUKCIE NEHOJACICH SA RÁN

Dňa 15. mája 2019 sa v priestoroch Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove konal prvý ročník odborného podujatia pod názvom Deň manažmentu chronických rán, organizovaný občianskym združením Slovenská spoločnosť pre ošetrovanie otvorených rán, o. z. (SSOOR). Cieľom stretnutia bolo podporiť myšlienku redukcie chronických/nehojajúcich sa rán na Slovensku.

Poslaním SSOOR je obhajovať a presadzovať záujmy pacientov/klientov s chronickými, nehojajúcimi sa ranami a ich príbuzných v oblasti edukácie, v oblasti komunikácie s príslušnými inštitúciami v súvislosti so vzdelávaním a praxou odborníkov. Podujatia sa zúčastnili akademickí funkcionári FZO PU, vedenie Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove, odborníci z klinickej praxe, ako lekári, sestry, odborník z oblasti podiatrie, odborníci z oblasti inovatívnych postupov a materiálov pre manažment chronických rán, pacienti, príbuzní a pozvaní hostia. Podujatie bolo obohatené vysoko erudovanými prednáškami rôznych odborníkov, akcentujúc potrebu multidisciplinárnej kooperácie všetkých zainteresovaných v sta-

roastlivosti o chronické rany a workshopmi s ponukou najnovších metód a technológií používaných v oblasti manažmentu rán. Spoločným zámerom bolo otvoriť priestor na zodpovedanie kľúčových otázok interprofesionálneho riešenia a efektívneho manažovania chronických rán v zdravotnom

systéme v záujme udržania kvality života pacienta. SSOOR plánuje organizovať vzdelávacie a informačné podujatia pre členov a sympatizantov, občanov, na ktorých sa môžu dozvedieť aktuálne informácie, ako i nadobudnúť vedomosti a zručnosti v oblasti manažmentu chronických rán.

Pevne veríme, že ďalšie stretnutie sa bude konať v metropole východného Slovenska. Ďakujeme vedeniu fakulty, študentom a všetkým účastníkom podujatia.

PhDr. Andrea OBROČNÍKOVÁ, PhD.
FZO PU

OCENENIE ŠTUDENTKY BIOLOGIE NA KONFERENCII PREVEDA 2019

Dňa 13. júna 2019 na slávnostnom vyhodnotení XI. ročníka interaktívnej konferencie mladých vedcov PREVEDA 2019, ktoré sa konalo v Bratislave, si študentka a absolventka Katedry biológie, Mgr. Veronika Kováčová, prebrala diplom za vynikajúci príspevok v sekcii „Bunkový metabolizmus, fyziológia, molekulárna biológia a genetika“. Ocenenie získala za prezentáciu výsledkov diplomovej práce „Biochemický profil vybraných markerov ischemickej choroby srdca“.

Dňa 13. júna 2019 sa konalo slávnostné stretnutie organizátorov a účastníkov XI. ročníka interaktívnej konferencie Preveda 2019 v hoteli Austria Trend v Bratislave. Konferencia prebiehala formou online príspevkov a účastníci sa zapájali do konferencie formou abstraktu a posteru, ktoré si mohla pozrieť široká verejnosť na webovej stránke konferencie. Zároveň bolo možné hlasovať a zapojiť sa aj do diskusie k publikovaným príspevkom. Na konferencii reprezentovala Katedru biológie FHPV PU aj študentka učiteľského programu učiteľstvo biológie a slovenského jazyka a literatúry, dnes už úspešná absolventka, Mgr. Veronika Kováčová. Diplomovú prácu realizovala na Katedre biológie pod vedením školiteľa RNDr. Vincenta Sedláka, PhD., a konzultantky Mgr. Zuzany Gogaľovej. Práca sa zaoberala problematikou ischemickej choroby srdca v asociácii s biochemickým profilom a významom jednotlivých biochemických markerov v rámci skríningu sloven-

skej majoritnej populácie. Ischemická choroba srdca sa aj v súčasnosti radí na popredné priečky zdravotných rizík a komplikácií nielen v rozvinutých krajinách sveta. Ako uvádza správa WHO, jedným z dôvodov, prečo srdcovo-cievne ochorenia prevyšujú doterajšie prvenstvo infekčných ochorení aj v krajinách tretieho sveta, je strata tradičných stravovacích návykov vo vznikajúcich priemyslových kultúrach. Na Slovensku sú srdcovo-cievne ochorenia dlhodobým problémom. Podľa organizácie OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) patrí Slovensko na popredné priečky vo výskyte srdcovo-cievnych komplikácií. Táto téma je globálnym problémom, a preto je každý výskum v tejto oblasti veľmi potrebný. Cieľom príspevku konferencie bolo poukázať na význam prevencie ischemickej choroby srdca v rámci sledovania bežne stanovovaných biochemických markerov v klinickej praxi a sledovanie asociácie medzi týmito markermi. Výsledky práce boli publikované formou

abstraktu a posteru pod názvom „Biochemický profil vybraných markerov ischemickej choroby srdca“ v sekcii „Bunkový metabolizmus, fyziológia, molekulárna biológia a genetika“. Ohlas na príspevok bol viac ako pozitívny a húževnatá práca, pokora a snaha sa našej študentke oplátila. Príspevok si na konferencii s postupom času získaval pozornosť a pribúdali k nemu hodnotenia a otázky nielen zo strany verejnosti, ale aj od samotných redaktorov konferencie. Príspevok získal veľmi dobré hodnotenie a patril medzi 10 najlepších príspevkov sekcie, za ktorý si Veronika aj osobne prevzala ocenenie. Veronike blahoželáme a prajeme jej a aj všetkým úspešným absolventom Katedry biológie veľa úspechov v osobnom aj v profesijnom živote. Zároveň pevne veríme, že toto ocenenie bude motivujúce aj pre ďalších študentov našej univerzity.

RNDr. Vincent SEDLÁK, PhD.
Mgr. Zuzana GOGAĽOVÁ
FHPV PU

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA MALA OPÄŤ ZASTÚPENIE NA MEDZINÁRODNOM PODUJATÍ NA KAUKAZE

Katedra ekológie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove znova úspešne prispela k poznaniu biodiverzity Kaukazu, spropagovala riešené projekty, katedru, fakultu aj univerzitu na medzinárodnom podujatí v centrálnom Veľkom Kaukaze v Gruzínsku, kde nadviazala nové kontakty a vytvorila podmienky pre zapojenie sa do ďalších medzinárodných projektov.

Aktivity prešovských ekológov z FHPV PU na Kaukaze, podporené spočiatku projektom ITMS: 26110230119, neskôr projektom Medzinárodného Vyšehradského fondu č. 21810533, neprinášajú iba objavy nových druhov pre vedu (z ktorých niektoré boli publikované, iné sú v procese opisovania) a ďalšie výsledky, ktoré sú a budú publikované v renomovaných časopisoch. Priniesli aj nové kontakty, možnosti medzinárodnej spolupráce a participácie na medzinárodných projektoch. V júli tohto roku sa člen Katedry ekológie FHPV PU doc. Mgr. Peter Manko, PhD., na pozvanie organizátorov z Ilia State University

(Tbilisi, Gruzínsko) zúčastnil akcie BioBlitz – Kazbegi, Gruzínsko 2019. Toto podujatie je jedným zo série „bleskových“ prieskumov biodiverzity vybraného územia*. Zúčastnilo sa ho 25 odborníkov z Nemecka (Zoological Research Museum Alexander Koenig, Bonn; Faculty of Forest Sciences and Forest Ecology, Forest Inventory and Remote Sensing, Göttingen), 25 vedcov a študentov z Gruzínska (Ilia State University, Tbilisi) a jediný pozvaný zástupca zo Slovenska (Katedra ekológie FHPV PU). Druhej fázy sa zúčastnili aj ďalší kolegovia z Francúzska a Maďarska. Prieskum biodiverzity Národného parku Kazbegi a jeho okolia, naj-

mä v regióne Mccheta-Mtianeti, sa počas necelých dvoch júlových týždňov sústredil najmä na flóru, terestrické a vodné bezstavovce. Jednotlivé tímy vykonávali prieskum relatívne nezávisle, vzhľadom na ekologické nároky študovaných taxonomických skupín. Doc. Mankovi sa napriek premenlivému počasiu podarilo odobrať vzorky z približne sedemdesiatich lokalít, z ktorých niektoré sa nachádzali v nadmorskej výške viac ako 3 000 metrov nad morom, priamo pod ľadovcami a snehovými poliami štvrtisícoviek aj dominanty tohto regiónu, hory Kazbeg. Okrem samotného zberu materiálu pre ďalší výskum sa v rámci tohto podujatia konali série prednášok a prezentácií. Popri príspevkoch

venovaných samotnej biodiverzite a jej výskumu v rámci podujatia prebehla prezentácia projektu KEGA č. 005PU-4/2019 (Vedecká výučba v ekologickom vzdelávaní: kolaboratívny prístup „Terén – Laboratórium – Aplikácia“), jeho cieľov, metodologických prístupov a predbežných výsledkov. Myšlienka projektu oslovila participujúcich kolegov, a preto boli metodologické prístupy vedeckej výučby realizované a prezentované v praxi so skupinami kolegov z Gruzínska, Nemecka, Francúzska a gruzínskych študentov z Ilia State University v Tbilisi. Výsledky doterajšieho výskumu skupiny prešovských ekologov a realizované projekty boli dobrým základom pre diskusie o ďalších spoločných podujatiach a medzinárodných projektoch. Veríme, že sa spoločným úsilím zainteresovaných strán podarí dosiahnuť udržateľnosť výskumu v oblasti Kaukazu, ale tiež prispieť k úspešnosti univerzity pri získavaní medzinárodných projektov a k skvalitneniu vedecko-výskumných výstupov pracoviska. V rámci terénnych a laboratórnych prác, realizovaných formou vedeckej výučby, sme získali a vytriedili hodnotný biologický materiál, ktorý bol na základe dohody legálne prevezený na pôdu Prešovskej univerzity. V laboratóriách Katedry ekológie a partnerských zahraničných inštitúcií v spolupráci s kolegami a študentmi prebehne v rámci realizácie menovaného

projektu KEGA jeho determinácia. Výsledkom budú hodnotné publikácie, ktoré sa spolu s výsledkami získanými vďaka projektu Medzinárodného Vyšehradského fondu č. 21810533 stanú súčasťou výsledkov riešenia týchto projektov. Participácia na podujatí bola možná vďaka podpore projektu KEGA č. 005PU-4/2019. Veľká vďaka patrí aj organizátorom (najmä doc. Levan Mumladze a prof. David Tharkhnishvili), ktorí z prostriedkov grantu 01DK17048 (German Federal Ministry of Education and Research/Bundesministerium für Bildung und Forschung Dienstsitz, www.bmbf.de) zabezpečili ubytovanie v hoteli Kazbegi, patriacemu univerzite (Ilia State University, Alpine Ecology Institute), dopravu z Tbilisi do Stepantsmindy, ako aj

prenajatie automobilu pre presuny pri terénnych prácach.

** **BioBlitz** je udalosť, ktorá sa zameriava na identifikáciu čo najväčšieho počtu druhov v určitej oblasti počas krátkého časového obdobia. Na BioBlitz-e obvykle spolupracujú vedci, rodiny, študenti, učitelia a iní členovia komunity, aby získali prehľad o biodiverzite danej oblasti. V rámci týchto podujatí sú zároveň prezentované projekty mapovania biodiverzity, informácie o biodiverzite, metódach jej výskumu a podobne.*

doc. Mgr. Peter MANKO, PhD.
Ing. Jozef OBOŇA, PhD.
FHPV PU

KOGNITÍVNA PEDAGOGIKA: TREND ČI POTREBA?

Zástupcovia Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove koncom júla rokovali v New Yorku o možnosti budúcej spolupráce s predstaviteľmi Graduate School of Education na Touro College.

Od roku 2014 je najčítanejším článkom vo vedeckom časopise *Studia Paedagogica* (vydáva ho Ústav pedagogických vied Filozofickej fakulty Masarykovy univerzity v Brne) kritická esej Romana Švaříčka s provokatívnym názvom *Konec pedagogiky* (roč. 18, č. 2 – 3, s. 55 – 72). Opisuje v nej tri súčasné diskurzy, ktoré vníma ako ohrozenie princípov pedagogických vied. Svoje krátke uvažovanie o aktuálnych otázkach kognitívnej pedagogiky budem rámcovať myšlienkami brnianskeho kolegu. Prvým je diskurz evidencie (evidence-based), resp. edukácie založenej na dôkazoch. Ako analyzuje Švaříček, tieto (prevažne politické) iniciatívy zúžiť posudzovanie výskumov v oblasti výchovy a vzdelávania iba na to, čo funguje, na príklady dobrej praxe, sa preniesli aj do každodennej práce učiteľa. V tomto diskurze sú učitelia pobádaní sledovať výskumy, ktoré potvrdzujú kauzálny vzťah medzi metódou uplatnenou v edukácii a jej účinkom. Vyučovanie by malo byť založené na dôkazoch. Do popredia tu vystupuje kauzalita: ak niečo

funguje vo vzorke A, bude to fungovať aj vo vzorke B. Lenže práve to Švaříček vníma ako ohrozenie: kauzalita bežná v prírodných vedách sa líši od kauzality v sociálnych vedách. Implementácia objaveného kauzálneho vysvetlenia do edukatívnej praxe nie je priamočiara, nie je iba technickou záležitosťou. Významným faktorom je tu kontext, v ktorom intervencia na základe akokoľvek presnej diagnostiky prebieha (tu sa autor odvoláva na zahraničné výskumy, ktoré preukázali, že „významnejšou intervenujúcou premennou je lokálna situácia ako fakt, že si škola zvolí ideový koncept a s ním spojené pedagogické metódy,“ Švaříček, 2013, s. 59).

Druhým je diskurz praktického výskumu, reprezentovaný najmä akčným výskumom, v ktorom sa učitelia pokúšajú riešiť praktické problémy v edukácii vlastných žiakov. Dochádza tu k zdaniu, že teória je pre riešenie praktických problémov v škole nepotrebná, nepoužiteľná, akčné výskumy vytvárajú ad hoc riešenia bez opory v teoretickom poznaní, bez potreby spätne doplniť teóriu. Ďalším problémom

podľa Švaříčka nie je len to, že ide o lokálny kontext, ale to, že výsledky týchto výskumov jednak nemožno zovšeobecňovať, no najmä ich autori svoje výsledky prakticky nepublikujú, chýba diskusné fórum, v ktorom by sa mohli k dizajnu, metodológii či výsledkom vyjadrovať tak vedeckí pracovníci, ako aj praktici a navzájom sa poučiť. Tretím je technologický diskurz, ktorý v sebe nesie presvedčenie, že vďaka rozvoju informačno-komunikačných technológií už učenie sa nie je limitované tradičným prostredím. Hlavným znakom technologického diskurzu je nekritické prijímanie moderných technológií do procesu edukácie, tzv. „počítačová slepota“, viera, že technológie zásadne zmenia proces učenia sa žiaka. Na druhej strane v technologickom diskurze je práve učiteľ veľmi kritizovaný za svoju neschopnosť vnášať do edukácie inovácie. Učitelia vraj nevyužívajú technológie v dostatočnej miere, čo má za následok pomalší pokrok. Vinníkom sú neraz tiež nedokonalé výučbové softvéry, a tak proces ich skvalitňovania môže znova začať, s čím sa prirodzene objavujú očakávania, že nové softvéry prinesú spoločnosti želaný pokrok. Výskumné štúdie sa stoja čo stoja pokúšajú preukázať vplyv technológií na kognitívnu stránku osobnosti učiaceho sa, podľa slov Švaříčka často ale bez ohľadu na teoreticky a výskumne opísanú povahu učenia sa a vyučovania. Nebezpečenstvo tohto diskurzu spočíva v okúzlenní modernými technológiami, čo spôsobuje, že sa učitelia zaoberajú iba didaktickými prostriedkami, no opomínajú ostatné aspekty výchovy a vzdelávania.

Odporúčam preštudovať esej R. Švaříčka každému, kto sa zaujíma o tendencie v pedagogických ve-

dách doma i v zahraničí. Jeho práca tu poslúžila ako vstup k naznačeniu potenciálu kognitívnej pedagogiky v našich podmienkach. V spomínanej eseji má pod koncom pedagogiky autor na mysli nahradenie pedagogických konštánt inými prvkami. Podľa jeho slov to hrozí vtedy, ak nedôjde ku konsolidácii odboru. V tejto situácii sa už aj v slovenskom kontexte pedagogických vied pomaly usádza koncept kognitívnej pedagogiky (cognitive education). Kognitivistická edukačná paradigma sa v poslednom desaťročí rozvíja aj vďaka základnému i aplikovanému výskumu, realizovanému na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity. V tejto paradigme nejde o tzv. situáciu kogníciu, ktorá je aj v našich zemepisných šírkach v školách realizovaná (rozvoj kognitívnych procesov žiaka nastáva pri učení sa akéhokoľvek obsahu implicitne), ale o také prístupy, ktoré zdôrazňujú potrebu rozvíjať kognitívne procesy explicitne, vedome a systematicky. Pozornosť sa od obsahu vyučovania presúva k procesu učenia sa, teda k edukačným potrebám, možnostiam, limitom učiaceho sa. Kognitívna pedagogika čerpá z interdisciplinárne ukotveného záujmu o procesy získavania, uchovávanía, vybavovania a používania znalostí a zručností, pričom kľúčové je pre ňu opísať a pochopiť myslenie učiaceho v procese kognitívnej stimulácie. Na základe podrobného diagnostikovania kognitívnych deficitov učiaceho sa je potom možné nastaviť parametre intervencie (mediácie), aby sa zvýšil školský výkon alebo všeobecnejšie charakter a kvalita reakcie na stimul. Je kognitívna pedagogika v takomto poňatí práve tou paradigmou, ktorá môže prispieť ku konsolidácii pedagogiky ako vedy?

To, že prvé poznatky o kognitívnej pedagogike prišli zo zahraničia, nie je tajomstvom. Vďaka osobnej spolupráci prof. PhDr. I. Kovalčíkovej, PhD., s mnohými lídrami svetovej kognitívnej pedagogiky a psychológie (výberovo spomeniem mená ako prof. Sternberg, prof. Tzuriel, prof. Jensen, prof. Resing; všetci istý čas pobudli aj na Pedagogickej fakulte PU a odovzdali svoje poznatky a skúsenosti prešovským

akademikom, študentom, školským psychológom, špeciálnym pedagógom i učiteľom z praxe) mali a majú vedeckí a pedagogickí pracovníci PF PU príležitosť konfrontovať svoje skúsenosti, dosiahnuté poznanie a hľadať platformy budúcej spolupráce. Inak tomu nebolo ani na pracovných stretnutiach zástupcov Pedagogickej fakulty PU a zástupcov Graduate School of Education

na Touro College v New Yorku, ktoré sa uskutočnili koncom júla tohto roku na pôde tejto americkej inštitúcie. Touro College v New Yorku je známa svojím kognitivistickým zameraním, tradíciou poskytovať vysokoškolské vzdelávanie budúcich učiteľov v úzkom prepojení s potrebami každodennej edukačnej praxe, vychádzajúc z kognitivistických prístupov Vygotského. Príprava učiteľov je realizovaná so zámerom rozvíjať schopnosť študentov diagnostikovať a stimulovať individuálne potreby učiacich sa s rozličným kognitívnym profilom (počnúc talentovanými žiakmi až po žiakov s identifikovanými kognitívnymi deficitmi). Cieľom stretnutí s vedením Touro College bolo pragmatizovať dohodu o spolupráci podpísanú v roku 2018, konkretizovať budúcu spoluprácu v oblasti výmeny učiteľov a študentov (projekt Erasmus+) a v oblasti vedeckého bádania (na stretnutiach boli definované základné parametre budúceho výskumného projektu). O tom, že to môže byť pre Pedagogickú fakultu PU veľmi cenná spolupráca, svedčí aj výberový zoznam

oblastí, v ktorých budúca partnerská inštitúcia kognitivistickú paradigmu aplikuje: príprava učiteľov na primárnu, sekundárnu a špeciálnu edukáciu, vyučovanie a učenie sa matematiky, rozvíjanie gramotnosti (literacy), vyučovanie angličtiny ako cudzieho jazyka a i.

Kognitívna pedagogika okrem študijných programov má aj svoje inštitucionálne zázemie, čo môže

garantovať rozvojové aktivity a vytváranie platforiem na šírenie poznania o spoločnom predmete záujmu. Spomeniem napríklad asociáciu združujúcu kognitívnych psychológov a pedagógov (IACEP – International Association for Cognitive Education and Psychology), ktorá vydáva vedecký časopis *Journal of Cognitive Education and Psychology*. V roku 2019 vzniklo na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity Výskumné centrum kognitívnej edukácie, riaditeľkou centra je prof. Iveta Kovalčíková.

Po viacerých aktivitách a participácii na rôznych podujatiach v intenciách kognitívnej pedagogiky sa ukazuje, že nejde len o trendovú záležitosť, ale že kognitívna pedagogika má potenciál pomôcť s riešením zásadných otázok v procese edukácie v našich školách (od materských škôl až po vysoké školstvo).

doc. PaedDr. Martin KLIMOVIČ, PhD.
PF PU

PREZENTÁCIA VÝSLEDKOV PROJEKTU COGEFIS NA VEDECKEJ KONFERENCII

V dňoch 15. – 17. mája 2019 sa členovia projektu APVV 15/0322 zúčastnili vedeckej konferencii „Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem“ v priestoroch vzdelávacieho zariadenia Ekonomickej univerzity v Bratislave vo Virte (okres Komárno).

V rámci projektu APVV 15/0322 Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem (COGEFIS) pod vedením hlavného riešiteľa prof. Ing. Pavla Ochotnického, CSc., z Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, bol vytvorený riešiteľský tím z troch fakúlt slovenských univerzít – z Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, z Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, pod vedením zodpovednej riešiteľky prof. Ing. Marty Orviskej, PhD., a zastúpenie v tomto tíme má aj Fakulta manažmentu PU v Prešove pod vedením zodpovednej riešiteľky doc. Ing. Dany Kiselačkovej, PhD. Projekt bol realizovaný od 1. júla 2016 a jeho trvanie je plánované do 31. decembra 2019. Cieľom vedeckej konferencie

„Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem“ bolo prediskutovanie zdrojov konkurencieschopnosti národných ekonomík, ich rastu, ako aj firiem a ich prežitia v globalizovanej ekonomickej súťaži. Na konferencii vystúpili členovia riešiteľských tímov z jednotlivých univerzít a za riešiteľský tím Fakulty manažmentu PU v Prešove prezentovali príspevky doc. Ing. Dana Kiselačková, PhD., a Ing. Beáta Šofranková, PhD. Príspevky na vedeckej konferencii sa venovali analýzam hodnotenia konkurencieschopnosti a zlepšeniu postavenia Slovenska v rámci krajín EÚ, komparácii konkurencieschopnosti jednotlivých regiónov Slovenska, makroprostrediu a produktívite výrobných faktorov národných ekonomík, dopadom ekologických daní na konkurencieschopnosť krajín, prístupom správy daní k eliminácii daňových únikov a podvodov, vybraným praktickým aspektom

fiškálnej decentralizácie v podmienkach SR, regulácii podnikateľského prostredia, verejnej podpore podnikových inovácií v krajinách EÚ, ako aj vplyvu vybraných ISO štandardov na kvalitu inštitúcií v EÚ.

Po prezentáciách výsledkov realizovaného výskumu nasledovala aktívna diskusia medzi účastníkmi konferencie, vzájomná výmena skúseností, nových nápadov aj inšpiratívnych myšlienok. Z dosiahnutých vedeckých výsledkov riešiteľov zapojených do projektu APVV 15/0322 je plánovaný workshop s prezentáciou výsledkov projektu a odporúčaní pre tvorbu hospodárskej politiky na zlepšenie konkurencieschopnosti Slovenskej republiky.

Ing. Beáta ŠOFRANKOVÁ, PhD.
FM PU

REALIZÁCIA PROJEKTU ZAMERANÉHO NA PROBLEMATIKU AKTÍVNEHO STARNUTIA NA FZO

V súčasnosti sa vo všetkých vyspelých krajinách do popredia dostáva významná a komplexná téma starnutia spoločnosti, ktorá je výsledkom demografického vývoja. V súvislosti so starnutím je dôležitý spôsob, akým seniori prežívajú obdobie staroby. Staroba prináša nové skúsenosti, s ktorými sa človek musí nejakým spôsobom vyrovnáť, a záleží na jednotlivcovi, ako túto vývojovú úlohu zvládne.

V roku 2018 sa na Fakulte zdravotníckych odborov rozbehol projekt grantovej agentúry KEGA s názvom Hodnotenie pohybovej aktivity seniorov ako východisko pre zdokonalenie foriem výučby v problematike aktívneho starnutia, pod odborným vedením doc. MUDr. Františka Németha, PhD. Do projektu sú zapojení odborní asistenti dvoch katedier, Katedry ošetrovateľstva a Katedry fyzioterapie. Cieľom projektu je stanovenie hranice, tzv. zdravotný prah užitočnosti, od ktorej je pohybová aktivita závislá a prospešná pre seniorov a zlepšuje ich kvalitu života a fyziologické funkcie, následne stanoviť minimálne a maximálne limity pre pohybovú aktivitu ľudí seniorského veku vzhľadom na ich primárne a pridružené diagnózy. Zber potrebných údajov pre splnenie cieľov sme realizovali v dvoch zariadeniach Prešovského kraja pre seniorov – DSS Sabinov a Zariadenie pre seniorov Náruč v Prešove. Výber reprezentatívnej vzorky bol podmienený výsledkami úrovne sebestačnosti, na ktorú sme použili štandardizovaný dotazník Activity of daily living (ADL). Pre efektívne získanie údajov sme spolupracovali so študentkami Fakulty zdravotníckych odborov PU, odboru ošetrovateľstvo. Prieskum bol realizovaný so súhlasom riaditeľa zariadenia, PhDr. Jozefa Dobroviča. V spolupráci so sociálnymi pracovníčkami ZSS Náruč a DSS Sabinov sme oslovili seniorov spĺňajúcich podmienky výberových kritérií pre zaradenie do výskumu. Zo 100 distribuovaných dotazníkov bolo

vrátených a vyplnených 83. Išlo o 28 mužov a 55 žien. Pre posúdenie funkčného stavu seniorov sme použili validizované hodnotiace testy, mini-mental test (Mini mental state exam, MMSE) a test krátkej škály depresie (Geriatric depression scale, GDS). Podstatou projektu je monitorovanie a porovnanie pohybovej aktivity seniorov zo spomínaných zariadení, pričom seniori sú rozdelení na dve skupiny. Prvá skupina respondentov vykonávala bežné denné činnosti v zmysle ADL. Druhej skupine respondentov vytvorili odborní asistenti Katedry fyzioterapie pohybový program, ktorý zahŕňal najmä aktivity aeróbného charakteru. Tento pohybový program v zariadeniach realizovali študenti odboru fyzioterapie v rámci klinickej praxe, boli s týmto programom oboznámení a sami sa podieľali na jeho tvorbe. Okrem údajov získaných prostredníctvom dotazníkov sme pre zber potrebných dát použili aj technológiu ActiGraph GT3X+. Tento systém umožňuje najmodernejší zber informácií o pohybovej aktivite človeka, poskytuje objektívne merania pohybovej aktivity počas 24 hodín. Prístroj monitoruje spánok, jeho celkový čas a efektivitu, prebudenie, zrýchlenie pohybu pacienta, polohu tela, energetický výdaj, počet krokov a intenzitu fyzickej aktivity. Tento systém je neinvazívny a bol umiestnený na telo pacienta formou náramkových hodín za zápästí alebo okolo pásu pomocou rýchloupínacieho popruhu. Respondenti nosili prístroj celé dni a dole si ho smeli

dať len počas sprchovania. Pre viac info o ActiGraph GT3X+ pozri <https://www.actigraphcorp.com/support/activity-monitors/gt3xplus/>. Po odobratí systému z tela pacienta sa dáta prevedú do počítača pre ďalšie spracovanie. Na toto spracovanie sme použili softvérový program ActiLife, ktorý je jedinečný a používaný výskumníkmi a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti po celom svete. Program slúži na komplexnú analýzu dát získaných počas monitorovania pohybovej aktivity. Dáta ďalej podrobujeme štatistickému spracovaniu. Monitorovanie seniorov prebieha po dobu 8 týždňov. Absolvovaním 8-týždňového cyklu cvičení pod dohľadom študentov a odborných asistentov Katedry fyzioterapie sme dáta zo všetkých akcelerometrov stiahli do počítača a v tomto období ich štatisticky spracovávame. Výsledky výskumu sú obohatené o opätovné vyplnenie dotazníkov kvality života WHOQoL-OLD, Mini mental state exam, MMSE a testov krátkej škály depresie (Geriatric depression scale, GDS), ktoré sú aktuálne vyplňované. Po štatistickom spracovaní dát získaných technológiou ActiGraph a dotazníkov porovnáme výsledky medzi tými, ktorí sa venovali cvičeniu, s kontrolnou skupinou pacientov bez cvičenia. Predpokladáme, že výsledky podporia fakt, že pohybová aktivita prispieva k zlepšeniu kvality života seniorov a zlepšuje aj ich fyziologické funkcie.

Mgr. Jakub ČUJ
FZO PU

CHVÁLA TVORIVOSTI RUDOLFA SCHUSTERA

Pri príležitosti 85. výročia narodenia exprezidenta Slovenskej republiky Rudolfa Schustera vydalo Vydavateľstvo Prešovskej univerzity publikáciu (zborník) CHVÁLA TVORIVOSTI, ktorú zostavili Karol Horák, Miron Pukan a Lucia Šteflová. Dňa 25. júna bola táto publikácia predstavená verejnosti v Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove

Publikácia Chvála tvorivosti je členená na dve časti. V tej prvej reagujú na osobnosť Rudolfa Schustera formou neraz emotívnych, expresívnych evokácií (aby možno mimovoľne prešli aj do racionálnej analýzy niektorých autorových literárnych textov) priatelia, kolegovia, vedci, umelci, dlhoroční spolupracovníci a ďalšie osobnosti – Mons. Ján Babjak, Pavol Bačo, Miroslav Bielik, Mons. Bernard Bober, Pavol Dinka, Lubomír Feldek, Július Filo, Jan Halada, Gustáv Hupka, Anton Hykisch, Ľuboš Jurík, Peter Káša, Albína Klesová, Jozef Leikert, Pavol Markovič, Marián Pauer, Kamil Peteraj, Lubomír Petránsky, Miroslava Poláková, Jozef Puchala, Jaroslav Rezník st., Karel Richter, Marián Servátka, Nora Slišková, Milan Stano, Ivan Szabó, Marta Szattlerová, Ján Šafin, Mons. Alojz Tkáč, Pavol Traubner a Kateřina Turková. Druhá časť zborníka je primárne venovaná tvorivým aktivitám Rudolfa Schustera. Jeho literárna činnosť má preukazné hodnoty s nadčasovým presahom, čo je predmetom umenovedných analýz autorovho diela. V utorok popoludní 25. júna bola táto publikácia slávnostne predstavená v Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzi-

ty v Prešove. Prítomné auditórium privítala Eva Peknušiaková, ktorá prezentáciu moderovala. Úvodný príhovor predniesol rektor Prešovskej univerzity v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., ktorý predovšetkým zdôraznil, že hoci je život pána prezidenta Schustera úzko spätý s Košicami, svoje nezastupiteľné miesto má aj v Prešove, hlavne na Prešovskej univerzite, kde pôsobí ako predseda Správnej rady. Vyzdvihol tiež prezidentovu mimoriadnu pracovitosť a húževnatosť, ktorá sa prejavila aj v jeho umeleckej činnosti. Na záver príhovoru pán rektor v mene celej univerzity zablahoželal prezidentovi k jubileu a zaželel mu mnoho novej inšpirácie pri jeho ďalších aktivitách.

Slávnostné laudácio predniesol Jozef Leikert, ktorého spája s prezidentom Rudolfom Schusterom dlhoročné priateľstvo. Ako historik, básnik a autor literatúry faktu priblížil umelecké dielo pána prezidenta v celej jeho šírke. Na margo všestrannosti záujmov bývalej hlavy štátu nešetril slovami uznania. Nezabudol pritom však ani na ocenenie editorského tímu, ktorý publikáciu zostavoval. Mimoriadne ho oslovil najmä samotný názov knihy Chvála tvorivosti, ktorý vystihuje dlhoročné úspechy pána prezidenta v jeho umeleckých aktivitách. Zdôraznil, že metaforicky názov publikácie nevyjadruje iba umeleckú činnosť, ale i chválu človeku, ktorý ich vytvoril. Pripomenul, že autorov

publikácie zväčša pozná osobne alebo dlhé roky sleduje ich prácu, preto nepochybuje o tom, že predstavovaná publikácia sa bude tešiť veľkému záujmu a nájde si množstvo vnímavých čitateľov.

Po laudácii sa ujal slova jubilant Rudolf Schuster, ktorý prítomných srdečne pozdravil a poďakoval sa v prvom rade rektorovi Prešovskej univerzity za jeho iniciatívu pri príprave a vydaní publikácie. Ocenil prácu zostavovateľov, ale i jednotlivých autorov príspevkov. S nadhľadom a zmyslom pre humor jemu vlastným sa priznal, že mu takýto druh chvály jeho tvorivosti lichotí. Keďže súčasťou programu bolo aj predstavenie bibliografie: *Prezident, spisovateľ, cestovateľ – Rudolf Schuster – bibliografia za roky*

2004 – 2018, ktorú pripravila k jubileu Štátna vedecká knižnica v Košiciach, pán prezident na záver svojho príhovoru pozval jej riaditeľku PhDr. Darinu Kožuchovú a členky autorského kolektívu na jej predstavenie.

Obe publikácie boli potom spoločne slávnostne uvedené do čitateľského života pánom prezidentom, rektorom PU a editormi, ktorí ich symbolicky posypali soľou, príznačnou pre prešovský región. Hudobný program z diel slovenských skladateľov pripravila prof. Irena Medňanská a interpreti Miriam Marcinčinová (spev) a Liubov Gunder (klavír) z Katedry hudby Filozofickej fakulty PU.

Po skončení oficiálneho programu pokračovali neformálne rozhovo-

ry o umeleckej tvorbe prezidenta Schustera. V rámci editorského tímu zhodnotila prípravu a prácu na publikácii Lucia Šteflová z Inštitútu histórie Filozofickej fakulty PU: *„Bolo pre mňa obrovskou ctou, že som sa mohla editorsky podieľať na publikácii venovanej takej osobnosti, akou je pán prezident Rudolf Schuster. Z množstva kvalitných príspevkov som pána prezidenta spoznala z úplne nových perspektív, nielen ako politika, spisovateľa, dobrodruha, ale hlavne ako krásneho človeka, ktorý svojím životom, názormi a činmi vzbudzuje obdiv naprieč generáciami. Som obzvlášť vďačná, že som ho mohla spoznať aj osobne. Keď sme s pánom prezidentom vyberali fotografie do publikácie, porozprával mi príbehy, ktoré stáli za jednotlivými obrázkami. Jeho pútavé fabulovanie a povestný zmysel pre humor urobili z mojej práce nezabudnuteľný zážitok, ktorý si budem ešte dlho nosiť v sebe.“*

Mgr. Veronika DRÁBOVÁ
FF PU
Ing. Peter HALKO
UK PU
Foto: UK PU

ŠTUDENTI FM VO FINÁLE SÚŤAŽE „JA MANAŽEREM NANEČISTO“

Do finále medzinárodnej súťaže „JA Manažerem nanečisto“ sa prebojoval prvý slovenský tím. Môžeme byť hrdí, pretože ide práve o tím z Fakulty manažmentu z našej Prešovskej univerzity.

Dňa 11. júna 2019 sa v sídle Hewlett Packard Enterprise v Prahe uskutočnilo finále medzinárodnej súťaže „JA MANAŽEREM NANEČISTO“. Túto súťaž usporiadala Nadace Tomáše Bati a organizácia JA Czech v spolupráci s JA Slovensko. Cieľom súťaže bolo preukázať dostatočné znalosti z mikroekonomickej a manažmentu v počítačom simulovanej firme v programe JA Titan.

Do súťaže sa zapojilo 43 tímov z Česka a Slovenska. Prvé dve kolá prebehli korešpondenčnou formou, v prvom kole zadávali súťažiaci svoje rozhodnutia v 7 ťahoch, v druhom kole to bolo 6 ťahov. Následne boli tieto kolá vyhodnotené a bolo oznámených 8 tímov postupujúcich do finále v Prahe. Z našej univerzity sa do finále súťaže prebojoval tím FM – Interdependencia. Členmi tímu boli študenti prvého roka magisterskej formy štúdia Fakulty manažmentu, a to Bc. Ľubomír Sabol a Bc. Michal Tokár. Študenti sa na súťaž pripravovali pod vedením doc. Ing. Juraja Teja, PhD., na predmete tvorivé metódy v manažmente a manažérske hry. Do Prahy cestovali počas teplôt, ktoré dosahovali extrémne výšky a čakala ich konkurencia na najvyššej úrovni. Finále sa zúčastnili výlučne české

školy a zastúpenie Prešovskej univerzity bolo v histórii súťaže prvým slovenským zastúpením vôbec. Na začiatok sa súťažiacim prihovarili organizátori súťaže na čele s Ing. Pavlom Velevom, riaditeľom NTB. Po odštartovaní prvého ťahu mali súťažiaci na každé rozhodnutie vyhradených 10 minút. Po prvom kole sa naši študenti umiestnili na 3. mieste a mali potenciál na pódiové umiestnenie, keďže v korešpondenčnej časti dosiahli v prvom kole najvyššie skóre zo všetkých družstiev, napokon obsadili konečné šieste miesto. Finále sa uskutočnilo v modernej budove biznis centra spoločnosti Hewlett Packard Enterprise, ktorá bola taktiež jedným z hlavných

sponzorov a organizátorov. Okrem súťaže čakala účastníkov taktiež prehliadka priestorov spoločnosti HP, ktorá zahŕňala návštevu výstavy najnovšej technológie spoločnosti HP company. Aj keď sa študentom Fakulty manažmentu PU v Prešove nepodarilo zvíťaziť, bolo toto finále veľkou skúsenosťou a pevne veríme, že sa naša fakulta do súťaže zapojí aj v ďalších ročníkoch a raz privedieme z Prahy víťazstvo.

Bc. Ľubomír SABOL
Bc. Michal TOKÁR
študenti FM PU
doc. Ing. Juraj TEJ, PhD.
FM PU

DOKTORANDKA PSYCHOLÓGIE NA JAZYKOVOM KURZE V INNSBRUCKU

V dňoch 1. 7. – 19. 7. 2019 sa na Univerzite v Innsbrucku konal intenzívny jazykový kurz nemeckého jazyka. Organizovalo ho Jazykové centrum na Univerzite v Innsbrucku (Sprachenzentrum, Universität Innsbruck) a študenti zo Slovenska sa ho mohli zúčastniť v rámci Akcie Rakúsko-Slovensko.

Akcia Rakúsko-Slovensko, ktorej cieľom je podpora spolupráce v oblasti vedy, výskumu a vysokého školstva medzi Rakúskom a Slovenskom, každoročne vypisuje výzvu na intenzívne letné jazykové kurzy v Rakúsku pre študentov zo Slovenska, vždy so zameraním na študentov iných odborov. V tomto roku bola výzva otvorená pre spoločenskovedné odbory, čo bolo vhodné pre mňa ako internú doktorandku FF PU v Prešove v študijnom odbore všeobecná a experimentálna psychológia. Po úspešnom výbere som sa zúčastnila trojtýždňového intenzívneho jazykového kurzu nemeckého jazyka v rakúskom Innsbrucku.

Intenzívny jazykový kurz v trvaní celkovo 60 vyučovacích hodín prebiehal v rôznych skupinách, rozdelených podľa jazykových úrovní. Obsah výučby bol zameraný na zvýšenie jazykových kompetencií vo všetkých sledovaných oblastiach (posluch s porozumením, čítanie s porozumením, rozprávanie, písanie a gramatika). Výučba prebiehala v príjemnej multikultúrnej atmosfére, nakoľko v skupine som bola spolu s účastníkmi z Talianska, USA, Švédska, Číny, Gruzínska, Turecka, Španielska a ďalších krajín. Kultúrna diverzita bola obohatením pri diskusiách na rôzne témy. Kladne hodnotím profesionálny a angažovaný prístup vyučujúcej a množstvo zaujímavých a interaktívnych aktivít počas vyučovania.

Intenzívny jazykový kurz nemeckého jazyka bol ukončený skúškou deň pred odchodom (18. 7. 2019). Skúška pozostávala zo všetkých častí (posluch s porozumením, čítanie s porozumením, rozprávanie, písanie a gramatika), na ktorých zdokonalenie sa kurz zameriaval a za jeho úspešné zvládnutie som získala certifikát.

Voľnočasové aktivity mi taktiež poskytovali priestor pre kontakt s obyvateľmi Rakúska, čo bolo veľmi prínosné pre zdokonaľovanie sa v nemeckom jazyku. Na organizácii rôznych výletov sa podieľalo aj Jazykové centrum na Univerzite v Innsbrucku. Okolitá príroda ponúkala veľa možností na výlety, či už išlo o túry v Alpách, nachádzajúcich sa v bezprostrednej blízkosti mesta, alebo o krásne jazerá, navštívenie historických pamiatok mesta či kultúrnych podujatí.

V celku hodnotím túto skúsenosť veľmi obohacujúco a pozitívne po stránke zlepšenia mojich jazykových kompetencií skrz jazykový kurz a každodenný kontakt s nemecky hovoriacim prostredím. Tento intenzívny jazykový kurz nemeckého jazyka bol veľkým prínosom pre moje ďalšie odborné napredovanie a som veľmi rada, že som sa ho mohla zúčastniť. Určite túto skúsenosť odporúčam všetkým študentom.

Mgr. Jaroslava BABÁKOVÁ
doktorandka FF PU

CEZ ERASMUS+ NA TURECKÚ PAMUKKALE UNIVERSITY

Volám sa Michaela Valocková, študujem program turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo na FM PU a minulý semester som strávila na Pamukkale University v tureckom Denizli.

Už niekedy počas štúdia na gymnázium, keď som o Erasme prvýkrát počula, som vedela, že ho chcem využiť. Žiť jeden semester v zahraničí, študovať a komunikovať v angličtine, spoznať ľudí z rôznych kútov sveta, získať cenné skúsenosti a množstvo zážitkov a k tomu všetkému na to dostať finančný príspevok, boli pre mňa viac než presvedčivé dôvody, prečo ísť do toho. V marci som prišla za svojou koordinátorkou, tá si prebehla predmety na mojej favorizovanej univerzite a jej odporúčenie znelo, aby som si radšej vybrala inú, lebo som s ňou mala minimálnu zhodu v predmetoch. No na výber novej som mala len deň. Po porovnaní ponúk ďalších univerzít a mamičkinom požehnaní cez telefón, že sa mám rozhodnúť intuitívne, som si vybrala univerzitu v Turecku pri mori. Na jeseň som znovu zašla za koordinátorkou kvôli predmetom do Learning agreement-u. Nakoniec vznikol ten istý problém – predmety a komunikácia s tureckou stranou sa nezaobišli bez problémov. Prekvapilo ma, že ešte stále som si mohla zmeniť univerzitu. Do toho mi osud v pravom čase (v poslednej chvíli) koncom roka priniesol do cesty Evku, ktorá strávila predošlý semester v tureckom Denizli a bola veľmi spokojná, aj pár predmetov jej uznali. Tá ma presvedčila vymeniť turecké pobrežie za vnútrozemie. (Nakoniec sme

sa s Evkou, ktorá sa tam rada vracia, v Turecku aj stretli, a to dokonca dvakrát.) Našťastie som stihla poslať všetky dokumenty a dohodnúť sa s našimi profesormi o podmienkach absolvovania predmetov. A mohla som sa začať chystať. Po všetkých tých zdĺhavých vybavovkách už aj moje vzrušenie ochablo, ale stále som sa tešila. Celý čas som bola obklopená samými zlatými ľuďmi. Turci sú zvyčajne priateľskí, pohostinní a majú radi cudzincov. Málo ľudí na ulici však vie anglicky, preto som si ďakovala, že už pred príchodom som sa začala učiť turečtinu. Sú veľkí národovci (turecké vlajky sú doslova všade, kam sa pozriete), ktorí sa snažia uchovávať si svoju kultúru aj v časoch globalizácie. Všade hrá tá ich hudba, ktorá nebola práve mojou šálkou kávy (alebo čaju?). Každý pozná tureckú kávu, ale Turci pijú hlavne kvantá čierneho čaju. Aj niekoľko šálok za deň. Čo sa týka jedla, tiež tu nájdete hlavne turecké, jedlá iných svetových kuchýň pomenej. V turistických miestach to ale neplatí. Turecká kuchyňa je podľa mnohých chutná. Ja to príliš hodnotiť nemôžem. Turecko totiž nie je práve rajom pre vegetariánov. Preto som sa rýchlo zorientovala v tureckých pokrmoch a v možnostiach stravovania. Keď som mohla, chodila som si nakúpiť na „bazaar“, niečo ako trh na ulici, kde kúpite farmárske produkty, ovocie, zeleninu, obleče-

nie atď.

Škola bola úplne v pohode, vyučujúci na mňa brali ohľad. Viac času som vlastne venovala písaniu seminárov do Prešova. Univerzita bola moderná a nadchol ma hlavne obrovský a krásny kampus plný zelene. Väčšina zahraničných študentov bola z Kazachstanu a ďalší z rôznych európskych krajín, takže celkom pestré zastúpenie. Precestovala som niekoľko krásnych miest v okolí. Postarali sa o to aj tureckí študenti, dobrovoľníci z lokálneho ESN, ktorí nám nesmierne pomohli s nutnosťami ako víza či poistenie a tiež pre nás pripravovali rôzne výlety a zaujímavé akcie. Pozorovali sme sa na uvítacích raňajkách, boli sme sa lyžovať, učili nás tradičné tance a mnoho iného. Vďaka nim sme lepšie spoznali tureckú kultúru, boli sme jedna veľká partia a bez nich by náš Erasmus bol zrejme oveľa nudnejší.

Erasmus+ mi dal výbornú skúsenosť v rôznych smeroch a kopec zážitkov, ktoré si budem vždy pamätať. Dozvedela som sa množstvo zaujímavostí o iných krajinách a stala sa rozhladenejšou a tolerantnejšou voči iným kultúram. Hovorí sa, že ľutuješ skôr to, čo neurobíš, ako to, čo urobíš, a mne sa to potvrdzuje. Preto ak váhaš, či ísť, alebo ostať doma, určite choď do toho!

Michaela VALOCKOVÁ
študentka FM PU

ŠTUDENTKY TURIZMU NA JARNOM STRETNUTÍ HOTELIEROV 2019

V dňoch 27. – 29. mája 2019 sa v jednom z najznámejších stredísk cestovného ruchu na Slovensku v hoteli Residence Hotel & Club Donovaly uskutočnila Horeca konferencia a jarné stretnutie hotelierov. Našu fakultu ako člen Zväzu hotelov a reštaurácií SR na tejto konferencii mohli znovu reprezentovať dve študentky, ktoré s radosťou túto ponuku prijali.

Nosnou myšlienkou jarného stretnutia 2019 boli trendy „Rethink, Reuse, Recycle“, čiže prehodnotiť, znova použiť a recyklovať. Nešlo len o prázdne slová, ale sú to aplikovateľné trendy, ktoré od prevádzkovateľov hotelov, penziónov či reštaurácií hostia v súčasnosti očakávajú.

Počas úvodného popoludnia sme okrem spoločnej večere v Residence Hotel & Club Donovaly mali možnosť absolvovať exkurziu blízkeho okolia hotela a obzrieť si aj iné ubytovacie zariadenia. Nasledujúci deň bol pre nás najdôležitejší. V dopoludňajších hodinách po registrácii bola konferencia oficiálne otvorená. Okolo dvesto profesionálov z radov hotelierov a dodávateľov privítal Tomáš Ondrčka, prezident Asociácie hotelov a reštaurácií Slovenska,

generálny manažér asociácie a prezident Zväzu cestovného ruchu Slovenskej republiky Marek Harbuľák, ako aj riaditeľka hostujúceho hotela Veronika Šiklová. Po úvodnom programe nasledovali prezentácie vystavovateľov a „hoteliers talk“ na aktuálne témy ako eKasa a príspevok na rekreáciu, ktoré odzneli priamo od skúsených hotelierov. Po vynikajúcom obede sme mali čas navštíviť jednotlivé stánky vystavovateľov, získať kontakty a stretnúť mnoho užitočných informácií. V druhom bloku, ktorý niesol názov „Rethink v hotelierstve“ boli prednášané pánom Jánom Svobodom názory na tému „Bleisure Travel“ – nový segment a trend a následne diskusia a otázky publika na túto tému. Pán Krč, ktorý sa špecializuje na prezentáciu ubytovacích zaria-

dení a ich areálov prostredníctvom virtuálnej reality predniesol informácie a odprezentoval už zrealizované projekty. Názory a postrehy boli neskôr podávané priamo od špičkových významných a skúsených hotelierov. Z posledného dňa konferencie nás najviac zaujala téma „Ecocapsule“, kde boli prezentované takzvané prenosné obytné kapsuly, ktoré sú nie len ekologické, ale navrhnuté aj vyrábané na Slovensku. Tie sú schopné vďaka solárnym panelom a mini turbínam vyrobiť elektrickú energiu postačujúcu na jej chod a pohon bežných elektrospotrebičov, dokáže opätovne očistiť už použitú vodu, ubytovať sa v nej môžu až dve osoby súčasne a vďaka jej rozmerom sa vojde do lodného kontajnera, čo znamená, že môže byť za minimálne náklady prepravená kamkoľvek na svete.

Na záver by sme sa radi poďakovali vyučujúcim, Ing. Šenkovej a RNDr. Mitríkovej, PhD., za možnosť zúčastniť sa konferencie, ktorá nás obohatila o nové vedomosti z praxe z oblasti turizmu a hotelierstva, ktoré určite využijeme pri svojom ďalšom štúdiu a neskôr aj v profesionálnom živote.

Bc. Júlia MAŇKOVÁ
Bc. Dominika VAŠEKOVÁ
študentky FM PU
RNDr. Jana MITRÍKOVÁ, PhD.
FM PU

OLOMOUC, BRNO, PRAHA ALEBO ERASMUS V PRAXI

Počas štúdia na Prešovskej univerzite v Prešove v rokoch 2013 – 2018 (študijný odbor: geografia a aplikovaná geoinformatika) som absolvoval niekoľko študijných výmenných pobytov a stáží prostredníctvom programu Erasmus+. Ten posledný smeroval do Olomouca.

O tom, že existuje program Erasmus+, som vedel z médií a z rozprávania od starších študentov. Myšlienka tohto programu ma zaujala a začal som sa viac o neho zaujímať. Prvé bližšie informácie som získal od Erasmus+ koordinátorky vtedajšej Katedry geografie a regionálneho rozvoja Mgr. Anny Gavalovej počas prednášky o Erasme pre študentov môjho študijného odboru v zimnom semestri 2. ročníka. Rozhodol som sa do toho ísť a vôbec ma od toho neodradzovalo to, že idem sám. Na výber som mal Jihočeskú univerzitu v Českých Budějovicích, Univerzitu Karlovu v Prahe a Univerzitu Palackého v Olomouci. Vzhľadom na to, že

som vtedy nechcel ísť do veľkého mesta a na základe referencií od predošlých účastníkov Erasmu som sa rozhodol pre Olomouc. Následne sa začal výberový proces a po jeho úspešnom absolvovaní som začal riešiť všetky potrebné náležitosti. Prišiel deň D (11. september 2015) a s tým spojený môj príchod do Olomouca. Už po vystúpení z vlaku na mňa veľmi dobrý dojem urobil pohľad na moderný predstaničný priestor. Ďalší dobrý dojem na mňa urobil stav internátu, na ktorom som bol ubytovaný. Prvý týždeň bol orientačný, všetci „erasmáci“ sme sa vzájomne zoznamovali, absolvovali sme prezentácie o univerzite a mes- te a zažili sme rôzne voľnočasové

aktivity spojené so študentským životom v Olomouci. Slovenskí študenti boli ako jediní zaradení k českým študentom, ostatní zahraniční študenti boli zaradení do samostatných skupín s vyučovaním v anglickom jazyku. Veľmi pozitívne hodnotím český model výberu študijných predmetov, študent si sám volí, v ktorom ročníku bude študovať jednotlivé povinné predmety a v rámci voliteľných predmetov má k dispozícii výber z množstva predmetov, pričom sa takto môže špecializovať na určitú oblasť študijného odboru. Oceňujem tiež obsahovú náplň výučby študijných predmetov a dostupnosť študijných materiálov a prezentácií z prednášok v univerzitnom informačnom systéme. Počas pobytu v Olomouci som absolvoval množstvo výletov, napríklad do Brna, Ostravy, Pardubíc, Hradca Králové, Kutnej Hory, Kroměříža a pohoria Jeseníky. Spoznal som množstvo ľudí z rôznych štátov, s mnohými z nich som dodnes v kontakte a s tými, čo ostali pôsobiť v Čechách alebo žijú na Slovensku, sa aj pravidelne stretávam. Do Olomouca sa vždy rád vraciam, zvyčajne dvakrát do roka,

v lete počas dovolenky a v zime počas vianočných trhov. Počas pobytu v Olomouci som sa od svojich spolužiakov dozvedel, že Erasmus+ to nie sú len výmenné študijné pobyty, ale ponúka aj pracovné stáže. Po návrate z pobytu som hneď začal zisťovať podmienky a možnosti absolvovania takejto stáže a zháňať si potencionálnu organizáciu, kde by som túto stáž mohol absolvovať. Vzhľadom na to, že výber organizácie je v plnej kompetencii študenta, rozhodol som sa hľadať takú organizáciu, kde by som prepojal svoj študijný odbor s tým, čo ma baví, t. j. oblasť dopravy. Oslovil som niekoľko organizácií a ako prvá sa mi s kladnou odpoveďou ozvala spoločnosť KORDIS JMK, a. s., Brno, ktorá koordinuje integrovaný dopravný systém na území Jihomoravského kraja. Po úspešnom absolvovaní výberového procesu som v polovici júna 2016 odišiel do Brna.

a zážitkami, som sa rozhodol skúsiť zopakovať Erasmus prostredníctvom výmenného pobytu. Do úvahy prichádzali dve možnosti, ísť do Prahy alebo do Olomouca. Výber bol jasný a v letnom semestri akademického roka 2016/2017 som išiel na Univerzitu Karlovu v Prahe. Spôsob a obsah výučby bol totožný s Univerzitou Palackého v Olomouci, ale pridanou hodnotou boli prednášky na niektorých predmetoch, kde na prednášku prišiel prednášať vždy iní človek z praxe. Najpozitívnejšie hodnotím predmet rozhodovanie a riadenie vo verejnej správe, ktorý viedol RNDr. Tomáš Hudeček, PhD., primátor hlavného mesta Prahy v rokoch 2013 – 2014. Jeho prednášky obohatené o vlastné skúsenosti z funkcie primátora mi priniesli nielen množstvo vedomostí, ale aj neoceniteľné informácie a nápady potrebné pre manažovanie práce a fungovanie samosprávy. Počas tohto študijného pobytu

okolností sa v tom čase pracovalo na tvorbe Stratégie udržateľného rozvoja dopravy mesta Prešov a následne v druhej polovici stáže začali práce na Plánoch udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja, Košického samosprávneho kraja a Nitrianskeho samosprávneho kraja. Svoju prítomnosť v Prahe a blízkosť pražského letiska Václava Havla som využil počas voľných dní na návštevu kamaráta, ktorý bol v tom čase na Erasme v anglickom Cardife a na návštevu brata, ktorý bol v tom čase tiež na Erasme v Helsinkách. Počas tohto výletu sa mi podarilo navštíviť aj Sankt Peterburg a estónsky Tallin.

Všetky získané pracovné skúsenosti a kontakty zo stáží využívam aj pri svojom terajšom pracovnom pôsobení na Mestskom úrade v Prešove, odbore životného prostredia a dopravnej infraštruktúry. Na základe toho som spoluorganizoval exkurziu do Prahy, do organizácií pôsobiach v oblasti dopravy, pre zástupcov mesta Prešov na čele s primátorkou mesta Ing. Andreou Turčanovou a exkurziu do Brna súvisiacu s integrovaným dopravným systémom Jihomoravského kraja pre predstaviteľov Prešovského samosprávneho kraja, Košického samosprávneho kraja, mesta Prešov a mesta Košice.

Preto chcem odkázať a povzbudiť všetkých študentov, aby sa nebáli a išli na mobilitu alebo stáž. Erasmus+ prináša nielen nezabudnuteľné, ale aj neoceniteľné zážitky, ktoré človeka posunú dopredu a môžu mu priniesť lepšie uplatnenie na trhu práce.

Na záver sa chcem poďakovať za pomoc a spoluprácu pri vybavovaní všetkých potrebných záležitostí spojených s programom Erasmus+ koordinátorom (Ing. Lenka Bobuľská, PhD., RNDr. Vladimír Čech, PhD., Mgr. Anna Gavalová, RNDr. Sergej Ilkovič, PhD., a doc. RNDr. Kvetoslava Matlovičová, PhD.) a pracovníkom oddelenia zahraničných vzťahov rektorátu Prešovskej univerzity v Prešove (Mgr. Jana Grušková, Mgr. Zdenka Medoňová a Mgr. Veronika Tóthová).

Maroš KAJNÁK
študent FHPV PU

Počas stáže som pôsobil na odbore rozvoja, tarify a marketingu a na centrálnom dispečingu. Vyskúšal som si všetky činnosti, ktoré zabezpečovali uvedené pracoviská, či už prácou v kancelárii, alebo priamo v teréne. Najzaujímavejšia pre mňa bola práca na centrálnom dispečingu, z ktorého sa riadila celá verejná doprava na území celého kraja. Vďaka zamestnaneckému cestovnému lístku na celé obdobie stáže som počas voľných dní cestoval na rôzne výlety po kraji, napríklad do Znojma, Mikulova, Lednic, Valtíc, Mariánskeho údolia alebo na Vranovskú priehradu. Na základe veľmi pozitívnych skúseností z výmenného pobytu a stáže, posilnený novými skúsenosťami

som vo voľných chvíľach spoznával Prahu, najmä jej zelené miesta ako Stromovka, Obora Hvězda, Ladronka, Kunratický les a rôzne iné zaujímavé miesta. S blížiacim sa koncom štúdia na univerzite a s následnou potrebou získania práce som sa rozhodol získať ďalšie vedomosti a skúsenosti na ďalšiu stáž. Z viacerých ponúk ma najviac oslovila spoločnosť NDCON, s. r. o., Praha, ktorá sa zaoberá tvorbou dopravných modelov a strategických dokumentov v oblasti dopravy. Po štátniciach v máji 2018 som odišiel opäť do Prahy a v rámci stáže som pracoval na viacerých českých a slovenských projektoch, ktoré v tom čase spoločnosť realizovala. Zhodou

ODBORNÉ LETO ŠTUDENTOV PÔRODNEJ ASISTENCIE V HRADCI KRÁLOVÉ

Našu odbornú dvojmesačnú stáž sme začali dňa 3. 6. 2019 na Gynekologicko-pôrodníckej klinike vo Fakultnej nemocnici Hradec Králové. Už po prvom týždni sme sa plnohodnotne zapojili do chodu nemocnice. Čakali nás dni a noci strávené na oddeleniach a pôrodnej sále, kde sme pod dohľadom lekárov a pôrodných asistentiek privádzali nové životy na svet. Využívali sme alternatívne metódy na tlmenie pôrodnej bolesti, ako je hydroterapia, masáže s využitím rôznych olejov, napríklad na bolesti krížov, na silné bolestivé kontrakcie, na urýchlenie pôrodu, olej pri nepostupujúcom pôrode, pri úzkostlivej matke a na odlúčenie placenty. Čo sme si vážili zo všetkého najviac, bol láskavý prístup, každodenný úsmev, ochota, trpezlivosť pri našich nikdy nekončiacich otázkach a pochvala nielen sestier a pôrodných asistentiek, ale aj lekárov. Vytvorené príjemné prostredie personálom nám prinieslo motiváciu a chuť do práce, čo sa následne odzrkadlilo na našej starostlivosti o ženy s gynekologickým ochorením, tehotné ženy, rodičky, šestonedielky a novorodencov. Voľný čas sme trávili spoznávaním mesta a jeho okolia. Stáž bola pre nás ozajstným prínosom. Obohatila nás o vedomosti a zručnosti, naučila nás samostatnosti a otvorila nám aj nové pracovné možnosti. Sme vďačné za túto príležitosť a svoje rozhodnutie neľutujeme. Preto neváhaj a vycestuj!

Nikola VAŠKOVÁ,
Dominika TOPOLČÁNYOVÁ
FZO PU

KTO PRIŠIEL? KTO ODIŠIEL? KEDY ZAČÍNA SEZÓNA?

Univerzitní volejbalisti VK MIRAD PU Prešov mali vo svojom letnom športovom kalendári len jeden voľný mesiac a už 1. augusta sa hlásili trénerovi Erikovi Digaňovi v prípravnej fáze súťažného ročníka 2019/2020.

Po zisku strieborných medailí na turnaji o Slovenský pohár a 5. priečke v Edymax extralige mužov prešiel káder niekoľkými úpravami. „Po poslednom zápase sezóny ukončil hráčsku kariéru skúsený blokár a legenda prešovského volejbalu, Michal Červeň. Mladý smečiar Šimon Gula sa rozhodol odísť do zahraničia. Ročný angažmán skončil litovskému univerzálovi Jarovi Bogdanovičovi,“ vymenúva odchody tréner. „Práve pozíciu univerzála máme dlhodobo problém pokryť slovenskými hráčmi. Po dohode s vedením klubu sme sa zhodli na opätovnej voľbe zo zahraničia. Z poľskej prvej ligy k nám prišiel 22-ročný hráč KS Gwardia Wrocław Mateusz Śniezek. Tešíme sa tiež z prestupu východniarov, konkrétne smečiara Michala Ščerbu a nahrávača Mária Oleárníka zo Svidníka. Ostatní hráči na čele s kapitánom Martinom Sopkom st. zostávajú,“

zhrnul lodivod nové tváre.

Prvé augustové týždne už tradične patrili testovaniu a podrobnej diagnostike, ktorú všetci hráči absolvovali v Košiciach-Šaci. Kondičná príprava ďalej pokračovala posilňovaním, plávaním, bicyklovaním, pohybom na piesku a nechýbala ani túra vo Vysokých Tatrách. Súčasťou prípravy boli aj priateľské zápasy v Nitre a s maďarským šampiónom VRC Kazincbarcika.

Príprava vyvrcholí štartom mužskej extraligy, ktorý je z rozhodnutia Slovenskej volejbalovej federácie stanovený na sobotu 28. septembra 2019. Los rozhodol, že súperom Miradákov v 1. kole bude družstvo TJ Spartak Myjava. Všetkých študentov a pedagógov pozývame fandiť do Športovej haly L. Podjavorinskej na Sekčove.

Mgr. Jana PALEŇČÁROVÁ
Foto: Lukáš JASEŇÁK

